

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 20. NOVEMBRA 1980

ŠTEVILKA: 46 • LETO: XXIX

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železjarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železjar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železjarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

PREDLOG ZA OBRAVNAVO IN ODLOČANJE NA REFERENDUMU TEMELJI SREDNJEROČNEGA PLANA TEMELJNIH ORGANIZACIJ ŽELEZARNE 1981–1985

Sprejemanje temeljev srednjeročnega plana za obdobje 1981 do 1985 teče v času, ko moramo vsi udeleženci v procesu planiranja upoštevati naslednje glavne omejitve:

- uvozno izvozno bilanca
- energija
- razpoložljiva akumulacija
- kadri

Te vplivajo na vsa dogajanja v tolikšni meri, da podpirajo nekatere usmeritve, ki v preteklosti niso bile prednostne, ali pa onemogočajo tiste, ki so se nam še včeraj zdele najbolj logične in pravilne.

Z ozirom na sposobnost delovnih organizacij v okviru SOZD Slovenske železarne za pridobivanje jekla in njegovo predelavo tako, da bo sposobno v osnovni obliki ali kot material v izdelkih kovinsko-predelovalne industrije konkurenčno nastopati tudi na tujih tržiščih, predvsem v pogledu kvalitete in stroškov izdelave, moramo ugotoviti, da bo na tem področju treba izvršiti korenite posege. Proizvodnja jekla po SM postopku v pečeh, kakršne so na Jesenicah in v elektrojeklarnah vseh

treh slovenskih železarn, brez naprav za ponvično metalurgijo in neustreznimi kapacitetami naprav za kontinuirno vlivanje, ne vzdrži več koraka z razvitimi proizvajalci jekla, niti po kvaliteti, niti po stroških izdelave.

Nerealizirane investicije v proizvodnjo jekla v preteklem obdobju to stanje še poslabšujejo. Proizvodni agregati so zastareli in zahtevajo ali obnovo ali zamenjavo. Proizvodnja je nesigurna, predvsem po količini in čistoti jekla. Potrebna vlaganja nastopajo v času, ko je težje realizirati večje investicije.

(Nadaljevanje na 8. strani)

TUDI V OKTOBRU SLABA OSKRBA S POLPROIZVODI

Tudi v oktobru oskrba s polproizvodi iz tujih virov ni bila dobra. Dobili smo skupno 8.978 ton, vendar je bilo od tega 5.174 ton slabov za prevajanje prek potisne peči v valjarni bluming-štekla in samo 3.804 ton ostalih polproizvodov (slabi za valjarno debele pločevine, toplovaljani trakovi, valjana in vlečena žica, paličasto jeklo), ki jih je možno neposredno uporabiti kot vložek v posameznih temeljnih organizacijah.

Slabo oskrbo s polproizvodi v tem mesecu je povečala še izvedba glavnega popravila v valjarni bluming-

štekla, ki se je zavleklo preko načrtovanega termina in tudi po pričetku obratovanja je bilo še nekaj težav. Zato smo pri skupni proizvodnji dosegli samo 89,4 % znižanega operativnega programa, medtem ko smo bili pri gotovi proizvodnji bolj uspešni in smo operativni program dosegli s 100,4 %. Določen premik v boljši kvalitetni asortiment pa je imel za posledico tudi ustrezno povečanje finančne realizacije.

TOZD PLAVŽ

Dne 3. oktobra je ponovno pričel obratovati plavž št. 1, ki od 19. avgusta dalje, zaradi pomanjkanja koksa, ni obratoval. V tem mesecu je bila v letnem popravilu aglomeracija in zato je bilo v vsipu obeh plavžev več surovega limonita. To je neugodno vplivalo na potek obratovanja in s

(Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje na 3. strani)

KDAJ BOMO ZAČELI CENITI LASTNO PAMET

RAZMIŠLJANJE OB RAZSTAVI INOVACIJ IN TEHNIČNIH DOSEŽKOV TER LIKOVNI RAZSTAVI, OB 90-LETNICI MEHANIČNE DELAVNICE IN DNEVA REPUBLIKE V DELAVSKEM DOMU JULKE IN ALBINA PIBERNIK NA JAVORNIKU.

Novatorstvo in racionalizatorstvo se v novem obdobju v naši železarni začnejo po letu 1945. Dolga leta je skrbel za to, da so inovacijski predlogi zagledali beli dan, Uroš Zupancič, zdaj pa na tem področju delujeta Ivanka Petrič in Pavel Dimitrov. Vendar je team še prešivak, ker bi se še nekdo moral ubadati z ekonomskim izračunom.

Predlogov je veliko, razstav tudi (na Reki), vsak predlog pa je treba natančno proučiti iz tehničnega, tehnološkega, varstvenega, ekonomskega in nemara tudi zdravstvenega vidika.

Število predlogov od leta 1975 neprestano narašča. Od prvega

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRIHODNI TEDEN SEJA SKUPŠČINE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

Gradivo za naslednjo sejo skupščine občinske zdravstvene skupnosti Jesenice je sicer precej obsežno, vendar je strokovna služba regionalne zdravstvene skupnosti Kranj pripravila k vsaki točki dnevnega reda krajšo obrazložitve, tako da je olajšano delo delegacije (teh obrazložitve skupaj je še vedno približno 24 strani). Center za proučevanje samoupravljanja pa poskuša prispevati k boljšemu povratnemu obveščanju delegatov in delegacij ter delegatske baze z rednim objavljanjem vsebine zapisnikov sej konferenc delegacij v Železjarju. Kaj se je »dogajalo« na prejšnji seji konference delegacij za SIS za zdravstveno varstvo v Železarni, je bilo objavljeno v Železjarju, 30. oktobra.

18. seja skupščine zdravstvene skupnosti bo v torek, 25. novembra ob 12. uri, konferenca delegacij v Železarni pa dan prej torej v ponedeljek, 24. novembra ob 6.15 in ne tako kot so bili vodje delegacij prvotno obveščeni (sprememba je zato, ker bo seja skupščine republiške zdravstvene skupnosti 25. novembra).

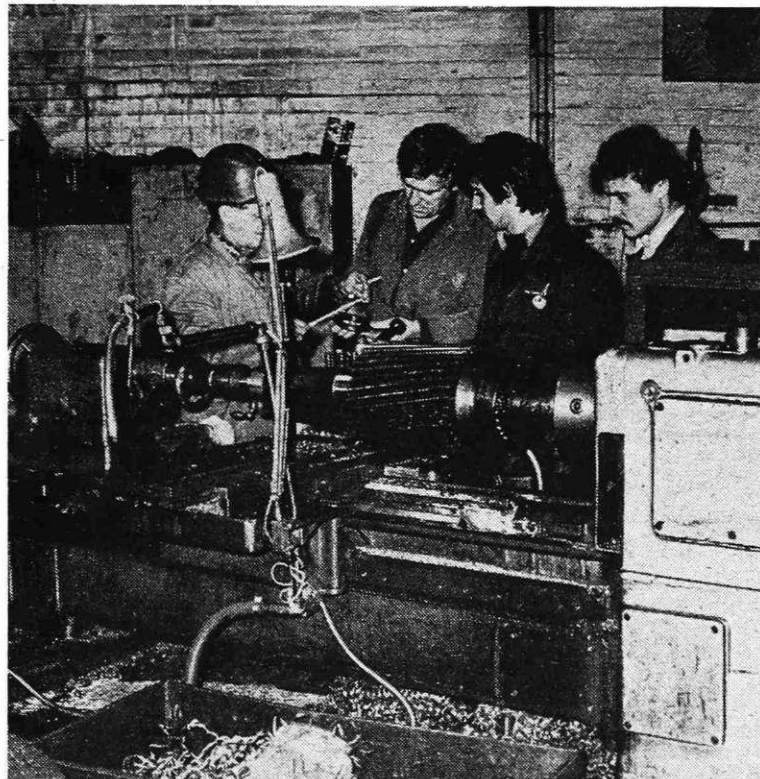
Na dnevnem redu bodo (poleg običajnega pregleda sklepov prejšnje seje in delegatskih vprašanj) še naslednje zadeve:

— poročilo o poslovanju zdravstvene skupnosti v devetih mesecih letošnjega leta, samoupravna sporazuma o temeljnih planov občinske in

(Nadaljevanje na 12. strani)

Na stabilnost našega gospodarstva so vplivali tudi določeni zunanji dejavniki. Toda za to so odločilni notranji razlogi, ki so predvsem v še vedno nepremaganih ostankih starih odnosov v našem sistemu in ravnanju, ki ne ustrezajo naravi socialističnih samoupravnih odnosov. Še vedno so pojavi, da so novi odnosi vzpostavljeni samo formalno. Resnični sklepi, zlasti ko gre za pridobivanje in delitev dohodka, se pogosto sprejemajo mimo delavcev v temeljnih organizacijah ali samo z njihovim formalnim soglasjem, brez popolnega obveščanja delavcev o resničnem pomenu in posledicah ustreznih ukrepov. Tako se odločanje ločuje od neposredne gospodarske odgovornosti za sprejete sklepe, toda prav povezovalno odločanje in odgovornost je osnova učinkovitosti sistema samoupravljanja. Odtod tudi čezmerna poraba na račun reprodukcijske sposobnosti gospodarstva, pretirano opiranje na posojila, zvrčanje poslovnih tveganj na družbo kot celoto in drugi pojavi, ki povzročajo inflacijo in zviševanje cen.

Tovariši Tito na XI. kongresu ZKJ

Sodelavci vzdrževalci v TOZD Valjarna bluming-štekla (Foto S. Kokalj)

»V POVEZOVANJU ODLOČANJA IN ODGOVORNOSTI JE OSNOVA UČINKOVITOSTI SISTEMA SAMOUPRAVLJANJA«

Čeprav smo že večkrat na tem mestu obravnavali prepočasno in predvsem premalo odgovorno uresničevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, moramo to vprašanje danes še mnogo bolj ostro podčrtati, kajti preveč formalno vzpostavljanje novih odnosov je eden glavnih vzrokov za množico težav s katerimi se sedaj spoprijemamo in za nič kaj rožnato politično situacijo. To bi lahko bila splošna ocena, kakor tudi konkretna ocena stanja v naših temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih. Zdi se, da tako stanje v Železarni najbolj odgovorno, to je socialistične in demokratične ustvarjalne sile, to je vsi tisti, »ki imajo svoj interes in vpliv v družbenih odnosih in ki na različne načine vplivajo na družbeno zavest in na reševanje družbenih problemov« (Edvard Kardelj), le nekoliko podcenjujemo. Preveč hitro nas zadovoljijo in nam zameglijo pogled v globalna razvojna vprašanja trenutni uspehi, ki pa se lahko brez pogleda naprej spremenijo v še večji neuspeh ali v še večje težave.

Da ne bi razmišljanje izpadlo preveč načelno je prav, da se le nekoliko pomudimo pri delovanju delegatskega sistema v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih in uresničevanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, ki izhajajo iz ustave (1974) in zakona o združenem delu (1976) in drugih sistemskih zakonov in političnih opredelitev. Če bi objektivno poskušali ocenjevati stanje, potem bi morali pošteno priznati, da v tem pogledu že nekaj časa stopamo na istem mestu, če ne celo stagniramo. Tako se, na primer, temeljne delegacije, razen redkih izjem, ne ali zelo neradno sestajajo, vedno več konferenc delegacij na nivoju Železarne za delegiranje delegatov na seje skupščin interesnih skupnosti je nesklepčnih, naši delegati se ne udeležujejo sej skupščin, da ne govorimo o skrajno zanemarjenih delegatskih odnosih, o aktivni povezanosti delegatov z njihovo volilno sredino.

Stopanje na istem mestu pa lahko ugotovljamo tudi pri uresničevanju samoupravnih dohodkovnih odnosov znotraj TOZD in delovnih skupnosti in med njimi, tako v pogledu ugotavljanja in razporejanja dohodka in čistega dohodka, kakor v pogledu delitve sredstev za osebne dohodke in določanje osebnega dohodka. To, kakor tudi odločanje o celotni družbeni reprodukciji, pa so neodtujljive ustavne in zakonske pravice delavcev. Kljub temu, kakor smo lahko že večkrat brali na tem mestu, pa še o večini teh zadev odločajo odbori, kolegiji in podobno. Čeprav se vedno pogostejše slišijo zahteve iz temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti po doslednem uresničevanju samoupravnih dohodkovnih odnosov, zadeve stojijo in se ne premaknejo nikamor. To pa je vir številnih slabosti v katere smo zašli v sedanjem času in vir ali vzrok slabe politične situacije. Zato tudi ni slučaj, da smo med temeljne naloge pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije vnesli tudi hitrejšo uresničevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Seveda odločanje mimo delavcev, na kar je opozarjal tovariš Tito na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije junija leta 1978, pomeni ločevanje od neposredne gospodarske odgovornosti za sprejete sklepe in dejal, da je »prav povezovalno odločanje in odgovornost osnova učinkovitosti sistema samoupravljanja«. Ker pa se je v naši dosedajni praksi nemalokrat odločalo o velikih investicijskih naložbah, pretirano oprtih na posojila in tujo tehnologijo, ki nas je vse bolj potiskala v uvozno odvisnost, o čezmerni skupni in splošni porabi na račun reprodukcijske sposobnosti gospodarstva in podobno mimo delavcev v temeljnih organizacijah, smo zabredli v sedanje ekonomske težave, katerih največje breme pa so morali prevzeti ravno delavci v materialni proizvodnji. Zategadelj pomeni bitka za uresničevanje politike gospodarske stabilizacije tudi bitko za uresničevanje neodtujljivih pravic delavcev pri razpolaganju z realiziranim dohodkom. »Šele, ko bodo delavci zares začutili, da je načelo neodtujljivosti dohodka trajno zagotovljeno, bodo dobili pravi smisel in zalet tudi združevanje dela in sredstev ter svobodna menjava dela, smotrno gospodarjenje s sredstvi in solidarnost.« (Predsednik skupščine SFRJ Kiro Gligorov ob sprejetju zakona o združenem delu, 25. novembra 1976.)

KDAJ BOMO ZAČELI CENITI LASTNO PAMET

(Nadaljevanje s 1. strani)

(30. 6. 1945) do danes se je že nabralo skupno 2.542 predlogov. V poprečju sodelujejo na en predlog dva do trije avtorji. Po neuradnem statističnem izračunu je od 1945. leta pa vse do danes uveljavilo okrog 4.200 avtorjev svoje inovacijske in racionalizatorske predloge z vseh področij tehnike.

Vsa nadomestila za posebne izboljšave, ki se ne dajo ekonomsko ovrednotiti z enostavnim izračunom, se izplačajo v pavšalnem znesku, višino tega zneska določi samoupravni organ — odbor za gospodarstvo.

Nekaj takih zanimivih predlogov je že bilo na področju izboljšav ropota in hrupa. Inovacijska služba je že zaprosila socialno zdravstveno službo za izračun stroškov bolezenske odsotnosti za en dan, pa doslej odgovora še ni bilo.

V naši železarni je precej takšnih obratov: elektrodi, žebeljarna, žičarna, valjarna Bela — linija rezanja, elektropeč, livarna, kjer stroji povzročajo ropot čez 90 dB, torej preko dovoljene meje, kjer se izločajo škodljivi plini CO in CO₂ in prah, ki povzroča obolenja na dihalnih organih. Vse te okvare na slušnih, dihalnih in vidnih organih povzročajo tako imenovana poklicna obolenja: stalna naglušnost, neobčutljivost za zaznavanje določenih frekvenc, bronhitis, silikoza, kratkovidnost. Nemalokrt vodijo v trajno invalidnost in zato ni potrebno posebej poudarjati, kako zelo pomembno so izboljšave na tem področju. Seveda v takih primerih izračun za ekološko racionalizacijo ni preprost.

V ZSSR je, na primer, kar 130.000 izumov na leto. Preverja jih 1.200 inženirjev in drugih strokovnjakov. Pri nas ni pravih pobud za bolj organiziran in temeljit postopek, kolikor je bilo pohud in kritike, je prišla spontano in iz protesta... Izumitelji so več ali manj prepričani sami sebi in svojim delovnim organizacijam, te pa se, kakor se je v praksi doslej izkazalo, prej poslužijo uvoza, kot svoje lastne pameti! Kje smo torej v sodobno znanstveno-tehnološko revolucijo?

Kljub vsemu ne smemo biti črnogledi. Naši avtorji izumov so bili doslej deležni že nekaj pomembnih zveznih in republiških priznanj.

Ob tej priložnosti pa povejmo, da k ustvarjalnemu delu spada tudi vsakoletno republiško in zvezno tekmovanje naših kovinarjev, saj njihovo delo v največji meri zavisi od izjemne spretnosti in znanja. Le-to so uspešno izkazali na IV. tekmovanju kovinarjev oktobra v Ljubljani.

Delavec Železarne se ne ubada zgolj s svojo stroko. V svojem prostem času se nemalokrat posveti dejavnosti, ki s kovinarsko stroko nima nič skupnega. In ena izmed teh je likovna dejavnost. Kladiivo, klešče, dleto, zamenjajo po »sihtu« čopič in barve ter platno... in tako je bilo od nekdaj. Likovni klub Dolik združuje okrog dvajset klubnarjev, ki so svoja dela že razstavljali vse od leta 1946 pa do danes v različnih krajih doma in na tujem. Tokrat jih predstavljamo le nekaj, vključno z dvema veteranoma, ki sta bila sodelavca nekdanje »mehanične delavnice«.

Ob dnevu republike in ob proslavljanju 90-letnice mehanične delavnice bo 28. novembra ob 11. uri slavnostna seja delavskih svetov vseh treh vzdrževalnih TOZD s kulturnim programom, ki vključuje tudi otvoritev in ogled razstave inovacij in likovnih del. Razstava bo odprta istega dne po končani proslavi.

NOVATORJI RAZSTAVLJALCI:

MILAN KERIN, rojen 11. novembra 1928 pri Kostanjevici na Krki, zaposlen v TOZD Livarna kot skupinovodja kovinolarne.

Na področju novatorstva sodeluje od leta 1976, doslej je predložil en novatorski predlog. Razstavlja predlog: »Izboljšava veternih in žilindrih šob«.

MILAN GARTNER, rojen 23. septembra 1941 na Blejski Dobravi, zaposlen v TOZD Livarna kot referent priprave dela.

Na področju novatorstva sodeluje od leta 1976, doslej je predložil en predlog. Razstavlja predlog »Izboljšava veternih in žilindrih šob« skupaj z Milanom Kerinom. Z izdelavo šob po CO₂ postopku so ukinili litje v železne kokile. Postopek od leta 1976 uporabljamo v Železarni. Livarna sta dobila priznanje tudi na razstavi inovacij na Reki.

JOŽE MERTELJ, rojen 9. julija 1933 na Srednjem vrhu — Martuljek, zaposlen v TOZD Valjarna žice in profilov kot vodja priprave dela valjavskega pribora. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1966 in je doslej predložil šest inovacijskih predlogov.

Razstavlja dva predloga: »Konstruiranje novih obračalnih odvodov na progi Ø 320« in »Izdelava nove vpenjalne naprave za struženje valjev za progo Ø 250 za valjarno žice«.

EDO DOLŽAN, rojen 30. julija 1943 v Gozd Martuljku, zaposlen v TOZD Valjarna žice in profilov kot vodja proizvodnje. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1978, doslej ima tri novatorske predloge.

Razstavlja predlog: »Konstruiranje novih obračalnih odvodov na progi Ø 320«. Naprava je bila vzgrajena 10. julija 1979. Doslej je v literaturi še nepoznana in je predlagana za patent.

MARJAN ENDLIHER, rojen 25. 3. 1949 na Jesenicah, zaposlen v TOZD Vzdrževanje kot strokovni sodelavec TIDN. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1975 in ima doslej štiri predloge. Prvi predlog je predložil že v dobi pripravništva.

Razstavlja predlog: »Izdelava nove vpenjalne naprave za struženje valjev Ø 250 za valjarno žice«, skupaj z J. Merteljem.

DRAGO KOBLAR, rojen 5. novembra 1925 na Jesenicah, zaposlen v TOZD Žičarna kot delovodja vtičnice. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1965, doslej ima štiri novatorske predloge.

Razstavlja predlog: »Zmanjšanje ropota na dveh strojih za brušenje WIDIA vtičnic«, s čimer je bil ropot zmanjšan od 85 — 73 dB.

JAKOB VEBER, rojen 28. junija 1939 na Jesenicah, zaposlen v TOZD Žičarna kot VK vtičar. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1980, uveljavil je doslej en novatorski predlog.

Razstavlja predlog: »Zmanjšanje ropota na dveh strojih za brušenje WIDIA vtičnic«, skupaj z D. Koblarjem. Izboljšava je zelo zanimiva, ker gre za zamenjavo strojnih delov s funkcionalno enaki deli iz kvalitetne plastike. Izboljšava ima tudi izreden pomen za humanizacijo dela.

DRAGO KALAMAR, rojen 28. 6. 1953 v Železnikih, zaposlen v TOZD Vratni podboji kot strojni ključavničar. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1975, predložil pa je že 12 predlogov.

Razstavlja predlog: »Predelava čeljusti za vpenjanje profila na strojnih žagah. Naprava za reverziranje na stroju za štančanje odprtin za ključavnice«.

FRANC PAPLER, rojen 16. januarja 1949 na Jesenicah, zaposlen v TOZD Vratni podboji kot strojni ključavničar. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1975, doslej pa je predložil že 12 novatorskih predlogov.

Razstavlja predlog: »Predelava čeljusti za vpenjanje profila na strojnih žagah. Naprava za reverziranje na stroju za štančanje odprtin za ključavnice«, skupaj z D. Kalamarjem.

FRANC HUDOLIN, rojen 25. septembra 1930 v Davči, zaposlen v TOZD Vzdrževanje kot delovodja. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1965. V tem času pa je predložil tri novatorske predloge.

Razstavlja predlog: »Predelava tesnilnih stranic na hladilniku sintira v aglomeraciji«. Predelava je bila izvedena v novembru leta 1974.

VLADO REPE, rojen 26. 12. 1937 v Spodnjih Gorjah, zaposlen v TOZD Strojne delavnice kot vodja orodjarne. Na poročju novatorstva sodeluje od leta 1972, doslej pa je predložil pet novatorskih predlogov.

Razstavlja predlog: »Izdelava SIGNODA sponke za trak širine 16 mm v TOZD Hladna valjarna Bela in sponke za trak širine 36 mm za povezovanje žice za vse hladne valjarne«.

NIKO CENCEK, rojen 17. maja 1932 v Ljubljani, zaposlen v TOZD

Strojne delavnice kot skupinovodja orodjarne. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1965, doslej ima tri novatorske predloge.

Razstavlja predlog: »Izdelava SIGNODA sponke za trak širine 16 mm v TOZD HVB in sponke za trak širine 36 mm za povezovanje žice za vse hladne valjarne«.

FRANC RAVNIKAR, rojen 27. 3. 1921 v Ljubljani, zaposlen v TOZD Strojne delavnice kot I. orodjar. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1950 in ima pet novatorskih predlogov.

Razstavlja predlog: »Izdelava SIGNODA sponke za trak širine 16 mm v TOZD HVB in sponke za trak širine 36 mm za povezovanje žice za vse hladne valjarne«, sodelovanju z V. Repetom in N. Cenčkom.

ANTON BURJA, rojen 6. novembra 1926 v Zasipu, zaposlen v TOZD Strojne delavnice kot vodja strugarne. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1974 in ima tri novatorske predloge.

Razstavlja predlog: »Izdelava tristopenjskega dolgohodega cilindra za nagib elektro peči ASEA«.

JOŽE RAVNIK, rojen 15. avgusta 1941 na Blejski Dobravi, zaposlen v TOZD Strojne delavnice kot vodja TOZD. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1975, doslej ima tri novatorske predloge.

Razstavlja predlog: »Izdelava tristopenjskega dolgohodega cilindra za nagib elektro peči ASEA«.

JANEZ ROZMAN, rojen 31. oktobra 1931 na Jesenicah, zaposlen v TOZD Remontne delavnice kot vodja ključavničarjev. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1965, doslej pa ima štiri novatorske predloge.

Razstavlja predlog: »Izdelava tristopenjskega dolgohodega cilindra za nagib elektro peči ASEA«.

JANEZ PETERNELJ, rojen 20. 4. 1926 v Mojstrani, zaposlen v TOZD Remontne delavnice kot vodja strojno remontnih delavnic. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1956, v tem času pa je predložil 12 novatorskih predlogov.

Razstavlja predlog: »Izdelava tristopenjskega dolgohodega cilindra za nagib elektro peči ASEA«, skupaj z A. Burjo, J. Ravnikom in J. Rozmanom. Največ novatorskih predlogov je izdelal za TOZD Valjarna žice in profilov.

JOŽE BERNIK, rojen 22. marca 1939 v Selški dolini, zaposlen v TOZD Remontne delavnice kot delovodja instalcijske delavnice. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1974, in ima tri novatorske predloge doslej.

Razstavlja predlog: »Rekonstrukcija hladne prhe laminarnega hlajenja vroče valjane pločevine v valjarni debele pločevine«.

ALOJZ PIVK, rojen 16. 2. 1944 na Jesenicah, zaposlen v TOZD Remontne delavnice kot prvi instalater. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1980 in ima en novatorski predlog.

Razstavlja predlog: »Rekonstrukcija hladne prhe laminarnega hlajenja vroče valjane pločevine v valjarni debele pločevine«.

STANKO NOČ, rojen 8. 11. 1926 na Jesenicah, zaposlen v TOZD Strojne delavnice kot tehnolog. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1980, doslej ima en novatorski predlog.

Razstavlja predlog: »Rekonstrukcija hladne prhe laminiranega hlajenja vroče valjane pločevine v valjarni debele pločevine«.

BOŽIDAR BARTELEJ, rojen 6. 2. 1940 na Jesenicah, član poslovalnega odbora železarne Jesenice. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1965 in je doslej predložil štiri novatorske predloge. Za inovacijsko dejavnost je prejel plaketo Borisa Kidriča.

Razstavlja predlog: »Rekonstrukcija hladne prhe laminiranega hlajenja vroče valjane pločevine v valjarni debele pločevine«, skupaj z J. Bernikom, A. Pivkom, S. Nočem. Avtorja rešitev za hlajenje so že iskali v tujini (Nemčija) in jo nazadnje iznašli sami z gibljivimi kolektorji.

JANEZ FALETIČ, rojen 19. avgusta 1943 v Žirovnici, zaposlen v TOZD Remontne delavnice kot vodja žerjavnega oddelka. Na področju novatorstva sodeluje od leta 1965, doslej pa ima že 12 novatorskih predlogov.

Razstavlja predlog: »Tehnološki princip nožev za prekinjanje jeklenih in drugih žičnih vrvi in konstruktivne rešitve ustreznih škarij«. Škarje že 5 let zelo uspešno uporabljajo.

Janez Faletič je bil leta 1975 izvoljen za predsednika društva novatorjev in to dolžnost še danes opravlja.

LIKOVNIKI

FRANCE DOLINŠEK, rojen 18. 8. 1908 v Zagorju ob Savi, upokojenec Železarne. Pri Doliku sodeluje od leta 1953. Razstavlja grafiko

in barvni linorez, motivi iz Železarne.

FRANCE KREUZER, rojen 8. 9. 1911 na Jesenicah, upokojenec Železarne. Je ustanovitelj likovnega kluba DOLIK leta 1946. Razstavlja olje in akvarel, krajino.

JANKO KOROŠEC, rojen 27. 12. 1926 na Jesenicah, zaposlen v TOZD Remontne delavnice, gradbeno remontne delavnice. Je tudi ustanovitelj DOLIKA. Na razstavi sodeluje z gorejskimi pejzaži v oljni in akvarelni tehniki.

JOŽE KOSELIJ, rojen 13. marca 1946 na Jesenicah, zaposlen v TOZD Remontne delavnice kot ključavničar

na žerjavnem oddelku. Pri Doliku sodeluje od leta 1975. Na razstavi sodeluje s štirimi akvareli, krajina-mi.

RUDI RAJHMAN, rojen 9. januarja 1933 na Jesenicah, zaposlen v TOZD Strojne delavnice kot zari-sovalec. Pri Doliku sodeluje od leta 1946. Razstavlja krajino v oljni tehniki.

PAVEL LUŽNIK, rojen 25. januarja 1938 na Selu pri Žirovnici, zaposlen v TOZD Remontne delavnice kot črkoslikar. Pri Doliku je od leta 1957. Razstavlja dela v olju.

TOMAŽ ISKRA

PORTRET SODELAVCA

HUSEIN SENIČAK dela kot avtogeni varilec v livni jami na elektro peči. Njegova naloga je, da čisti prehodne žlebove kokil, lijake in livne jame. Ima veliko dela, tako da, kot pravi, večkrat ne utegne vsega narediti. Delo, ki ga opravlja je zelo težko, verjetno med najtežjimi v Železarni. Ropot, preprih, vročina, prah, plini, vse to načenja zdravje, ljudi, ki tu delajo. Prostor je tudi zelo utessen, da delo še otežuje. V slučaju nesreče se nima kam umakniti.

Za Huseina pravijo, da je zelo delaven, tovariški in da vedno pomaga kjer le more. Tudi ko pridejo ponj na dom, pa naj bo to podnevi ali ponoči, je vedno pripravljen priti v obrat in prijeti za delo. Tako se ga pred kakšnim mesecem dni prišli iskat na dom ponoči ob treh, potem, ko so vsi rezalci, ki so bili takrat na delu po vrsti odklonili, da bi delali tisto kar ni njihova obveza, pa čeprav je bilo to za obrat in za vso Železarno velikega pomena. Treba je bilo namreč odstraniti »svinjo« iz livne jame, tako da bi potem lahko vili saržo-dinamo jekla. Husein je brez pomisleka odšel na delo in ostal tam dokler dela ni končal. S tem je omogočil, da se je vlivanje sarže pospešilo za približno dva dni, kar je spričo sedanjega stanja v Železarni zelo pomembno. Zaradi tega mu je odbor za gospodarstvo pri DS TOZD Jeklarne dodelil tudi denarno nagrado. Ko se pogovarjava o tem mi pove: »Če pridejo pome podnevi ali ponoči ne znam reči ne. Tudi med dopustom so me že prišli iskat.«

Pove tudi, da že nekaj let dela na delovnem mestu kjer bi morala biti dva in da je pri svojem delu precej samostojen. Loti se tistega kar je najbolj nujno. »Ko bi svinje redno jemali iz livnih jam, bi bilo veliko lažje,« pravi. »Ponavadi pa ostanejo notri in sicer kar od remonta do remonta, tako da se jih nabere tudi do 100 ton. Delo pri čiščenju jam je veliko težje in tudi dražje. Več materiala se porabi, pa tudi žerjav je potem bolj obremenjen. Za čiščenje so odgovorni vodje livnih jam, toda s tem ni nič. Najprej ena dnina pusti svinjo notri, potem še druga in potem se nabira do novega remonta.«

Husein je doma iz vasi Dubrava pri Bosanski Gradski. Na Jesenice je prišel pred 17 leti, potem ko je odslužil vojaštvo. Pred tem je delal nekaj let v Ljubljani pri gradbenem podjetju Obnova. Ko je prišel v Železarno je dve leti delal v šamotarni, potem pa je prišel v jeklarne. Delal je na starem železu, na pravi vložka, bil pa je tudi pomočnik tehtalca. Pred približno desetimi leti je opravil izpit za avtogenega rezalca in od takrat dela na sedanjem delovnem mestu. Z ženo in sinom, ki hodi v osmi razred osnovne šole, živi na Jesenicah. Pravi, da nima namena iti drugam, saj ima tu stanovanje, ki je sicer za tričlansko družino nekoliko majhno, a je z njim vseeno zadovoljen. Dokler je imel še žive starše je veliko hodil v domači kraj, sedaj pa hodi tja precej manj.

»Osebnih dohodki so pri nas zelo majhni in ko ne bi res veliko delal bi s svojo šesto kategorijo bolj slabo živeli, sicer pa sem navajen živeti skromno. Za kolektiv dam veliko, tudi kolektiv gre meni na roko, ko kaj potrebujem. Toda mislim, da bi lahko še kaj naredili v zvezi z mojo plačilno kategorijo. Za isto opravila ima delavec na SM pečebe osmo kategorijo, čeprav sem prepričan, da je tu precej več dela. Tudi z beneficiranim stažem ni vse v redu. Imam priznana dva meseca beneficiranega staža na leto, kot tisti rezalci, ki delajo na prostem, meni pa pripadajo trije meseci tako kot vsem, ki delajo v obratu. Zaenkrat sicer še

gre, ne vem pa kako bo če me bo zapustilo zdravje. Že sedaj imam težave s hrbtenico in s sluhom, kar je vse posledica težkih delovnih pogojev.«

Husein je član delegacije za SIS za socialno skrbstvo v svoji temeljni organizaciji ter član odbora samoupravne delavske kontrole. Bil je tudi član delavskega sveta TOZD Jeklarne, ter član odbora za gospodarstvo. Za delegacijo za SIS za socialno skrbstvo pravi da dela slabo. »Delegati niso zainteresirani za delo, enostavno se jim ne ljubi, čeprav tudi sami prispevajo del svojega osebnega dohodka za to dejavnost. Imeli smo nekaj sestankov, toda ti niso bili sklepni. Pri nas je težava v tem, da delamo po sistemu 4+1 in moramo imeti sestanke med delovnim časom. Mnogi dela takrat ne morejo pustiti, tisti pa ki so prosti največkrat ne pridejo. To da ne mislijo delati bi morali povedati že predno so bili izvoljeni. Sam sem prišel na sestanek tudi med rednim dopustom.«

Tudi odbor samoupravne delavske kontrole dela slabo, čeprav je ravno v našem obratu veliko stvari, ki bi jih lahko obravnavali. Imamo veliko neopravičenih izostankov: dela, veliko bolezenskih izostankov, ki tudi niso upravičeni. Na bolniško naj gredo tisti, ki so bolni, ne pa da zdravi ljudje ostajajo doma. Velik problem pri nas je tudi malomaren odnos do dela. Ko nekdo povzroči škodo, bi morala samoupravna delavska kontrola proučiti, ali je to zaradi tega, ker ni bil dovolj usposobljen za delo, zaradi malomarnosti, ali pa je morda krivda kje drugje. Na podlagi tega bi bilo potem treba ukrepati in malomarnost strogo kaznovati, ne pa da se iste napake ponavljajo. Dolžnost samoupravne delavske kontrole je, da te pojave vidi in jih obravnava, saj ima zaradi slabega dela, posebno zaradi zgrešenih sarž vso Železarno veliko škodo. Vsi bi se morali zavedati, da je jeklarne v bistvu srce Železarne in če mi ne delamo dobro je treba material dobiti drugje. Ne morem reči, da se ljudje pri nas ne prizadevajo, posebno starejši, toda nekateri poznajo samo svoje pravice dolžnosti pa ne. Mnogi med nami se niti ne zavedajo na kako odgovornih delovnih mestih delajo. Naše delo je kolektivno in uspeh sarže je odvisen od precejšnjega števila ljudi. Če kdo zgreši je potem vse delo zaman. Vem, da ljudje ne grešijo namenoma, toda bolj pozorni bi morali biti. Vsakdo bi moral svoje delo dobro opraviti potem bi lahko tudi veliko več naredili. Včasih smo se tudi veliko bolj dogovarjali o delu. Sklican je bil sestanek in izvedeli smo kako stojimo s planom, kako smo delali. Dogovorili smo se, kako bomo delali naprej, katere napake moramo odpraviti in podobno. Potem smo tudi vsi nekoliko bolj prišli za delo. Teh sestankov sedaj ni več, čeprav bi po mojem bili koristni.

Husein že 15 let dela v jeklarni, zato ga vprašam kaj misli o tem, da toliko ljudi zlasti mladih zapušča delo v jeklarni. »Mladi, ki pridejo sem niso navajeni hrupa, vročine, prahu, utessenosti, potem se hitro premislijo in odidejo drugam, tudi nizki osebni dohodki so eden od vzrokov. Včasih pride kdo za dan, dva ali tri, nekateri ostanejo kakšen mesec, potem pa spet pridejo novi. Vse to pa veliko stane.«

Veliko časa je treba da se navadiš dela. Mislim, da je tudi zelo važno, da mlade delavce lepo sprejememo. Treba jih je seznaniti z delom in jim povedati, da je najtežje v začetku, dokler se dela ne navadijo. Pred časom je prišel sodelavec, ki je že drugi dan obupal in rekel, da tu ne bo več delal. Toda prepričal sem ga, da se bo navadil, saj tudi meni v začetku ni bilo lahko. Sedaj še vedno dela tu in je eden boljših delavcev. Če bi takrat drugače govoril z njim bi verjetno šel.«

Najbrž bi se lahko marsikdo zamislil nad temi besedami, zakaj toliko novosprejetih delavcev zapušča delo.

SEJA DELAVSKEGA SVETA SOZD SZ

Predsednik Rado Korent sklicuje četrto sejo delavskega sveta SOZD Slovenske železarne v sredo, 26. novembra, po vrstnem redu v železarni Ravne. Poleg pregleda zapisnika zadnje seje in poročila o izvrševanju sklepov, predlaga delegat v razpravo:

- poslovno poročilo SOZD Slovenske železarne za devet mesecev,
- pripombe na osnutek samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Slovenske železarne za obdobje 1981 — 1985 in o temeljih plana Interne banke SZ za isto obdobje,
- izhodišča za letni plan SOZD SZ za leto 1981,
- devizno bilanco SOZD Slovenske železarne za leto 1981
- sklepe problemske konference o družbenem standardu.

TUDI V OKTOBRU SLABA OSKRBA S POLPROIZVODI

(Nadaljevanje s 1. strani)

tem tudi na količino ter kvaliteto izdelanega grodlja. Posledica te situacije je bila nižja proizvodnja in večja poraba koksa.

TOZD JEKLARNA

V oktobru tako martinarna, kakor tudi elektrojeklarna nista dosegli načrtovane proizvodnje. Posebno slaba situacija je bila v martinarni, kjer so bile velike težave zaradi pomanjkanja grodlja in občasno tudi v njegovi slabi kvaliteti. Posledica so bili daljši šaržni časi in s tem tudi nižja proizvodnja. V elektrojeklarni sta bila oba remonta na ASEA in Lectromelt peči podaljšana za sedem, oziroma deset ur, odpisati je bilo treba 320 ton jekla kvalitete EKC in poleg tega je bilo še nekaj drugih zastojev.

Izpolnjevanje proizvodnega programa se je tako v martinarni z 92,4 %, kakor tudi v elektrojeklarni s 94,7 % v primerjavi s septembrom popravilo (89,1 % in 92,7 %). V martinarni je imel, kljub že omenjenim težavam, določen pozitiven vpliv pričetek ponovnega obratovanja plavža št. 2.

Na napravi za kontinuirno vlivanje smo v oktobru, zaradi glavnega remonta valjarne bluming-štekel, programirali 4.700 ton. Doseženo je bilo 4.106 ton ali 87,4 %, kar je doslej največja mesečna količina.

TOZD LIVARNA

Načrtovana skupna proizvodnja je bila v oktobru dosežena. Tujim naročnikom je bilo odpremljenih skupno 68,3 tone raznih jeklenih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

V oktobru je bilo v tej valjarni izvedeno glavno popravilo, ki je trajalo 56 ur več, kot je bilo programirano. Tudi po ponovnem pričetku obratovanja je bilo še nekaj težav in s tem tudi obratovalnih zastojev. Posledica tega je bila nižja skupna proizvodnja, kot je bila programirana, medtem ko je bil operativni program gotove proizvodnje dosežen.

Potisna peč je obratovala v času od 1. do 6. in od 20. do 31. oktobra in je v tem času prevajala 5.313 ton domačih in tujih slabov.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Operativni program skupne in gotove proizvodnje je bil zaradi glavnega popravila valjarne bluming-štekel postavljen nekoliko nižje in je bil presežen. Zaradi pomanjkanja polproizvoda je bila v tem mesecu prevajana celotna zaloga 648 gredic 52 mm kvadrat, katerih valjanje pa je zaradi manjše teže precej manj produktivno kot valjanje blumov.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Zaradi obratovanja na dve izmeni znižan operativni program skupne in gotove proizvodnje, je bil presežen. Nekoliko je bilo zastanka pri delu valjavske proge, za kar je bil glavni vzrok v tem, da zaradi pomanjkanja ustreznega polproizvoda ni bilo mogoče vedno sestaviti optimalni program valjanja. Poleg tega je bila izvaljana tudi večja količina nizko-legiranih jekel, ki zaradi drugačne tehnologije zahtevajo daljši čas valjanja.

TOZD HLADNA VALJARNA VALJARNA BELA

Zaradi pomanjkanja polproizvoda je bila programirana nižja skupna in gotova proizvodnja kot je predvideval gospodarski načrt, vendar tudi to ni bilo mogoče doseči.

Tudi pri proizvodnji dinamo kvater, zaradi težav s polproizvodom, ni bila dosežena načrtovana količina je bilo skupaj z uslužnostnim valjanjem izdelano samo 1.781 ton. Letos najvišja proizvodnja pa je bila dosežena pri nerjavnih jeklih in sicer 356 ton.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Tudi v tej temeljni organizaciji so bile v oktobru težave zaradi pomanjkanja polproizvoda in zato načrtovana skupna ter gotova proizvodnja nista bili doseženi. Pri kvaliteten visokoolgičnih jeklih je bila dosežena rekordna mesečna proizvodnja 343 ton (september 187 ton), medtem ko je bilo izvaljanih dinamo jekel, zaradi težav s polproizvodom, samo 251 ton (septembra 374 ton).

TOZD ŽIČARNA

Žičarna je presegla operativni program skupne in gotove proizvodnje, ki je bil zaradi spremenjenega kvalitetenega asortimenta postavljen nižje kot gospodarski načrt. Uspešna je bila tudi pri proizvodnji kvalitetnejših vrst jekla, saj je v oktobru izdelala 1.174 ton patentirane žice (septembra 1.319 ton), 539 ton VAC žice (septembra 485 ton) in 169 ton EPP žice (septembra 123 ton).

TOZD PROFILARNA

Kljub občasnim težavam s polproizvodom je ta temeljna organizacija presegla, zaradi obratovanja na dve izmeni, znižan operativni program skupne proizvodnje, medtem ko je pri gotovi proizvodnji nekoliko zaostala.

TOZD VRATNI PODBOJI

V mesecu oktobru je bila dosežena doslej najvišja skupna in gotova proizvodnja in s tem je bil tudi močno presežen gospodarski načrt. Takšen proizvodni rezultat je bilo mogoče doseči zaradi povečanega obratovanja obeh kotnih varilnih strojev in naročila večjih serij podbojev.

TOZD JERKOVLEK

V oktobru je bila za junijem dosežena druga največja skupna in gotova proizvodnja v letošnjem letu in tudi gospodarski načrt je bil dosežen. Pri vlečenem jeklu so dosegli 100,4 %, pri luščenem 104,1 %, brušenem 108,3 % in pri toplotno obdelanem 102,8 % gospodarskega načrta.

TOZD ELEKTRODA

Celoten gospodarski načrt skupne proizvodnje je bil presežen, medtem ko pri plaščenih elektrodah ni bil dosežen. Vzrok za to so bile drobnejše dimenzije in ozko grlo pri razrezu teh drobnih dimenzij.

TOZD ŽEBLJARNA

Gospodarski načrt skupne proizvodnje je bil v oktobru dosežen, izvršen pa je bil tudi načrtovan program izvoza.

August Karha

BESEDA JA, KAJ PA DEJANJA?

Dejanja se največkrat priporočajo neposrednim proizvajalcem. Naši vodilni in vodstveni kadri so vedno pripravljeni reči, tovariši, če bomo stisnili, bomo uspeli in stanje v Železarni se bo izboljšalo. Delavec, da bi došol produktiven, delaj da boš zaslužil tudi za veliko število neproduktivnih, ki dobiš več od tistih v materialni proizvodnji. Njihovega dela tako ni mogoče oceniti ali izmeriti, znamo ga pa visoko nagraditi. Na drugi strani pa dobro vemo, kako vrednotimo fizično delo. Če bi bilo pravično vrednoteno, ne bi manjkalo ljudi v neposredni proizvodnji. Morda so nekateri otopeli od sedenja v naslonjačih ali pa jim je predobro, da bi se bolj potrudili in našli boljše rešitve nagajevanja tudi za tiste v materialni proizvodnji. Upam trditi, da nismo nagajeni po delu, sicer bi ostal kdo na plačilu dan brez osebnega dohodka. Vse mogoče sporazume in pravilnike imamo, samo takega ne, da bi za več dela prejel več, da bi se ločil produktivni od neproduktivnega, ne v tem smislu kot sedaj. Se bodo ljudje bežali v administracijo. Le sistem delitve osebnega dohodka ho tisti, ki bo ta tok zaustavil, ne obljube in gore samoupravnih sporazumov. Fizično delo naj bo pošteno plačano. Nelogično je tudi, da se kljub posodabljanju administracije, številu ljudi v administraciji ne zmanjšuje.

Posebno vprašanje je tudi povečevanje osnov osebnega dohodka v odstotkih, za vse tiste, ki nimamo fakultetne izobrazbe bi pomenilo naslednje: več ima, še več mu dodajmo, da bodo razlike med malim in velikim še večje. Takih želja mi delavci prav gotovo ne gojimo, želimo pa, da bi se našel bolj pravičen sistem povečevanja osebnega dohodka. Navsezadnje pa naj bi se osebni dohodek prvenstveno moral povečevati le tam, kjer primanjkuje delavcev, to je v materialni proizvodnji, to so navsezadnje tudi priporočila republikanskih sindikatov. Morda pa so odstotki (pognali že korenine) želja posameznikov, ki se boje, da bi dobili premalo. Če temu ni tako, me zanima kje so uzakonnjeni, da se jih tako oklepamo. Resno dvomim, da bi s takim načinom dvignili delovno zavest oziroma storilnost, preje obratno. Kaj počne sindikat, pa člani zveze komunistov, ki naj bi bili s svojim delom vzor ostalim. Je vse otopelo, sicer bi se stvari hitreje urejale. Problemov je veliko, koliko pa zaleže glas delavca, je drugo vprašanje. Vem, da je samoupravljanje zelo draga stvar.

saj več kot preveč sejemo in sestankujemo med delovnim časom. Kdo pa za nas dela ta čas se ne sprašujemo, saj navsezadnje je naš osebni dohodek enak, delaš, ne delaš, ali sestankuješ. Je to tudi stabilizacijsko, da isto gradivo premlevamo po večkrat, navsezadnje pa pokimamo. Vem, da mnogo stvari o katerih odločajo zgoraj, posamezniki ali forumi, mi le potrdimo. Če kaj zaškripnje, vsega samoupravljanja res ne bomo klicali na odgovornost. Osebnosti odgovornosti pa pri nas še ne poznamo, razen če je vprašanje delavca v materialni proizvodnji. Koliko sprejetih sklepov smo tudi izpeljali do konca. Prevečkrat ponavljamo fraze, da bi morali, da bomo, da je potrebno, da bo v bodoče drugače, ne vzbujajo več zaupanja. Nismo pa še napisali in določili kdo bo, kdaj in kje prvi začel. Pri tem bi se najprej morali izkazati člani zveze komunistov kot vodilna sila delavstva. Z dejanji je treba do rezultatov, ne samo s papirjem in govoritvami. Le tako bomo segli stabilizaciji v roke, sicer se nam bo oddaljila bolj kot kdaj koli doslej. Čas bo pokazal kaj smo storili in kakšna bo cena. Slabih rezultatov si nihče ne želi, zato resnično ni vseeno kako se obnašamo in delamo.

D. K.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 24. DO VKLJUČNO 30. NOVEMBRA

24. novembra, ALEKSANDER JEZERŠEK, vodja TOZD HV Bela, Jesenice, Titova 3, tel. 82-789
25. novembra, JERNEJ HOČEVAR, vodja prod. sekt., Jesenice Kejžarjeva 38, št. tel. 82-118.
26. novembra, MARIN GABROVŠEK, vodja TKR, Jesenice, Kejžarjeva 1, št. tel. 81-439
27. novembra, JAKOB MEDJA, vodja OTK, Jesenice, Titova 1 a, št. tel. 81-117
28. novembra, BORIS PESJAK, vodja FRS, Jesenice, C. Revolucije 2A, št. tel. 82-726
29. novembra, EMIL AŽMAN, vodja sekt. novogradenj, Jesenice, Titova 3, št. tel. 82-262
30. novembra, STANKO ČOP, vodja inv. razvoja, Zirovnica, Zirovnica 90 a, št. tel. 89-438
Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure jutraj, dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure pa je v Železarni Jesenice.
V prostih sobotah, nedeljah in praznikih je od 7. do 19. ure dosegljiv doma in od 19. do 7. ure jutraj v Železarni Jesenice.
V času dežurstva je dežurni v sobi vodje spl. sekt. tel. 601, soba št. 19.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 24. 11.	JOŽE CEJ	STANE ERŽEN
TOREK – 25. 11.	MIROSLAV ZUPAN	BERTI KRAPEŽ
SREDA – 26. 11.	VANDA ENIKO	PRIMOŽ ŽVAB
ČETRTEK – 27. 11.	IVAN KAVČIČ	MARJAN DROLC
PETEK – 28. 11.	VITOMIR PRETNAR	MARTIN BRUMAT
SOBOTA – 29. 11.	IGOR MEŽEK	VALENTIN MARKEZ
NEDELJA – 30. 11.	IVAN KODRIČ	JANEZ KOVAČ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 24. novembra do 28. novembra 1980 bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopolodne: II. obratna ambulanta dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta dr. Cesarec Želimir
popoldne: I. obratna ambulanta dr. Branimir Čeh in IV. obratna ambulanta dr. Kovačič-Može Marija
dispanzer za borce: IV. obratna ambulanta dr. Kovačič-Može Marija od 10.30 do 13. ure
Zobne ambulante:
dopolodne: I. zobna ambulanta V. dent. Stražišar Viktor za Železarno: torek 25. novembra 1980 od 13. do 19. ure in četrtek 27. novembra od 13. do 19. ure
popoldne: II. zobna ambulanta dr. Smolej Alojz za Železarno torek 25. novembra od 7. do 13. ure za borce v četrtek 27. novembra 1980 od 7. do 13. ure

SKUPNA IN GOTOVA PROIZVODNJA TER ODPREMA V OKTOBRU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	4/2	4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	9/7	9/8	za prodajo
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Plavž	14.300	14.000	11.620,3	81,3	83,0	—	—	—	—	—	—
Jeklarna	45.000	45.000	37.739,7	83,9	83,9	—	—	—	—	—	—
— SM jeklarna	28.400	28.400	22.832,8	80,4	80,4	—	—	—	—	—	—
— El jeklarna	16.600	16.600	14.906,9	89,8	89,8	—	—	—	—	—	—
— ASE peč	7.400	7.400	7.101,6	96,0	96,0	—	—	—	—	—	—
— LM peč	9.000	9.000	7.588,0	84,3	84,3	—	—	—	—	—	—
— BBC peč	200	200	217,3	108,7	108,7	—	—	—	—	—	—
Livarna	153	153	170,1	111,2	111,2	60	60	68,7	114,5	114,5	68,7
— jeklo livarna	150	150	166,3	110,9	110,9	60	60	68,4	114,0	114,0	68,4
— kovino livarna	3	3	3,8	126,7	126,7	—	—	0,3	—	—	0,3
Valjarna bluming-štekel	36.400	29.450	26.690,1	73,3	90,6	6.680	4.200	4.657,3	69,7	110,9	4.809,7
— bluming	20.300	15.750	16.429,6	80,9	104,3	400	200	360,6	90,2	180,3	408,6
— štekel – razrezoval.	13.370	11.000	7.385,3	55,2	67,1	3.720	1.300	1.441,7	38,8	110,9	1.493,6
— štekel – termična obd.	2.730	2.700	2.875,2	105,3	106,5	2.560	2.700	2.855,0	111,5	105,7	2.907,5
Valjarna žice in prof.	9.500	8.500	8.886,2	93,5	104,5	2.630	900	2.205,9	83,9	245,1	2.187,1
— valjarna žice	9.500	8.500	8.886,2	93,5	104,5	2.630	900	2.205,9	83,9	245,1	2.187,1
— valjarna profili	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valjarna debele ploč.	8.700	6.500	6.797,5	78,1	104,6	8.580	6.380	6.726,3	78,4	105,4	6.890,6
Hladna valjarna Bela	8.160	7.000	5.633,3	69,0	80,5	8.060	6.900	5.155,6	64,0	74,7	5.560,2
Hladna valjarna Jesenice	2.650	2.650	2.000,2	75,5	75,5	2.490	2.490	1.909,6	76,7	76,7	1.914,6
Žičarna	6.000	5.000	5.289,3	88,2	105,8	4.850	3.640	4.002,7	82,5	110,0	3.921,1
Profilarna	2.550	1.700	1.867,8	73,3	109,9	2.380	1.530	1.475,5	62,0	96,4	1.601,4
— HOP	2.345	1.485	1.542,4	65,8	103,9	2.220	1.360	1.387,6	62,5	102,0	1.514,7
— ronle	30	40	20,3	67,7	50,8	30	40	20,1	67,0	50,2	18,8
— diski	120	120	96,4	80,3	80,3	120	120	—	—	—	—
— cestna ograja	55	55	208,7	379,5	379,5	10	10	67,8	678,0	678,0	67,9
Skladišče 38	170	170	33,7	19,8	19,8	170	170	33,6	19,8	19,8	34,0
Vratni podboji	110	110	174,3	158,5	158,5	110	110	174,3	158,5	158,5	168,2
Jeklovlek	1.850	1.850	1.877,2	101,5	101,5	1.850	1.850	1.849,8	100,0	100,0	1.947,0
Elektrode	2.200	2.250	2.310,5	105,0	102,7	1.990	2.050	2.122,1	106,6	103,5	2.027,5
— elektrode, var. žica	1.840	1.890	1.683,7	91,5	89,1	1.830	1.890	1.679,8	91,8	88,9	1.588,6
— varilni prašek	60	60	61,5	102,5	102,5	60	60	60,8	101,3	101,3	57,4
— suha elektr. masa	100	100	133,2	133,2	133,2	100	100	133,2	133,2	133,2	133,2
— ognjevarni mat.	200	200	432,1	216,1	216,1	—	—	248,3	—	—	248,3
Žebliarna	1.030	1.030	1.030,0	100,0	100,0	1.030	1.030	1.028,7	99,9	99,9	1.046,9
ŽELEZARNA	138.773	125.363	112.120,2	80,8	89,4	40.880	31.310	31.410,1	76,8	100,3	32.177,0
Elektrode Zagreb	330	330	330,0	100,0	100,0	330	330	330,0	100,0	100,0	330,0
SKUPAJ	41.210	31.640	31.769,1	77,1	100,4	32.536,0	—	—	—	—	—

Sodelavec v Gladilnici votlic v žičarni (Foto I. Kučina)

27. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne Božo PANCUR je za 27. sejo odbora, ki je bila v ponedeljek, 10. novembra pripravil naslednji dnevni red:

razprava o predlogu temeljev srednjeročnega razvoja Železarne za obdobje 1981-1985, informacija o poteku priprav za izgradnjo jeklarne 2 ter delni spremembi investicijskega programa, razprava o osnutkih enajstih samoupravnih sporazumov o temeljnih planov republiških samoupravnih interesnih skupnosti za družbene dejavnosti ter drugih skupnosti za obdobje 1981-1985 ter prevzem premoženja bivšega poslovnega združenja jugoslovanskih železar.

Obrazložitev k predlogu temeljev srednjeročnega razvoja Železarne za obdobje 1981-1985 sta podala podpredsednik poslovnega odbora Železarne Boris Bregant in vodja oddelka za ekonomske analize in planiranje Maruša Drolc. V razpravi k tej točki dnevnega reda pa so sodelovali: predsednik poslovnega odbora Železarne Jesenice Stefan Nemec, vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranja Albina Tušar in predsednik izvršnega odbora konference OO sindikata Železarne Stefan Ščerbic. Člani odbora so na podlagi obrazložitve in razprave predlagali delavskemu svetu Železarne in samoupravnim organom v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, da potrdijo temelje srednjeročnih planov TOZD za obdobje 1981-1985 v predlaganem besedilu, ker nam le to omogoči tak razvoj, kot smo si ga zaželeli. Člani odbora so predlagali v potrditev v predlaganem besedilu tudi plan investicij za obdobje 1981 do 1985 s pripombo, da se vsako leto sproti določi prioriteten red investicij.

Obsirno informacijo o poteku priprav za izgradnjo jeklarne 2 ter delni spremembi investicijskega programa je obrazložil podpredsednik poslovnega odbora Boris Bregant. Seznani so bili tudi s predlogom imenovanja in nalog projektne sveta Železarne za projekt jeklarne 2. Na seji so sklenili, da bodo vse sklepe v zvezi s tem posredovali v obravnavo in potrditev delavskemu svetu Železarne. O tej točki so razpravljali člani odbora Jakob Medja, Peter Zbontar, Božo Pančur in Stefan Ščerbic.

Največ časa so na seji posvetili razpravi o osnutkih enajstih samoupravnih sporazumov o temeljnih planov republiških samoupravnih interesnih skupnosti za družbene dejavnosti, ki so bili objavljeni v prilogi Poročevalca 29. julija 1980. Podrobno obrazložitev k tej točki je podala sodelavka iz centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje Nada Dejak. Razpravljali pa so tudi o osnutku samoupravnega sporazuma o temeljnih plana samoupravne interesne skupnosti za elektrogospodarstvo SRS, osnutku samoupravnega sporazuma o temeljnih plana območne vodne skupnosti Gorenjske, predlogu samoupravnega sporazuma o temeljnih plana industrijske rizične skupnosti in o osnutkih samoupravnih sporazumov samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino. Obrazložitev k tem osnutkom pa so podali: podpredsednik poslovnega odbora Boris Bregant, vodja PIV Franc Basanese, strokovni sodelavec za vprašanja zavarovalstva Slavan Berlišk ter vodja uvoznega oddelka Ernest Pušnik.

Člani odbora so k posameznim osnutkom sprejeli konkretne pripombe, na splošno pa vse samoupravne interesne skupnosti pa so zavzeli naslednja stališča:

Samoupravne interesne skupnosti bodo morale svoje programe uskladiti medsebojno in s potrebami ter finančnimi možnostmi združenega dela. V stabilizacijskih pogojih gospodarjenja bodo morale predvideti nižjo rast potrebnih sredstev, ki bo usklajena z rastjo družbenega proizvoda in ostalimi gibanji v gospodarstvu. V javni razpravi je zato potrebno posvetiti pozornost predvsem ponujenim programom in investicijam in ob morebitnih predlogih zmanjšanja krčiti tudi vsebino, ne le sredstva.

Strokovne službe samoupravnih interesnih skupnosti naj bodo organizirane racionalno, tako, da se med seboj dopolnjujejo ter da delujejo povezano.

Opor za gospodarstvo posreduje svoje ugotovitve in sklepe ter povzetke strokovnih služb Železarne o vseh teh sporazumih v obravnavo temeljnim organizacijam in delovnim skupnostim do 20. novembra 1980.

S temi ugotovitvami in sklepi je treba seznaniti vse konference dele-

gacij za samoupravne interesne skupnosti v Železarni ter ostale delegate. Zahtevati je treba, da bodo delegati prenesli vse pripombe in predloge na ustrezne skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

16. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD PRI DS ŽELEZARNE

V četrtek, 13. novembra, je imel 16. redno sejo odbor za kadre in družbeni standard. Člani odbora so obravnavali pregled sklepov prejšnje seje, obvestilo TOZD Družbena prehrana o povišanju stroškov v samskih domovih in v zvezi s tem tudi predlog za povišanje stanarin, vloge s področja družbenega standarda, vloge s področja izobraževanja kadrov, pod točko razno pa so vzeli na znanje dve informaciji.

Vsi sklepi, ki so jih člani odbora sprejeli na prejšnji seji, so izvršeni. Vodja TOZD Družbena prehrana Stanka Vulelija je članom odbora na kratko obrazložila predlog njihove temeljne organizacije za povišanje stanarin. Stroški so najbolj porasli pri porabi materiala za popravila in vzdrževanje, nato pri stroških investicijskega vzdrževanja, med tem ko so ostali stroški nekako v mejah normale. Ta povišanja v veliki meri lahko pripisujemo višjim cenam storitev in materiala, ne pa višji porabi. Člani odbora so obvestilo in predlog TOZD Družbena prehrana obravnavali in proučili ter sklenili, da potrdijo in sprejmejo predlog za povišanje stanarine delavcev v samskih domovih v poprečju za 30%. Istočasno je odbor potrdil tudi predlog TOZD Družbena prehrana, da se delavcem, ki so obračunani, poveča stanarina od 30.- din na 40.- din dnevno. Ker so člani odbora v zvezi s posameznimi povišanji stroškov izrazili dilemo, so zadalžili vodstvo TOZD Družbena prehrana, da do naslednje seje pripravi natančen pregled porasta stroškov vzdrževanja samskih domov.

Pod tretjo točko dnevnega reda so člani odbora najprej obravnavali in vzeli na znanje poročilo o koriščenju sredstev sklada skupne porabe s tem, da se v poročilu odpravijo vse nejasnosti in se ob koncu leta to poročilo ponovno posreduje vsem članom odbora v razpravo.

Člani odbora so obravnavali tudi vloge posameznih društev in organizacij in s ustreznimi finančnimi pomočmi podprli naslednja društva in organizacije: pevsko društvo Vintgar iz

Odbor za gospodarstvo je naročil centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje, da vsako samoupravno interesno skupnost posebej seznani z ugotovitvami in sklepi odbora ter s pripombami iz razprave po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

Vodja finančno računovodskega sektorja Boris Pesjak je predložil v obravnavo predlog o prevzemu in razdelitvi premoženja bivšega poslovnega združenja jugoslovanskih železar s sedežem v Beogradu. V zvezi s tem pa so člani odbora potrdili oziroma sprejeli ustrezne sklepe.

D. M.

Blejske Dobrave, Gorsko reševalno službo Jesenice, strelsko družino Triglav Javornik-Koroška Bela, organizacijski komite za organizacijo smuka karavanskih kurirjev, upravni odbor rekreacijskega centra Kres, izvršni odbor športnega društva Jesenice in košarkarski klub Jesenice. Vse našteje organizacije in društva bodo o sklepih odbora pisno obveščeni.

Odbor je vzel na znanje tudi zahteva godbe na pihala Gorje za odobrena finančna sredstva za nakup novih instrumentov.

Odbor za kadre in družbeni standard je bil seznanjen tudi z določili samoupravnega sporazuma o zagotovitvi materialnih pogojev za delo hokejskega kluba Jesenice do konca leta 1980 in ga podpira ter posreduje delavskemu svetu Železarne v obravnavo in sprejem.

V nadaljevanju seje so člani odbora obravnavali vloge iz področja izobraževanja kadrov. To so bile vloge za obnovitev štipendij, podaljšanje roka za zaključek študija, odložitve vračanja štipendije in podobno. O sprejetih sklepih bodo posilili pravočasno obveščeni.

Odbor je vzel na znanje tudi seznam delavcev Železarne, ki poučujejo na Železarskem izobraževalnem centru in na centru srednjih šol Jesenice.

Pod točko razno so vzeli na znanje informacijo o poteku priprav na usmerjeno izobraževanje na Jesenicah in informacijo o organiziranju okrogle mize štipendistov Železarne in ustreznih strokovnih služb, ki jo bo organiziral koordinacijski svet ZSMS Železarne.

Z. V.

TOZD Vratni podboji

13. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V petek, dne 14. novembra, je bila 13. seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Vratni podboji. Na sejo so bili vabljeni tudi Ivanka Petrič iz SEO, vodja TOZD Srečo Mežnar in Marija Kolenc, predsednica odbora samoupravne delavske kontrole.

Pri pregledu sklepov 12. seje odbora so člani postavili vprašanje, zakaj prodajni sektor ne da odgovora o povnitvi rabata za leto 1978 in 1979. Odgovor na to čakajo že od 10. seje, to je od 25. maja letos.

Na devetmesečno poslovno poročilo TOZD Vratni podboji in Železarne niso imeli pripomb. Pri tem so ugotovili, da so zaradi nujnih naročil presegli plan nadur za mesec oktober. Poudarili pa so, da je do konca leta treba izboljšati izplen.

Člani odbora so soglašali z oceno delovnega prispevka za vodjo TOZD za oktober v višini 24% in soglašali z novim predlogom »ocene delovnega prispevka«.

Obravnavali so predlog temeljev srednjeročnega razvoja Železarne za obdobje 1981-1985 in niso imeli pripomb.

Na seji so brez pripomb pregledali tudi gibanje osebnega dohodka za mesec september.

Člani odbora so bili seznanjeni s sklepi 25. in 26. seje odbora za gospodarstvo pri DS Železarne.

Soglasno so potrdili tehnično izboljšavo štev. 2469, izračun tretje rente za tehnično izboljšavo štev. 2250 in izračun druge rente za tehnično izboljšavo štev. 2330, 2329 in 2331.

Pregledali so porabo sredstev za reprezentanco, potne stroške in dnevnice za prvih devet mesecev 1980.

M. J.

Signiranje debele pločevine

30. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Monter Dravograd je na 30. seji 28. oktobra razpravljal o poslovanju temeljne organizacije v prvih devetih mesecih letošnjega leta in pripravil predloge za imenovanje inventurnih komisij. Obravnaval pa je tudi informacijo o poteku investicije v obrat zvarjenec ter še nekatere druge zadeve.

V zvezi s poslovanjem je odbor predlagal delavskemu svetu TOZD da potrdi periodični obračun za tretje tromesečje z naslednjimi finančnimi kazalci: celotni prihodek v višini 259 milijonov dinarjev, porabljen sredstva v višini 187 milijonov dinarjev, doseženi dohodek 72 milijonov dinarjev, razporejeni del dohodka 15 milijonov dinarjev in doseženi čisti dohodek v višini 57 milijonov dinarjev. Zbor delavcev in delavski svet naj bi potrdila tudi predlog po katerem naj bi šlo iz čistega dohodka okrog 33 milijonov dinarjev za osebne dohodke, 2 milijona za stanovanjski sklad, 13 milijonov za sklad skupne porabe, 16 milijonov za poslovni sklad ter 2 milijona za rezervni sklad.

S potekom investicije odbor za gospodarstvo ni bil povsem zadovoljen. Gradbeno dela, ki naj bi se pričela 3. septembra, niso potekala povsem po planu in so nekoliko v zaostanku. Smelt, ki opravlja posle inženiringa ni v celoti zadovoljil. Redno sicer vrši kontrolo na gradbišču, vendar pa ne daje poročil o poteku del. Tudi pri nabavi opreme ukrepa prepočasno (do seje so bili naročeni žerjavi, za ostalo opremo pa zbira ponudbe). Težave so tudi z nabavo škarij za rezanje pločevine, ker jih v Jugoslaviji ne izdelujejo.

Po zadnji informaciji bi morali biti celotni načrti pripravljeni do 15. novembra, do 5. novembra pa bi morali poslati vse manjkajoče načrte za kompletiranje ogrodja kon-

strukcije. Odbor je zato sklenil, da mora priti v najkrajšem času do sestanka s Smeltom in Gradisom, da morata ti dve organizaciji v bodoče pošiljati 14-dnevna poročila o poteku del, odbor za gospodarstvo pa mora vsaj enkrat mesečno obravnavati problematiko naložbe. Monterjeva operativna pa mora poskrbeti, da bodo dela, ki jih opravljajo sami, potekala skladno s terminskim planom ter pogodbeno dokumentacijo.

Odbor je dal soglasje k predlogu višjih cen za dodatne armature statik nosilcev in k predlogu za sovlaganje v skupno kotlarno na Otiškem vrhu (svojo kotlarno rekonstruirajo le kratkoročno zaradi dotrajanih kotlov). Ker se pojavljajo zlorabe delovnih nalogov je odbor za gospodarstvo predlagal delavskemu svetu, da naj se v bodoče tistim, ki gradijo, izdajajo delovni nalogi. Strinjal se je tudi s predlogom višjih cen za stroje in strošne opremo ter zadolžil komercialni sektor, da izvede potreben postopek za uveljavitev predlaganih cen. Nadalje se je seznanil še s problematiko avtoparka (opravi in naloge vodje avtoparka se ukinejo: v planu za naslednje leto bodo predvidoma upoštevali potrebo po nabavi tovornjaka), s plačilom penalog Plivi (Pliva in Smelt jih nista pravočasno obvestila o prispelih vagonih), potrdil pa je tudi dve pogodbama o delu ter sklep o višjih cenah malice od 1. oktobra dalje (zaradi podražitve mesa).

BL

13. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Monter Dravograd je na svoji 33. seji 6. novembra obravnaval ugotovitve rezultatov poslovanja v devetih mesecih 1980, imenoval je inventurne komisije, se dogovoril za razpis referendumu in imenoval delavca na dela in naloge vodje TOZD.

Pri pregledu zapisnika zadnje seje so delegati ugotovili, da je večina sklepov realiziranih, za organizacijo kuhinje in avtoparka pa je bil predložen predlog rešitve na seji. Delavski svet je potrdil organizacijske spremembe, to je, ukinitve del in nalog vodje avtoparka ter razdelitev teh opravil med ostale sodelavce.

Nadalje so delegati potrdili predlog odbora za uresničevanje zakona o združenem delu o poročanju stimulacije za režijske delavce po veljavnih kriterijih in dodatno stimulacijo za prihranek na materialu delavcem na liniji za proizvodnjo statik.

Pri obravnavi rezultatov gospodarjenja v devetih mesecih letos, so delegati ugotovili, da so bili obravnavani in sprejeti na sestankih vseh samoupravnih delovnih skupin.

Ob tem je potekala tudi širša razprava o izboljšanju poslovanja in o doslednem izpolnjevanju stabilizacijskega programa. Istočasno so se

delegati odločili za 10% povečanje točke na vrednost 36,40 din/enoto.

Delavski svet je v zvezi z letnim popisom vseh sredstev in premoženja TOZD imenoval potrebne inventurne komisije.

Kot odgovorno osebo za pravilno izvedbo letnega popisa je imenoval nabavnega referenta Vlada Merzela.

Delavski svet je razpisal referendum za prejem:

— temeljev plana TOZD za obdobje 1981-1985,

— temeljev plana delovne organizacije Železarne Jesenice,

— temeljev plana interne banke SOZD Slovenske železarne in

— samoupravnega sporazuma o združevanju predelovalcev železa.

Referendum bo 3. decembra od 5. do 17. ure.

Na predlog razpisne komisije je delavski svet imenoval na dela in naloge vodje TOZD Monter dose-danjanja vodjo Janeza Mori za mandatno dobo štirih let.

A. G.

TOZD Hladna valjarna Bela

15. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Podpredsednik odbora za gospodarstvo Tone Ravnik je 5. novembra sklical 15. redno sejo na kateri so najprej pregledali izvrševanje sklepov zadnje seje, o čemer je poročal vodja TOZD Aleksander Jezeršek. Ugotovili so, da so vsi sklepi izvršeni, razen sklepa o izračunu stimulacije za proizvodnjo v mesecu septembru, pri katerem niso bile upoštewane vse ure zastojev, zaradi pomanjkanja polproizvoda.

V nadaljevanju je vodja TOZD odbor seznanil z devetmesečnim poročilom delovne organizacije, iz katerega je bilo razvidno, da se vedno ena TOZD posluje z izgubo. Rezultati poslovanja pa kažejo, da bo do konca leta lahko dosežen pozitiven rezultat.

Iz poslovnega poročila TOZD Hladna valjarna Bela za devet mesecev pa je bilo razvidno, da je proizvodnja padala po tromesečjih in sicer je bila v prvem tromesečju dosežena s 111%, v II. 80%, III. tromesečju samo 61%. Tako je bilo v devetih mesecih doseženega 84% družbenega plana, oziroma 89% operativnega plana.

Občutno upadanje proizvodnje pa ni bilo samo po količini, temveč tudi po asortimentu. Največji je zaostanek pri nerjavem jeklu, saj je bilo doseženo le 46% planirane količine.

Vzrok za to je v slabih oskrbljenosti spolproizvodi, ki je po tromesečjih potekala takole: I. tromesečje 85%, II. 69%, v III. tromesečje 63%. Tudi pri dobavi spolproizvodov najbolj odstopa oskrbljenost z nerjavim jeklom.

Pozitiven premik je bil dosežen pri izplenu in je v devetih mesecih v skupni vrednosti na planirani višini. Kljub nizki proizvodnji je bil pri izplenu dosežen najboljši rezultat pri dinamo jeklu.

Izvoz poteka glede na problematiko celotne proizvodnje dovolj ugodno in je bil izvršen kar 80,8% na načrt, oz. 65% na korigiran plan.

Kritična pa je situacija glede staleža zaposlenih, saj je bilo ob koncu septembra v TOZD zaposlenih samo 271 delavcev, izredno visoka je bila tudi fluktuacija in sicer 13,1% in je najvišja v Železarni. Vzrok zato je v velikem nihanju osebnega dohodka, pa tudi v možnosti zaposlitve v drugih delovnih organizacijah za boljšim osebnim dohodkom.

Poraba energije je zaradi nekontinuirnega obratovanja dosti višja, kot bi bila v primeru normalnega obratovanja, ker se agregati morajo ogrevati, kljub mrtvemu teku.

Finančni del poslovnega poročila je obrazložila računovodkinja Ana Kučina. TOZD je v devetih mesecih ustvarila 104% celotnega prihodka v odnosu na družbeni plan. Materialni stroški skupaj z amortizacijo, so znašali 99% planiranih. Ostanka dohodka je 102% v odnosu na plan, čistega dohodka pa je 29% manj od načrtovanega in ne zadošča za formiranje poslovnega sklada in sklada skupne porabe.

Odbor je na osnovi poročila ugotovil, da tako kot rada proizvodnja pada tudi poslovni rezultat, in da bo

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

MLADOST V PESMI, BESEDI IN SPRETNOSTI

V petek, 7. novembra, je bilo v Trzinu tekmovalje, ki je potekalo pod naslovom Mladost v pesmi, besedi in spretnosti. Udeležili smo se ga tudi predstavniki naše šole. Poleg naših recitatorjev so sodelovali še folklorna skupina iz Skofje Loke, vojaški pevski zbor in orkester, baletna skupina iz Trzinca in kot gostja kantavtorica iz Kranja. Mi smo izvedli recital z naslovom O domovina, smo te ljubili dovolj?

Zbrali smo se ob 12.15 in odšli pred poslopje zveze mladine, kjer so nas že čakali mladi, ki so sodelovali na kvizu ter sekretarka občinske konference ZSMS Jesenice. V Trzinu smo prispeli že ob 14. uri. Pripeljali smo se do predilnice, pot v center pa smo nadaljevali peš. Odšli smo v Cankarjev dom, kjer so nam povedali, da imamo do vaje še nekaj časa. Ogledali smo si mesto in se malo okrepčali. Vrnili smo se v dom, v garderobo, kjer so nam člani baletne skupine iz Trzinca pokazali albume s slikami s svojih nastopov. Kmalu smo odšli v dvorano, kjer so že začeli z vajo. Čez nekaj časa smo bili na vrsti tudi mi. Recital je gladko tekel in bili smo kar zadovoljni.

Predstava se je začela ob 18. uri in že precej nervozni smo čakali, kdaj bo na vrsti. Končno je napovedovalec napovedal tudi nas. Eno izmed članic skupine je poprosila, da je predstavila recital. Začeli smo s programom. V začetku smo imeli malo treme, a ko smo videli, da znamo in da nas poslušajo, nas je le-ta minila.

Po prireditvi smo bili povabljeni v muzej NOB, kjer so nas že čakali sendviči in sokovi. Malo smo se okrepčali, nato pa smo se ob glasbi začeli sproščeno pogovarjati. Dve uri sta hitro minili in odpravili smo se na postajo. Na Jesenice smo prispeli v poznih večernih urah. Bili smo utrujeni in hitro smo odšli domov.

Železarski globus

PORTUGALSKA

Največja portugalska železarna v Seixalu, v kateri sedaj izdelujejo 400.000 ton surovega jekla letno, bo v nekaj letih povečala svojo proizvodno zmogljivost na 1,4 milij. ton letno. V ta namen so že pričeli graditi nov plavž, jeklaro s kisikovimi konvertorji in napravo za kontinuirno vlivanje gredic s šestimi žilami. Naročena je tudi nova valjarna žice z letno proizvodno zmogljivostjo 57.000 ton valjane žice.

ROMUNIJA

Romunske železarne predvidevajo, da bodo letos izdelale 15,6 milij. ton surovega jekla, kar bo za 1,7 milij. ton več kot leta 1979. Do leta 1985 načrtujejo povečanje proizvodnje na 20 do 20,4 milij. ton in do leta 1990 na 25 do 27 milij. ton. Do tega leta tudi predvidevajo, da bodo na račun kisikovih konvertorjev in obločnih električnih peči zmanjšali proizvodnjo SM jekla s sedanjih 37,3 % na 22,4 %. Tudi proizvodnjo kontinuirno odlitega jekla bodo v istem obdobju povečali s 30 na 46 % celotne količine.

tako padanje v nadaljnjih mesecih povzročilo negativen poslovni rezultat konec leta. Tudi medfazne zaloge so se močno znižale. V tej situaciji ne bo možno realizirati planirane količine, ker je odvisna od polproizvoda iz lastnih virov. Ugotavljajo, da se v zvezi s tem mesečni plani ne potrjujejo, ker se stalno spreminjajo, vendar se kljub temu ne realizirajo.

Voda TOZD je člane odbora seznanil z ukrepi za ureditev osebnega dohodka. Odbor se je z ukrepi strinjal s tem, da se pri izhodiščih upošteva tudi oskrbljenost s polproizvodi.

Vodja TOZD je odbor seznanil s tečajni srednjeročnega plana TOZD in Železarne, ki so jih potrdili s pogojem, da se zagotovi dovolj ustreznega polproizvoda in s pripombo, da se korigira število kadrov iz 280 na 290, ker je samo tako možno doseči planirano količino.

Odbor je obravnaval tudi predloge za oceno delovnega prispevka vodje TOZD in bil mnenja, da naj se ocena formira po predvidenem pravilniku o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe (člen 30).

Odbor je razpravljal o poslovanju z nerjavno pločevino in sprejel sklep,

Upamo, da ves naš trud ni bil zaman, da so bili poslušalci z našim nastopom zadovoljni in da smo uspešno zastopali jeseniško mladino. Rezultati kulturnega tekmovanja pa še niso znani, zato se nadajamo.

da bomo dosegli dobro mesto in mogoče odšli celo na republiško tekmovanje.

Irena Šemrov, novinarski krožek
OS Tone Čufar Jesenice

KRATKE VESTI

V ponedeljek, 17. novembra je bil sestanek predsedstva konference mladih iz krajevnih skupnosti, na katerem so bili prisotni predstavniki iz šestih krajevnih skupnosti.

Na sestanku je predsednik najprej poročal o volilno-programski seji in sklepih, o čemer so razpravljali vsi prisotni in povedali svoja mnenja.

Dogovarjali so se tudi o organizaciji razgovora za okroglo mizo in o delu osnovnih organizacij ZSMS v krajevnih skupnostih. Na razgovoru bodo predstavniki osnovnih organizacij ZSMS izpostavili predvsem financiranje in problem prostorov za dejavnost. Na razgovor bodo vabljeni predsedniki krajevnih konferenc, sekretarji osnovnih organizacij zveze komunistov, predsedniki svetov KS in po dva predstavnika OO ZSMS iz krajevnih skupnosti.

Ker vse OOOZSMS konference ne sporočajo o svoji dejavnosti, so na sestanku sklenili, da na vsaki naslednji seji predsedstva vsak od predsednikov poda kratko poročilo o delu v obdobju med sejama. Poudarili so tudi naj predstavniki osnovne organizacije, ki se sestanka ne morejo udeležiti, svojo odsotnost prej javijo na OK ZSMS Jesenice.

V sredo, 12. novembra je bila seja vodstva konference mladih delavcev. Najprej so pregledali sklepe prejšnje seje, v nadaljevanju pa obravnavali potek akcije za izbor najboljšega mladega delavca samoupravljalca, se seznanili s kadrovskimi spremembami in se dogovorili o obiskih po OO ZSMS. Pregledali so tudi material za programsko volilno konferenco mladih delavcev republiške konference ZSMS.

Predstavnica OK ZSMS je poročala o predvidenih kadrovskih spremembah v občinski konferenci ZSMS.

Sodelavca v elektro delavnici na Javorniku (Foto S. Kokalj)

V torek, 11. novembra je bila seja predsedstva OK ZSMS Jesenice. Osrednja točka dnevnega reda je bila razprava o predlogu kandidatne liste za člane predsedstva OK ZSMS Jesenice v naslednjem mandatsnem obdobju in priprave na volilno programsko sejo OK ZSMS Jesenice.

Predlagali so možnega kandidata za predsednika OK ZSMS Jesenice in ostale člane predsedstva. Pri tem so ugotovili, da je več kot polovico članov dosedanjega predsedstva neaktivnih in da jih je potrebno zamantati.

Dogovorili so se tudi o možnem terminu za sklic volilnoprogramske seje, ki naj bi bila v začetku decembra. V nadaljevanju so se dotaknili tudi nalog, ki čakajo mlade v naslednjem srednjeročnem obdobju. MJ

IZ OO ZSMS ŽIROVNICA

Na dan mrtvih smo mladi iz osnovne organizacije ZSMS Žirovnica obiskali spominsko obeležje sekretarja SKOJ Dragoljuba Milovanovića v Završnici. Ob prizganih svečah smo obnovili spomin na njegovo življenje in delo. Prav tako pa smo položili cvetje tudi na grob na pokopališču na Breznici.

Petega novembra smo imeli delovni sestanek, na katerem smo se pogovarjali o ureditvi mladinske sobe v TVD Partizan. Ugotovili smo koliko in kakšen material bo potreben za preureditev. Stroške za material bomo delili s TVD Partizan.

TOZD Žebljarna

19. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Devetnajsta seja odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Žebljarna je bila 23. oktobra, katero je sklical in vodil predsednik Vlado Stenovec. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da se ne izvaja dosledno prvi sklep, ki se nanaša na izvajanje postavljenih stabilizacijskih ciljev in podpisovanje tehtalnih listkov – zaradi vodenja evidence o kvaliteti očiščenih žičnikov. Vsi ostali sklepi se izvajajo oz. so izvršeni.

Vodja TOZD Leon Mesarič je v nadaljevanju članom odbora podal obširno poročilo o proizvodnih rezultatih v mesecu septembru, o izvajanju stabilizacijskega programa in o devetmesečnem poslovanju, iz katerega izhaja:

– Rezultati proizvodnje kažejo boljše rezultate, kot so postavljeni cilji. Pri izmedku pa se stanje iz meseca v mesec slabša, ker je posledica neodgovornosti vseh zaposlenih v TOZD Žebljarna. Dobri pa so kazalci dosežene storilnosti z manj zaposlenimi, predvsem zaradi novih naprav.

– Žebljarski stroji so slabo vzdrževani. Večjo pozornost bo treba nameniti mazanju strojev in menjavi orodja, kar bo prispevalo k boljši kvaliteti žičnikov.

– Se v tem letu je treba izvesti seminar o vzdrževanju strojev, za

kar sta zadolžena asistenta za proizvodnjo in delovne naprave.

– Asistenta za proizvodnjo in delovne naprave sta zadolžena da pripravita pisna navodila za opravljanje z novimi žebljarskimi stroji. Ta navodila morajo biti razobešena v obratu ob žebljarskih strojih.

– Kažejo se velike potrebe po čim večji proizvodnji in je nujno izrabiti vse možnosti za čim večji izvoz.

Člani odbora so potrdili za mesec november družbeni plan v višini 900 ton in operativni plan 950 ton. Od tega je namenjeno za izvoz v ZDA 700 ton, v ZRN 200 ton in za domači trg 50 ton žičnikov.

Potrdili so tudi družbeni in operativni plan v količini 1.030 ton za mesec december.

Člani odbora so obravnavali tudi poročilo o gibanju osebnega do-

hodka za mesec september in ga potrdili.

Na seji so obravnavali tudi reklamacijo firme VOST ALPINA – Borovlje iz Avstrije za 25 ton žičnikov, ki so bili krivi, slabo očiščeni in s krilci, ki se ne dajo odstraniti. Sklenili so, da se celotna reklamirana količina odbije od proizvodnje in norme delavcem, ki so jih izdelali.

Obravnavali so tudi prodajo manjših količin žičnikov na drobno posameznim kupcem, ker jih ne morejo nabaviti v trgovinah. Sklenili so, da bo v bodoče delavcem TOZD in delovnih skupnosti Železarne kvalitetne žičnike prodajala mala prodaja po ceni, ki jo bo predlagal prodajni oddelek in potrdil odbor za gospodarstvo Železarne.

Odobrili so tudi brezplačno nabavo:

– 15 kg žičnikov osnovni organizaciji sindikata TOZD Žebljarna,

– 5 kolobarjev lepilnega traku osnovnim šolam za izvedbo občinskega tekmovanja »kak več o prometu«.

Odbor za gospodarstvo je sklenil, da vodja TOZD ocenjuje o delovnem prispevku v bodoče poslovni odbor Železarne.

MO

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

ZAŠČITA ŽIVALI OB KEMIČNEM NAPADU

Kratkotrajno ali delno ščitijo tudi zasilni pripomočki. Zasilno živalsko masko izdelamo tako kot je opisano v poglavju o zaščiti živali pred jedrskim orožjem. Namesto tako izdelane maske lahko uporabimo tudi odev, ki jo preganemo in dvakrat ovijemo okoli glave v obliki zobnice ter trdno privežemo.

Oči prevežemo živali z mehko tkanino, zloženo v več plasti. Zasilno masko in trak za oči moramo pred uporabo navlažiti v raztopini sode bikarbone, ali če te nimamo v vodi.

Kot zasilno ogrinjalo lahko uporabimo plastično folijo ali gumirano platno, manj učinkovita pa je odeja. Ogrinjalo pod trupom zvežamo. Noge zavijemo živali s širokim trakom iz plastične snovi ali gumiranega platna, nato pa še s krpami. Kopita, ki niso občutljiva za vojne strupe, ostanejo nezavita.

Popolnoma varno skupno zaščito dajejo hermetično zaprta zaklonišča, ki so opremljena s filtrirnoventilacijskimi napravami. Toda taka zaklonišča so draga in njihova graditev za živali ni ekonomsko upravičena.

Za nekaj časa so živali zaščitene pred vojnimi strupi tudi v hlevih, ki smo jih prej dobro zatesnili s krpami, malto in podobnim. Zatesnitev mora biti temeljita, tako da v zidovih, ob oknih in vratih ni nobenih odprtín, skozi katere bi v hlev prihajal zrak in z njim vojni strupi. Živali v tako zatesnjenih in zaprtih hlevih ne morejo ostati dolgo.

Živino, ki je na paši, zaščitimo tako, da jo iz doline, ki jo bo zajel val vojnih strupov, odženemo visoko na bližnje pobočje ali daleč v gozd, čim dalj od njegovega roba v smeri, v katero vleče veter.

Enako zaščitimo živino tudi pri delu. Če imamo zaščitne pripomočke zanjo, jo zaščitimo z njimi, vendar jo je treba tudi v tem primeru čimprej odpeljati s kontaminiranega ozemlja.

ZAŠČITA KRME. Seno, slama, zrnata krma in otrobi so pred vojnimi strupi zaščiteni v zaprtih senikih in skladiščih. Zaščita je učinkovitejša, če so seniki in skladišča dobro zatesnjeni. Če pa je seno ali slama na prostem v kopcah, moramo kopice dobro pokriti s plastičnimi pokrivali. Trave na pašnikih ni mogoče zaščititi.

ZAŠČITA PITNE VODE. Ob kemičnem napadu je velika nevarnost, da bodo vojni strupi prišli v vodo, ki jo uporabljajo živali. Tako kontaminirana voda je nevarna, zato moramo poskrbeti, da jo pred kontaminacijo varujemo.

Sorazmerno dolgo ostane čista v arteških vodnjakih in vodovodih, ki jo dobivajo iz zemeljske globine, ker se pri pronicanju skozi zemeljske plasti filtrira. Ne glede na to je treba to vodo ob kemičnem napadu večkrat pregledati v ustreznih laboratorijih.

Voda v vodovodnem omrežju lahko postane kontaminirana, če je bilo ob napadu iz zraka omrežje poškodovano. Tedaj je treba uporabo vode iz vodovoda prepovedati.

Se posebej je treba paziti na zaščito cisternskih voda. Vojni strupi kontaminirajo namreč streho ali drugo žlivno površino in se z deževnico stekajo v cisterno. Tako je voda v cisterni lahko močno kontaminirana.

Da bi vodo zaščitili pred kontaminacijo, moramo tedaj, ko preti nevarnost kemičnega napada, odtočno cev odstraniti, tako da voda s strehe ali žlivne površine ne priteka nekontrolirano v cisterno. Po kontaminaciji strehe ali druge žlivne površine moramo pustiti, da jo dež najprej temeljito spera, šele nato lahko deževnico natakamo v cisterno.

Poleg tega mora deževnica skozi filter, preden priteče v cisterno. Filter mora imeti tri plasti: spodaj mivko ali droben pesek, v sredini droban premog in na vrhu gramoz. Vsaka plast mora biti debela 20 cm.

Če vodo iz cisterne dvigamo z vedrom, moramo zaščititi tudi odprtino in vedro. Nad odprtino cisterne napravimo nadstrešnico, ki ne sme prepuščati vode.

Če je bila voda v cisterni kontaminirana, jo moramo poslati v laboratorij na pregled.

Vodo iz naravnih virov je treba po kemičnem napadu pregledati v laboratoriju, ali ni kontaminirana. Kontaminacijo ob izviru preprečimo tako, da izvir ustrezno zazidamo, za odtok pa namestimo odtočno cev ali pipo.

(SE NADALJUJE)

Dopisujte v Železarnjo

TOZD Družbena prehrana

15. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Namestnica predsednika Marija Logar je 10. novembra sklicala 15. sejo delavskega sveta. Vodja TOZD Stanka Vulelija je uvodoma podala pregled sklepov zadnje seje, ki so bili izvršeni. Na osnovi poročila nadur in bolezenske odsotnosti v mesecu septembru so ugotovili, da so opravljene nadure opravičljive glede na koriščenje rednih dopustov in bolezenske odsotnosti, ki je sicer v malenkostnem upadanju.

Računovodja Vanja Simeonov je posredovala v obravnavo poslovno poročilo za obdobje devetih mesecev za Železarno in temeljno organizacijo. Ob devetmesečju je bilo doseženega 95 % celotnega prihodka glede na plan, dohodka 73 % glede na plan in čistega dohodka 88 % glede na plan.

Na osnovi zapisnikov samoupravnih delovnih skupin so delegati delavskega sveta sprejeli ugotovitveni sklep:

Potrdi se poslovno poročilo za čas od 1. januarja do 30. septembra za Železarno in temeljno organizacijo s poudarkom, da je treba rezultat ob koncu leta izboljšati, kar bo mogoče doseči z izboljšanjem delovne discipline, pridrževanjem normativov porabe materiala, živil in čistilnega materiala, pravičnim ravnanjem z osnovnimi sredstvi in zmanjšanjem bolezenske odsotnosti.

SDS restavracije Železarne se je odločila izboljšati finančni rezultat s tem, da se zaposleni, razen čistilk, odpovedo sedmim naduram in jih prispevajo za stroške doma.

SDS samski domovi menijo, da je treba čimprej urediti glede zvišanja stanarin v samskih domovih.

Nadalje je predsednik odbora za gospodarstvo Ivan Daksakofler posredoval sklepe 11. seje odbora, ki se nanašajo na poslovno poročilo. Delegati delavskega sveta se strinjajo, da vodstvo predlaga izvršnemu odboru konference osnovnih organizacij sindikata Železarne, da se v naslednji sezoni poviša kavgija za oddih v počitniških domovih, ker se posamezniki ne odgovorno obnašajo do ostalih, ki bi želeli letovati, pa ne dobe mesta, v počitniških domovih pa ostajajo nezasedena mesta, kar tudi vpliva na rezultat poslovanja.

V sedanjem obdobju, ko je potrebno angažirati vse sile za zmanjševanje stroškov je strošek embalaže, ki leži po Železarni prevelik, saj je embalaža dražja od pijače. Znano je, da so celi zaboji prazni, steklenice pa ležijo raztresene povsod naokoli. Ker se kljub izdani informaciji o vračanju steklenic od sokov v kantine stanje ni izboljšalo se sprejeli sklep, da se preide na prodajo sokov v tetrapaku, ker bo s tem odpadlo precej ostalih problemov, ki so povezane z embalažo, to je s skladiščenjem, razvažanjem in podobno.

Vodja TOZD je v nadaljevanju predložila temelje plana TOZD za obdobje 1981-1985, s katerimi so se delegati delavskega sveta strinjali. Smernice razvoja in naloge TOZD Družbena prehrana v tem srednjeročnem obdobju so naslednje:

- privesti sedanji način priprave in delitve hrane do take stopnje, da bo zadostila potrebam porabnikov naših uslug in zahtevam inšpekcij,

15. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Elektrode je imel 11. novembra 15. redno sejo, ki jo je vodil namestnik predsednika Janez Zaveljčina. Sprejeli so poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje in ugotovili:

- nalogo za montažo naprave za potiskanje briketov ima TOZD Vzdrževanje,
- ekološke meritve v TOZD bodo dokončno obdelane in sestavljeno poročilo do konca letošnjega leta,
- ostali sklepi so namenjeni za daljši časovni obdobje.

Obravnavali in sprejeli so devetmesečno poslovno poročilo in ugotovili, da so ga obravnavale vse samoupravne delovne skupine TOZD in ga sprejele brez pripomb. Delavski svet je ugotovil, da je TOZD v devetih mesecih poslovala pozitivno in da je potrebno še nadalje vlagati vse napore, da bo leto 1980 zaključeno pozitivno. Pri tem so ugotovili, da letnega načrta plaščenih elektrod ne bodo uspeli izpolniti zaradi ozkega grla rezalnice in naraščanja trenda porabe drobnih dimenzij, katerih v isti količini kot debelih ni možno izdelati.

Razpravljali so o temeljnih planov TOZD in Železarne za obdobje 1981 do 1985 in ga sprejeli z naslednjimi pripombami:

- Ker v planu investicij TOZD Elektrode ni upoštevana zamenjava dotrajanih naprav in odprava ozkega grla rezalnice, kot je bilo v predlogu predvideno, delavski svet opozarja na predvidene motnje v proizvodnji v naslednjih letih in tudi na težko doseganje planiranih količin

- prilagoditi se možnostim, ki jih bo nudila morebitna izgradnja tovarne hrane v gorenjski regiji,
- sodelovati pri izgradnji nove večje kuhinje in samopostrežne restavracije za vse mestno območje,
- glede ustanovitve lastne kontrole in razvojne službe, ki bi bila stalno povezana s strokovnjaki v stroki in dajala smernice za enoten razvoj so delegati sklenili, da bi le-te ne ustanovljali, temveč bi se povezovali z zunanjimi službami,
- izvesti prehod na brezgotovinsko plačevanje v kantinah
- pospešiti priprave za izgradnjo nove osrednje kantine za obrate Železarne na Jesenicah
- glede proučitve možnosti za graditev novega počitniškega doma v Biogradu so delegati sklenili, da bi se namesto Biograda proučila možnost adaptacije v Crikvenici, ki je potrebnejša in nujna,
- zagotoviti čimveč kadra za gostinsko ali trgovsko šolo,
- da bi pridobili več šolanega

TOZD Elektrode

16. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo TOZD ELEKTRODE je imel 10. novembra 16. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Franci Terseglav. Sprejeli so poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje in ugotovili:

- primerjalna analiza fizičnih obremenitev na oplačevalnih linijah je v delu,
- ostali sklepi so bili izvršeni ali pa se izvajajo.

Obravnavali so dosežene proizvodne rezultate za september in oktober. V septembru je bil skupni plan proizvodnje dosežen 95,5 %, plan varilno dodatnih materialov pa 82,2 %. Glavni vzrok nedoseganja plana oplačšenih elektrod je ozko grlo v rezalnici in visoka bolezenska odsotnost. Storitnost je bila zadovoljiva.

V mesecu oktobru je bil skupni plan proizvodnje dosežen 105 %, plan varilno dodatnih materialov pa 91,8 %. Tudi v tem mesecu ni bil dosežen plan oplačšenih elektrod zaradi ozkega grla rezalnice, ki je pristotno že vse leto, zaradi večje proizvodnje drobnih dimenzij in specialnih elektrod. Zelo prizadevne so bile v tem mesecu rezalke, ki so z dodatnim delom na nočni izmeni narazale potrebne količine VP žice in izkoristile vse razpoložljive kapacitete za razrez EO žice, predvsem dobrih dimenzij. Storitnost na delovno uro je bila vseh oddelkih nad povprečjem leta 1979.

Odbor je potrdil predlog operativnega plana za mesec november v

skladu, bo potrebno izboljšati sistem nagrajevanja v TOZD Družbena prehrana.

Delavski svet je sprejel sklep, da se za sprejem temeljev plana Železarne in TOZD Družbene prehrane za obdobje 1981-1985 razpiše referendum, predvidoma 3. decembra s poudarkom, da delegati delavskega sveta vplivajo na sodelavce, da odgovorno pristopijo k referendumu.

Tinca Kernc je posredovala v obravnavo in potrditev predloga samoupravnega sporazuma o stipendiranju v občini ter kratak oris situacije stipendiranja na Gorenjskem, s katerim so se delegati delavskega sveta strinjali.

Nadalje je delavski svet obravnaval spremembe osnov za izračun osebnega dohodka v zadnjem četrtletju 1980 in se z njimi strinjal.

Potrdil je mnenje odbora za gospodarstvo, da bi moral delovni prispevek za vodje storitvenih TOZD biti izračunan na poprečju ocene vodij vseh proizvodnih TOZD, ne samo treh TOZD - za ostale vodje TOZD naj bi bilo realno ocenjevanje glede na prizadevnost opravljanja del in nalog vodja TOZD, kar naj se ocenjuje v TOZD. Če TOZD plana ne izpolnjuje zaradi subjektivnih razlogov, je treba takega vodjo zamenjati.

Ob sklepu seje so delegati delavskega sveta potrdili imenovanje inventurnih komisij za popis materiala, živil, pijač in osnovnih sredstev. D.T.

18. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Bogdan Marinkovski je v petek 7. novembra sklical 18. redno sejo delavskega sveta. Delegati je najprej seznanili z izvajanjem sklepov zadnje seje, pri čemer so ugotovili, da so vsi sklepi realizirani.

V nadaljevanju seje so obravnavali devetmesečno poslovno poročilo, ki so ga predhodno obravnavale samoupravne delovne skupine. Na poročilo niso imeli pripomb, ugotovili pa so, da je slabši poslovni rezultat predvsem posledica spremenjenega asortimenta proizvodnje in nezadostne preskrbe z polizdelki. Neizvršeni sklepi iz stabilizacijskega programa so le še dodatno vplivali na slabši rezultat.

Seznanjeni so bili z možnostmi za spremembo osnov za izračun osebnega dohodka v zadnjem četrtletju 1980.

V zvezi z obravnavo so sprejeli naslednje sklepe:

- Z ozirom na rezultate poslovanja in doseženi dohodek v devetih mesecih in usklajen dogovor med delovnimi organizacijami se v Železarni s 1. oktobrom povečajo osnovne postavke za 10 %.

Potrdili so tudi predlog sklepa s katerim se določajo kriteriji za izračun dodatnega povečanja osebnega dohodka do konca leta in sicer:

- z vsemi ukrepi je treba zagotoviti realizacijo operativnega programa do konca leta in ob zadrževanju materialnih stroškov doseči ali prekoračiti planiran dohodek za leto 1980. S tem bi bila dana možnost dodatnega povečanja OD, ki ga bodo temeljne organizacije in delovne skupnosti obračunale po naslednjih kriterijih:

- 50 % vezano na rezultate dela TOZD
- 50 % vezano na rezultate dela Železarne ob upoštevanju izhodišč:
- rast dohodka 30 % vpliva
- izpolnjevanje operativnega programa 30 % vpliva
- zaostajanje mase OD za planom 20 % vpliva
- rast produktivnosti 20 % vpliva

V zvezi s tem so pripomnili, da naj se za TOZD Žičarna z ozirom na bistveno spremenjene pogoje poslovanja v letu 1980 prizna povprečna vrednost obračuna, ali pa, da se pri vplivu, ki izhaja iz izpolnjevanja operativnega plana upošteva vpliv preskrbe s polproizvodi, pri rasti produktivnosti pa naj se upošteva podatke o produktivnosti izračunane iz obračunske teže, ki se že uporablja pri obračunu premij.

Soglašali so s predlogom sklepa odvisnosti dodatka obračuna od števila neopravičenih izostankov.

TOZD Remontne delavnice

14. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta TOZD Remontne delavnice Alojz Beguš je v ponedeljek, 10. novembra, sklical 14. redno sejo, kateri so prisostvovali tudi vodja TOZD, računovodja in vodja priprave dela. Pri pregledu izvrševanja sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni.

Delegati so po predhodni obravnavi v samoupravnih delovnih skupinah sprejeli tehnično in poslovno poročilo TOZD Remontne delavnice in izvajanje programa varčevalnih in drugih ukrepov za izboljšanje stanja v Železarni. Pooblastili so delegate v delavskem svetu Železarne, da na seji DS Železarne dajo soglasje tudi k poslovnemu poročilu Železarne in podprejo vse ukrepe za dosego največje možne proizvodnje v temeljnih organizacijah.

DS TOZD Remontne delavnice je po postopku, določenem v samoupravnem splošnem aktu, sprejel sklep o sklenitvi samoupravnega sporazuma o stipendiranju v občini Jesenice s pripombo, naj se stipendiranje uredi v skladu z usmerjenim izobraževanjem.

Na seji so sprejeli sklep, da je potrebno ponovno opozoriti vse vodje delovnih skupin, da so dolžni pred vsako sejo delavskega sveta obravnavati gradivo na sestankih samoupravnih delovnih skupin.

Delegti so obravnavali tudi predlog poslovnega odbora za novo obliko ocenjevanja delovnega prispevka vodij TOZD, sektorjev, in poslovnega odbora in načelno soglašali s predloženim sistemom ocenjevanja z naslednjimi pripombami:

- rešiti je treba vprašanje objektivnosti postavljanja operativnega plana, oziroma vpliva predhodnih TOZD na realizacijo plana v končnih TOZD;

- poenostaviti je treba izračun doseganja mesečnega asortimenta, pri čemer naj bo poudarjena usmeritev v kvaliteten asortiment;

- višina ocene delovnega prispevka mora biti v skladu z že prejetim samoupravnim sporazumom o osnovah in merilih za delitev OD in sklada skupne porabe;

- ocena delovne uspešnosti naj se formira po predlogu, ki je bil vključen v spremenjeni samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev OD in sklada skupne porabe

- ocena za delovje in vodstvo TOZD naj se formira po kriterijih za izračun premije in v skladu s predlogom sprememb že omenjenega samoupravnega sporazuma.

Sklenili so, da se do nadaljnjega ocena delovne uspešnosti za vodja TOZD formira na podlagi pravilnika o osnovah in merilih za delitev OD in sklada skupne porabe.

Delegati so soglašali s predlogom samoupravnega sporazuma učencev in študentov v občini Jesenice. Za podpisnika so pooblastili predsednika DS. Sprejeli so tudi informacije vodja TOZD Janeza Komela o temeljih plana TOZD Žičarna za obdobje 1981-1985 in sklenili, da se v predloženi obliki posreduje v obravnavo zboru delavcev, ki naj bi bili po samoupravnih delovnih skupinah od 20. do 30. novembra.

DS je razpisal referendum za sprejem temeljev plana TOZD za obdobje 1981-1985 za 3. decembra 1980.

Na koncu seje so delegati sprejeli še poročilo strokovne komisije za raziskavo nezdode delavca Simona Goloba brez pripomb. Strinjali so se s takojšno odpravo vzrokov in uvedbo preventivnih pregledov na vseh strojih in napravah v TOZD Žičarna. Sprejeli so sklep, da se z vsebino zapisnika seznanijo vse SDS v oddelku Žičarna I in Žičarna II.

B.

Železarški globus

NIGERIJA

Nigerijska železarna v Ajokouti, ki jo gradijo s pomočjo Sovjetske zveze, bo pričela obratovati leta 1983. Surovo jeklo bodo izdelovali v dveh kisikovih konvertorjih, medtem ko bo proizvodni program obsegal 400.000 ton ploščatih in 130.000 ton paličastih izdelkov. V tej afriški državi pripravljajo gradnjo še ene železarne, ki bi naj imela proizvodno zmogljivost 1,3 milij. ton surovega jekla in bi naj pričela obratovati ob koncu tega desetletja.

ŠVEDSKA

Zaradi vedno manjšega povpraševanja na zahodnonemškem tržišču, namerava državna rudarska družba LKAB letos še nadalje znižati pridobivanje železove rude. Predvidena letošnja količina je bila 26,5 milij. ton, medtem ko bo dosežena samo okoli 22 milij. ton. Tudi proizvodnja peletov bo manjša za milijon ton in kot posledica takšne situacije, bo tudi letošnje leto podobno zadnjim trem letom, ki so jih zaključevali z izgubo.

Delavski svet je podprl vse ukrepe za doseg posebej planirane proizvodnje po količini, asortimentu in rokih, da bi dosegli čimboljši poslovni uspeh delovne organizacije. V kolikor bodo proizvodni in poslovni rezultati v mesecu decembru kazali bistveno izboljšanje, bo delavski svet posebej obravnaval in odločil o poročilu osebnih dohodkov še pred koncem leta.

DELAVSKI SVET O TEMELJIH SREDNJEROČNEGA PLANA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Potrtili so tudi predlog imenovanja in nalog PROJEKTNEGA SVETA ŽELEZARNE JESENICE za projekt JEKLARNA 2. Izvršni organ projektnega sveta Železarne in odgovoren za projekt jeklarna 2 je podpredsednik poslovnega odbora Železarne Boris Bregant. Delegati delavskega sveta pa so v projektni svet za projekt jeklarna 2 imenovali še naslednje člane: Alojza Kalana, vodja TOZD Jeklarna; Marina Gabrovška, vodja TKR; Emila Ažmana – vodja sektorja novogradnje; Borisa Pesjaka, vodja finančno računov. sektorja; Janeza Bidovca, vodja nabavnega sektorja; Jožeta Kramarja, vodja TOZD Energetike; Martina Sketa, vodja SEO; Jerneja Hočevarja, vodja prodajnega sektorja; Janeza Tušarja, vodja kadrovskega sektorja; Avgusta Karba, vodja oddelka za oper. plan. proizvodnje, Janeza Poljšaka, vodja splošnega sektorja; Albino Tušar, vodja CPSI in Miroslava Noča, vodja TOZD Remontne delavnice.

Za vse člane projektnega sveta so določene naloge in odgovornosti, ki bodo opredeljene v odločbi, ki jo bo na podlagi sklepov samoupravnih organov izdal poslovodni odbor Železarne.

Delavski svet je potrdil predlog, da v projektne svet zaradi sprotnega in čim kvalitetnejšega informiranja in sodelovanja z organi občinske skupščine sodelujeta tudi predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Stefan Šterbič in predstavnik oddelka za gospodarstvo pri skupščini občine Jesenice. Delegati so se strinjali, da strokovna gradiva pripravijo člani projektne skupine pod vodstvom Stanka Čopa in Janeza Pikona.

DEVETMESEČNO POSLOVNO POROČILO

O poslovnem poročilu železarne Jesenice za devet mesecev letošnjega leta sta podrobno spregovorila član poslovnega odbora Božidar BARTOLJ ter vodja finančno računovodskega sektorja Boris PESJAK. Po že znanih rezultatih o finančnem poslovanju je Božidar Bartolj obširno spregovoril o proizvodni problematiki in izpolnjevanju ukrepov; spregovoril pa je tudi o oceni in možnostih do konca leta 1980. Delegati so v zvezi s poslovnim poročilom Železarne sprejeli naslednja stališča in sklepe:

– Zaradi slabe oskrbljenosti Železarne s surovinami in polizdelki je bila proizvodnja pod načrtovano po količini in vrednosti. Glede na prodajne možnosti, bi bilo v tem obdobju možno plasirati večje količine naših izdelkov na domačem tržišču. Z neizpolnjevanjem planskih obveznosti ostajajo neizpolnjene tudi pogodbenne obveznosti do naših kupcev.

– Izpolnjevanje programa ukrepov, ki so bili sprejeti ob periodičnem obračunu za prvo trimesečje in dopolnjeni ob obravnavi polletnih poslovnih rezultatov, kažejo na pozitivne premike na določenih področjih. Potrebno pa je stalno nadzorovati izvajanje posameznih nalog in analizirati dosežene rezultate.

– Izboljšanje poslovnih rezultatov, v primerjavi s preteklim obdobjem, je bilo doseženo na račun izvajanja programa ukrepov in na

račun povišanja prodajnih cen. Zmanjšani fizični obseg blagovne proizvodnje, kot posledica pomanjkanja surovin in polizdelkov, se negativno odraža v doseganju produktivnosti in nekaterih specifičnih porab predvsem v temeljnih organizacijah Plavž, Jeklarna, Valjarna debele pločevine in predvsem v tretjem kvartalu v TOZD Hladna valjarna Bela.

– Dodatno so bili poslabšani pogoji proizvodnje na plavžu, ko je bila potrebna ustavev ene peči zaradi pomanjkanja koksa.

– Znižanje lastne proizvodnje surovega železa in nerealizirana nabava je povzročila še dodatno poslabšanje pogojev v TOZD Jeklarna, kjer je zaradi slabega razmerja surovega železa: staro železo, dosežena nižja proizvodnja in izredne težave pri izpolnjevanju programa, ki je bil v tem obdobju v skladu s programom preusmeritve proizvodnje zelo zahteven.

– Na osnovi doseženih poslovnih rezultatov v temeljnih organizacijah lahko ugotovimo, da je temeljna organizacija Valjarna bluming štekel poslovala z izgubo v višini 58 milijonov dinarjev, ostale temeljne organizacije, ki so izkazovale ob polletju negativen poslovni rezultat, pa izgube ob devetmesečnem poslovanju nimajo, predvsem na račun višjega celotnega prihodka, ki je bil v tem obdobju dosežen. Posamezni proizvodni rezultati v temeljni organizaciji Valjarna bluming štekel niso zadovoljivi.

– Tudi doseženi rezultati na področju izvoza niso zadovoljivi, obstaja tudi možnost tesnejšega povezovanja z ustvarjanjem skupnega deviznega dohodka. Izpolnjevanje teh pogodb je potrebno izboljšati, saj predstavlja skupen izvoz izdelkov višje finalizacije kot so sicer naši proizvodi.

– Glede na težko proizvodno problematiko in stanje v tehnologiji izdelave jekla, je pospešiti vsa dela pri investicijah v staro jeklarno in jeklarno 2.

– Na osnovi ocene poslovanja do konca leta 1980 in glede na spremembe v pogojih proizvodnje in poslovanja, je potrebno nadaljevati z izvajanjem nalog, obseženih v programih ukrepov za izboljšanje poslovnih rezultatov, ki jih je delavski svet obravnaval in potrdil.

– V četrtem obdobju je na osnovi oskrbe z osnovnimi surovinami in predvideno količino polizdelkov predvideno skupno 99.000 ton blagovne proizvodnje in približno 2200 milijonov dinarjev realizacije. Glede na predvideno gibanje stroškov bi bil po oceni celotni prihodek dosežen v višini 94 % na plan, dohodek pa 95 % na plan.

V razpravi o poslovanju Železarne se je vključil predsednik poslovnega odbora železarne Stefan NEMEC, ki je uvodoma dejal, da predstavlja devetmesečno poslovno poročilo eno izmed zadnjih obdobji pred letnimi poslovnimi rezultati. Poudaril je, da bi se morali zavedati, da v celoti še ne izpolnjujemo tistega programa, ki je bil predviden pri izdelavi jekla v SM in elektro jeklarni, v valjarni bluming štekel in v nadaljnih proizvodnih verigi. Vsem delavcem mora biti znano, da je od osnovnih proizvodnih temeljnih organizacij (plavž, jeklarna, valjarna bluming štekel) odvisno nadaljne

delo v ostalih temeljnih organizacijah. Dobra oskrba naših plavžev z rudo in koksom daje boljše proizvodne rezultate pri proizvodnji groblja, ki je nujno potreben naši jeklarni pri izdelavi boljše kvalitete jekla.

Predsednik poslovnega odbora je v zvezi s stabilizacijskimi ukrepi pripomnil, da v jesenski železarni še vedno nimamo v disciplini – tako tehnološki kot delovni. Omenil je, da smo nekaj morda storili v pogledu tehnološke discipline, medtem ko v kvalitetskem pogledu še zaostajamo. Ker beležimo nekatere nepravilnosti kupcu, nam to daje slab zglede in nas odvrca od tistega povezovanja, ki je med delovnimi organizacijami nujno potreben.

Ko je predsednik spregovoril o izkoriščenosti naših delovnih naprav, je poudaril, da bomo v Železarni morali stremeti za tem, da bodo naše delovne naprave polno izkoriščene, kar velja še posebej za temeljno organizacijo valjarna debele pločevine in pri proizvodnji žice. Tudi TOZD Hladna valjarna Bela bo treba čimprej zagotoviti ustrezen vložek, kjer del krivde nismo tudi sami.

Stefan Nmec je tudi poudaril, da smo zelo malo ali pa sploh nič naredili na tem področju, da bi bil boljši delavec bolj nagraden. To ni pravilno, da sta dva delavca enako stimulirana, ne glede na to, koliko kdo prispeva. Glede administrativnega kadra je dejal, da je le-teh na nekaterih delovnih mestih preveč, pa naj si bo to v temeljnih organizacijah ali skupnih službah. Zato bi bilo potrebno tudi na tem področju ustrezno ukrepati.

Pripomnil je tudi, da nekateri pri konkretnem delu ne vložijo dovolj, ter da smo včasih premalo strokovno usposobljeni. Zato bo potrebno strokovno izpopolnjevanje tako na vzdrževalnem kot tehnološkem področju.

Glede vprašanja izkoriščenosti naših odpadkov je predsednik povedal, da imamo priznanje od širše javnosti, ko smo pričeli s predelavo talilniških odpadkov. To je ena izmed dobrih investicij, ki nam omogoča boljše oskrbovanje s surovinami (okujina).

Ob koncu svoje razprave je poudaril, da moramo izkoristiti vse možnosti, ki jih imamo, da si bomo s tem zagotovili boljši osebni dohodek in s tem tudi večje zadovoljstvo delavcev železarne Jesenice.

TEMELJI SREDNJEROČNEGA PLANA

Obrazložitev k temeljem srednjeročnega plana železarne Jesenice za obdobje 1981–1985 je podal podpredsednik poslovnega odbora Boris BREGANT. Delegati so potrdili predlog temeljev srednjeročnega razvoja Železarne za to obdobje ter soglašali s sklepom odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne.

V razpravo k tej točki so se vključili delegati Janez Kosmač, Lado Krajnc in Božo Pančur. Svoje misli pa je podal tudi član kolegijskega poslovnega odbora SOZD SZ Peter KUNC, ki je dejal, da je rast družbenega proizvoda osnovni interes družbenopolitične skupnosti. Žal pa se v zadnjem času ugotavlja, da je več delovnih organizacij, med drugim tudi železarna Jesenice,

Sodelavec pri brušenju odlitka pred livarno (Foto S. Kokalj)

upočasnila svoj delež na tem področju. Spregovoril je tudi o naših zadolženjih v tujini ter poudaril, da moramo vedeti, da bomo morali vrsto uvoznih omejitev še znižati. Znižati bomo morali tudi porabo vseh vrst energije itd. Ko je omenil kader po številu in kvaliteti, je dejal, da bomo lahko imeli še težave, ko se bodo vračali naši slovenski delavci iz tujine. Zato bo zelo pomembno, kako bomo načrtovali naša nova delovna mesta. Glede strokovnosti je tov. Kunc dejal, da tej moramo posvetiti več časa, saj smo jo v zadnjem času precej zanemarili.

Odločitev slovenskih železarn, da so se v naslednjih letih povsem opredelile za razvoj elektro jekla in ponvične tehnologije, to je investicije v surovo jeklo, je povsem pravilna. Ponvična tehnologija je edina prava pot, pot za prestrukturiranje jekla, za pridobitev kvalitetnega jekla, ki naj bi bil izdelan po kvalitetnem postopku. Pri tem pa je izredne važnosti tudi kontinuirna naprava, saj le-ta najbolj povečuje izpln.

Več besed je namenil tudi tehničnim inovacijam ter spregovoril tudi o izvoznih dejavnosti, za katero je poudaril, da je izpolnjevanje te dejavnosti izredno pomembno. Svoje misli je zaključil z besedami, da je prepričan, da bodo železarji na Jesenicah enotni v tej skupni akciji in da bodo prispevali svoj delež.

V nadaljevanju seje so bili delegati seznanjeni z ugotovitvijo, da so delavski sveti vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti sprejeli brez pripomb samoupravni sporazum o ustanovitvi posebne raziskovalne skupnosti za energetiko, mineralne surovine in metalurgijo.

Na predlog izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice so imenovali za delegata Železarne v komite za družbeno planiranje in družbeno ekonomski razvoj pri skupščini občine Jesenice Martina SKETA iz del. skupnosti skupnih služb SEO, TKR in novogradnje.

V odbor za pripravo in izvedbo referenduma za II. samoprispevek za izgradnjo in dokončno ureditev osnovnega šolstva in občini so imenovali Ivana VOHA iz pravnega oddelka in Janeza NOVAKA iz temeljne organizacije Profilarna.

V skupščino splošnega združenja črne in barvne metalurgije so na predlog izvršnega odbora sindikata imenovali za delegata Rudija ROZMANA, iz delovne skupnosti skupnih služb SOZD Slovenske železarne.

Ob koncu seje so delegati sprejeli ustrezne sklepe v zvezi z obrambnimi in varnostnimi pripravami delovne organizacije.

D. M.

TEHNIČNI FELTON – TEHNIČNI FELTON – TEHNIČNI FELTON – TEHNIČNI FELTON – TEHNIČNI

ALI PREMAG LAHKO REŠUJE ENERGETSKO KRIZO

Naftna kriza je med drugim spodbudila tudi iskanje drugih energijskih virov, ki bi jo lahko v določeni meri nadomestili. Med te spadata jedrska energija in v obdobju po drugi svetovni vojni vedno bolj zapostavljeni premog. Zaradi velike zaloge tega goriva v svetu, je nedvomno zelo zanimivo vprašanje, kakšne so dejanske možnosti premoga pri vsaj delni nadomestitvi porabe nafte.

VZPON IN PADEC PREMOMA

Poleg vodne energije je bil premog tisti, ki je omogočil prevladujoč gospodarski položaj Evrope in Severne Amerike. Leta 1950 je bil premog še 62,3 % svetovnih energijskih potreb, medtem, ko je bil leta 1977 njegov delež samo še 34,0 %. V industrijsko razvitih državah zahodnega sveta je prenehala obratovati veliko število premogovnikov in odvečni rudarji so bili prešolani ter usmerjeni v druge poklice. V ZRN je bilo leta 1957 zaposlenih v premogovnikih 607.300 oseb, leta 1977 pa samo še 195.000.

Brez dvoma je takšno znižanje zaposlenih vplivala tudi racionalizacija in mehanizacija v premogovnikih. Storitnost na izmeno in moža se je v istem obdobju povečala s 1658 na 4128 kilogramov.

RENEZANSKA PREMOMA

V svetovnem merilu je sicer padel delež premoga v porabi primarne energije, medtem, ko je v absolutnih številkah situacija nekoliko drugačna. Medtem, ko je bila svetovna proizvodnja premoga v letih 1913 do 1938 več ali manj konstantna in se je gibala letno okoli 1,2 milijarde ton, je po letu 1945 močno narasla. Pri tem je opazno veliko povečanje, predvsem v nekaterih državah. Tako je Sovjetska zveza povečala

količino nakopanega premoga s 113 milij. ton v letu 1938, na 722 milij. ton v letu 1977. V LR Kitajski so v istem obdobju povečali proizvodnjo z 31 na preko 500 milijonov ton. V Južnoafriški republiki in Avstraliji se je v teh letih povečala proizvodnja tega goriva za šestkrat.

Še pomembnejše so najnovejša števila, ki kažejo trend k vedno večji porabi premoga tudi v industrijsko visoko razvitih državah. Tako je v državah Evropske gospodarske skupnosti (EGS) narasla poraba premoga iz leta 1978 v leto 1979 za 7,4 % oziroma na 309 milij. ton.

Pri tem je zanimivo tudi to, kakšno zanimanje za premog kažejo v zadnjem času naftne družbe. Pri premogovnikih so finančno udeležene ali pa jih celo prevzemajo v svoje lastništvo. Poleg tega vlagajo precejšna finančna sredstva v raziskave novih tehnoloških postopkov za predelavo in oplenitvenje premoga.

Ce upoštevamo takšno situacijo izgleda, da je upanje na ponovnem povečanju deleža premoga v svetovnem energetskem gospodarstvu upravičeno.

NEIZČRPANE REZERVE – ŽELJE IN RESNIČNOST

Največja prednost premoga, v primerjavi z nafto, je njegova velika zemljepisna razširjenost in predvsem ogromne svetovne rezerve. Glavne rezerve nafte so v glavnem osredotočene na področja, ki so izven vplivnega področja zahodnoevropskih industrijskih držav. ZDA in Japonske. V nasprotju s tem pa so velika nahajališča premoga tudi v teh državah.

Pri ocenjevanju svetovnih rezerv premoga pride večkrat do pretiravanja. Skupne količine premoga vseh vrst bi se naj na vsem svetu gibale med 11.000 in 12.000 milijardami ton. To bi zadostovalo tudi pri predvidenem povečanju letne porabe, brez upoštevanja socialističnih držav, s sedanjimi 1,2 milijarde ton na 2,8 milijarde ton v letu 2000, kar za majhno večnost. Vendar so strokovnjaki mnenja, da je tudi pri uporabi najsodobnejše tehnike izkopa možno dejansko izkoristiti le 700 milijard ton.

Toda tudi ta močno znižana količina pomeni, da so svetovne zaloge premoga še vedno izredno velike. V ZDA je približno 30 % teh svetovnih zalog, v Sovjetski zvezi in LR Kitajski pa

nadaljnih 50 %. V kolikšni količini bo mogoče dejansko izkoristiti te zaloge – posebej so vprašljivi tanki sloji premoga – je še vedno odprto vprašanje.

PREMAG KOT NADOMESTILO NA NAFTO

Kratkoročno in srednjeročno ne predstavlja premog za energetsko krizo bistvene rešitve. Gleđano dolgoročno pa ima tudi premog pomembne možnosti nadomestiti nafto ne samo neposredno kot gorivo, temveč tudi posredno kot pogonsko gorivo.

Nacistična Nemčija je krila v drugi svetovni vojni pomemben del svoje porabe bencina s predelavo premoga. V kratkem bo zahodnonemška zvezna vlada odločala o subvencioniraju 15 naprav za oplemenitenje premoga. Pri tem gre za skupne investicije v višini okoli 13 milijard mark.

V Južnoafriški republiki so pričeli leta 1974 graditi napravo za izdelavo bencina iz premoga, ki danes že obratuje, medtem ko je v gradnji še ena in z večjo proizvodno zmogljivostjo. V ZDA načrtujejo, da bo do leta 1987 pričelo obratovati deset naprav za proizvodnjo sintetičnega goriva in pogonskega sredstva (»synfuel«). V zvezni državi Zahodna Virginija gradijo veliko poskusno napravo za utekočinjenje premoga. Naprava, ki bo proizvajala iz premoga z visoko vsebnostjo žvepla tekoče gorivo z nizkim žveplom. Investicijski stroški so predvideni v višini preko milijarde dolarjev in čas gradnje tri leta. Pri investiranju je deležen tudi neki japonski konzorcij in zahodnonemška vlada.

Povečana poraba premoga zahteva tudi celotno infrastrukturo za transportiranje premoga in pepela – nove proge, transportne trakove, pristanišča in posebne ladje. Pri tem je vprašanje, če bo do tega časa dosežena tudi ustrezno večja proizvodnja premoga in potrebna zaščita okolja. Vendar bodo dolgoročno, to se pravi v približno 30 letih, tudi ti problemi rešeni in na ta način bo lahko del svetovnih energijskih obvez nafte in precejšni meri prevzel premog.

TEMELJI SREDNJEROČNEGA PLANA TEMELJNIH ORGANIZACIJ ŽELEZARNE 1981-1985

(Nadaljevanje s 1. strani)

(vključno s TOZD Monter Dravograd)

PLAN USTVARJANJA IN DELITVE CELOTNEGA PRIHODKA ŽELEZARNE 1981-1985

Leto	1981	1982	1983	1984	1985
1. CELOTNI PRIHODEK	11.109.099	11.450.723	11.835.715	12.346.197	12.903.020
1.1 Udeležba v skup. prih.	7.588.147	7.790.806	8.024.054	8.463.003	8.893.880
1.2 Prihod. od prodaje na trgu	613.524	649.007	738.411	764.889	800.082
1.3 Prihod. v okviru OZD	2.744.387	2.847.869	2.910.209	2.955.264	3.046.017
1.4 Prih. od prodaje mat.	40.041	40.041	40.041	40.041	40.041
1.5 Drugi prihodki	123.000	123.000	123.000	123.000	123.000
2. PRENEŠENE VREDNOSTI	8.590.241	8.824.597	9.063.287	9.685.953	10.229.829
2.1 Vklj. mater. stroški	7.735.895	7.922.085	8.127.069	8.527.863	8.878.187
- primarni	6.022.837	6.146.897	6.311.715	6.728.216	6.905.683
- sekundarni	1.713.058	1.775.188	1.815.354	1.799.647	1.972.504
2.2 Amortiz. po min. stopnji	752.346	800.512	834.218	1.056.090	1.249.642
2.3 Drugi poslovni stroški	102.000	102.000	102.000	102.000	102.000
3. DOHODEK (1-2)	2.518.858	2.626.126	2.772.428	2.660.244	2.673.191
4. DRUŽBENI PROIZVOD	3.271.204	3.426.638	3.606.646	3.711.199	3.922.833
4.1 OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	862.302	898.600	923.702	1.016.470	1.142.662
4.1.1 Prispevki	109.852	117.681	131.409	109.955	117.392
4.1.2 Davki	26.627	29.340	33.830	16.440	18.787
4.1.3 Za delovno skupnost	399.815	423.608	428.508	433.385	442.952
4.1.4 Amortiz. nad predp. stop.	4.860	6.521	11.208	14.808	14.808
4.1.5 Obresti iz doh. za druge OZD	170.956	156.857	142.164	277.346	368.109
4.1.6 Druge pogodbe obveznosti	98.145	109.003	115.270	125.170	137.881
4.1.7 Ostalo	52.047	55.590	61.313	39.366	42.733
5. ČISTI DOHODEK (3-4)	1.656.556	1.727.526	1.848.726	1.643.774	1.530.529
5.1 Za osebne dohodke	1.094.776	1.132.783	1.177.216	1.227.979	1.266.172
5.2 Za poslovni sklad	308.795	332.972	399.436	169.171	181.039
5.3 Za rezervni sklad	56.012	58.496	62.041	46.748	48.306
5.4 Za skupno porabo	196.973	203.275	210.013	199.876	206.675
- za stanov. prisp.	70.048	72.635	75.416	78.732	81.220
- ostalo	126.925	130.640	134.597	121.144	125.455
Izguba					-171.663

OKVIRNA BILANCA PRIDOBIVANJA IN RAZPOREJANJE DOHODKA 1981-1985

	1981	1983	Indeks	Stopnja	1985	Indeks	Stopnja
(v 000 din)	v 000 din	delež v doh. v %	v 000 din	delež v doh. v %	v 000 din	delež v doh. v %	1981-85
Družbeni proizvod	3.140.074		3.418.396		3.698.184		117,8
Dohodek	2.393.128	100	2.596.631	100	2.464.995	100	103,0
- skupna poraba	102.070	4,3	120.418	4,6	103.183	4,2	101,1
- splošna poraba	77.275	3,2	93.639	3,6	59.907	2,4	77,5
- za del. skupnosti	399.815	16,7	428.508	16,5	442.952	18,0	110,8
- drugo iz dohodka	256.958	10,7	235.177	9,1	489.504	19,9	190,5
Čisti dohodek	1.557.010	65,1	1.718.889	66,2	1.369.449	55,5	88,0
- bruto OD	1.040.976	43,5	1.104.371	42,5	1.171.627	47,5	112,6
a) Čisti OD	732.921	30,6	777.559	29,9	824.897	33,5	112,6
b) Davki in ost.	20.393	0,9	21.636	0,8	22.953	0,9	112,6
c) Prispevki SIS	287.662	12,0	305.176	11,8	323.777	13,1	112,6
- sreds. skupne porabe	185.403	7,8	196.703	7,6	191.684	7,8	103,4
- Sreds. za razš. mat. osn. dela in sklade	277.762	11,6	360.169	13,9	43.101	1,8	15,5
- Sredstva rezerv	52.869	2,2	57.646	2,2			

V tabeli ni upoštevana TOZD Monter Dravograd, ker prikazujemo razporejanje dohodka v občini Jesenice

SKUPNA PROIZVODNJA V LETIH 1981-1985

TOZD	1981	1982	1983	1984	1985
Plavž	168.000	158.000	170.000	160.000	100.000
Jeklarna	485.000	500.000	520.000	520.000	500.000
Livarna	1.800	2.000	2.000	2.000	2.500
Valj. bluming-štel	450.400	450.400	447.200	446.500	451.400
od tega stor. prevaj.	22.000	20.000	21.000	17.600	18.800
Valjarna žice	111.800	111.800	111.800	111.800	111.800
Valj. debele pločevine	74.000	74.000	74.000	74.000	74.500
Hladna valj. Bela	95.000	95.000	90.000	90.000	87.000
Hladna valj. Jesenice	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Žičarna	54.600	55.000	55.000	58.000	59.000
Profilarna	20.100	21.400	23.500	23.700	24.400
Vratni podboji	2.100	2.300	2.400	2.500	2.600
Jeklovlek	22.000	22.500	23.000	23.000	23.000
Elektrode	24.200	23.800	24.300	24.800	25.300
Željarna	11.500	11.500	11.500	11.500	12.000
Skladišče 38	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Monter	14.000	14.500	15.600	16.200	16.800
- od tega storitev prevajanja slabov v pločevino	22.000	20.000	21.000	17.600	18.800
SKUPAJ ŽELEZARNA	1.566.500	1.574.200	1.602.300	1.596.000	1.522.300

30 LET SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI

PROBLEMATIKA EKONOMIJE ŽELEZARNE

Po osvoboditvi je imela železarna Jesenice svojo ekonomijo, ki je obsegala posestva od Rateč do Podvina. Ekonomija je bila predvsem namenjena preskrbi delavsko uslužbenških restavracij (DUR) s prehranbenimi artikli, ki so takrat bili še normirani oziroma na kartice. Vsa posestva ekonomije so imele skupaj približno 29 ha orne zemlje, 2 ha vrtov, 125 ha travnikov, 12 ha pašnikov, 242 ha gozdov in 51 ha neplodne zemlje. Finančni obračun za leto 1950 je izkazoval slabo poslovanje in znatno izgubo, pa je delavski svet zato imenoval posebno komisijo z nalogo, da prouči poslovanje ekonomije in delavskemu svetu poda poročilo o ugotovitvah s predlogi za zboljšanje stanja.

Na seji 23. novembra 1951 je delavski svet poročilo komisije obravnaval. Poglejmo nekaj ugotovitev iz tega poročila.

Komisija je pregledala vse pripele in poslale račune, pregledala je kartoteko, pregledala pa je tudi vsa posestva. Ugotovila je, da je izguba, ki je znašala preko 970.000.- dinarjev nastala predvsem zaradi cene proizvodov, ki jih je določal upravnik ekonomije v soglasju z odkupnim oddelkom OLO Jesenice. Smatrali so, da bi ekonomija lahko poslovala pozitivno, če bi se vsaj držali planskih cen in procenta neizpolnjenega plana. Nadalje je komisija ugotovila, da niso realizirali sklepa delovne konference spomladi 1950, da bodo proizvodnjo obračunavali na podlagi dnevnika. Vzrok za to je bil začetni

knjigovodski kader, ki ni bil sposoben obračunavati zlasti ne blagovne proizvodnje. Tu se je potem začela nezažurnost, ki je povzročala težave v knjigovodstvu še v letu 1951. Poleg tega je izven sezone ostajalo 6 do 7 delavcev, ki niso imeli pravih zadolžitvev niti ne prave zaposlitve, tako da so obremenjevali režijo in s tem povečali izgubo za nadaljnjih 120.000 dinarjev.

Blago so na ekonomiji izdajali po dobavnih in zato izdali račune. Pri preizkusu računov in dobavnih so ugotovili primeren stanje. Ugotovili pa so velike pomanjkljivosti pri dospelih računih, pri teh je bilo veliko takšnih, ki jih upravnik ni pregledal, pa tudi ugotoviti se ni dalo, kako se je material za dospel račun uporabil. Po primeru oglja, ki ga je ekonomija nabavila v Železarni in je račun zanj znašal 4.944.- dinarjev je komisija podvomila v pravilnost poslovanja in posumila v prodajo nekaterih materialov brez izstavljenih računov posameznim obrtnikom. Vse zagovore upravnika v tem primeru komisija ni priznala. Prav tako je ekonomija razpolagala s skladiščem in je vodila skladiščno kartoteko. Komisija kartoteke ni mogla pregledati, ker se je iz neznanih vzrokov ukinila, to pa je zelo otežilo delo knjigovodstvu, da bi vodilo evidenco porabe materialov iz skladišča.

V Podkorenju je ekonomija imela posestvi Razingar in Pečar, ki sta bili prej zelo dobro urejeni in sta imeli skoraj vse stroje za dobro in hitro obdelovanje zemlje. Komisija je ugotovila, da so bili stroji v zelo slabem stanju in da se v času, ko je s posestvi poslovala ekonomija niti niso dovolj obnavljali. Na posestvih je primanjkoval tudi inventar. Samo posestvo je bilo v redu vzdrževano, dočim so bile njive zapuščene, porastle so s plevelom, slabo gnojene zaradi pomanjkanja gnoj, katerega del pa so celo s kamioni prevažali na posestvo Breg pri Zirovnici. Takšno stanje je seveda vplivalo na pridelek in v končnem rezultatu tudi na finančni efekt. Na srečo, da je bila takrat letni krompirja zelo dobra in je bil z njim delno pokrit slabši finančni uspeh. Ti dve posestvi sta bili predvideni, da se vrmeta lastnikom, kar je delavski svet na seji potrdil, s tem da se nado-

Zavedajoč se pomembnosti oskrbe s surovim jeklom ustrezne kvalitete, ob najmanjšem deviznem strošku za končnega potrošnika, smo se v SOZD Slovenske železarnice odločili, da proizvodnji jekla, ponovni metalurgiji in kontinuirnemu vlivanju damo prvo prioriteto. V okviru te prioritete je tudi izgradnja elektrojeklarne 2 na Jesenicah. Specifične porabe energije, strateških surovin in živega dela za proizvodnjo jekla, so na obstoječih agregatih, predvsem v železarni Jesenice, bistveno večje od optimalnih. Vzrok je v zastareli tehnologiji in vodenju procesa.

TEMELJNE ZNAČILNOSTI NADALJNJEGA RAZVOJA

V naslednjem srednjeročnem obdobju bo zato poseben poudarek dan tehnološkim inovacijam, asortimentu proizvodov in procesnemu vodenju proizvodnje.

Za zagotovitev reprodukcijskega materiala, polizdelkov, rezervnih delov in investicijske opreme, bodo potrebna velika devizna sredstva. (Železarna Jesenice načrtuje samo v letu 1981 preko 1.700 mio din deviznih odливov brez vlaganj v osnovna sredstva). Pridobili jih bomo lahko le v okviru dogovorov v SIS za ekonomske odnose s tujino, tako z lastnim izvozom, kot z realizacijo skupnega izvoza s predelovalci jekla in pridobljenimi pravicami po zakonu o deviznem poslovanju in samoupravnih sporazumih. V vseh teh oblikah pa bo bistveno terminsko, kvalitativno in količinsko izpolnjevanje dogovorov. Zato bo reševanje oskrbljenosti domačega tržišča in soliden nastop v izvozu pomembna naloga. Nujna je selekcija proizvodnih programov. Proizvodnja, ki je trenutno dosti akumulativna na jugoslovanskem tržišču, pa istočasno ni sprejemljiva v izvozu, (neposredno ali posredno) ne bo imela prioritete.

V osnutku družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-85 predvidevamo 3,5 % rast družbenega proizvoda. Od tega naj bi 36,3 % sredstev namenili za materialne naložbe v SR Sloveniji, drugih SR in SAP ter v tujini, oziroma 17,4 % v investicije v osnovna sredstva gospodarstva na območju SR Slovenije.

V teh okvirih morajo biti tudi investicije SOZD Slovenske železarnice. Predlogi vseh delovnih organizacij SOZD SŽ dosežejo vrednost 19 milijard din. Po ocenah iz leta 1980 pa računamo, da je možno realizirati investicije v skupni vrednosti 13 milijard in, od tega v osnovna sredstva prioritetenih investicij 8 milijard, med katerimi je jeklarna 2 z okroglo petimi milijardami.

OBSEG INVESTICIJ V ŽELEZARNI

V železarni Jesenice načrtujemo obseg investicij po vrednostih v letu 1980 skupaj za 8,9 milijarde dinarjev. Med temi, investicija v elektrojeklarne 2, z vlaganji v osnovna sredstva, energetiko in stroške kapitala, zahtevajo 7 milijard dinarjev. (Podatki v tabelah so dani tako kot zahteva pristop k izdelavi planskih dokumentov za obdobje 81-85, torej z izhodiščem leta 1979. Zato so vrednosti ustrezno nižje za podražitve, devalvacijo itd.).

Načrtovan obseg temelji na lastnih in združenih sredstvih v interni banki ter dolgoročnih zadolžitvah in sovlaganjih OZD izven SOZD Slovenske železarnice. Večje vrednosti investicij od 6,7 milijarde din po cenah leta 1979 ne moremo načrtovati.

Tak obseg predvidenih investicij je manjši kot smo prvotno načrtovali in bistveno manjši od seštevka vrednosti vseh smotrni predlogov TOZD v pripravah temeljev plana, vendar še vedno pomeni bistveno večji delež v družbenem proizvodu, kot to načrtujemo v poprečju za SR Slovenijo. Investicije v bazični industriji občasno povzročajo velika odstopanja od poprečij in vplivajo na obseg ostalih investicij, zato je jasno, da predlagan program železarnice Jesenice na nivoju občine Jesenice povzroči, da je delež investicij v družbenem proizvodu iznad 30 %.

USTREZNA USPOSOBLJENOST KADROV

Tudi kadri, kot omejitveni faktor v planiranju, so posebej pomembni, tako po številu, še bolj pa po strokovnosti in usposobljenosti za opravljanje zahtevanih nalog. Po številu in stopnji rasti se program železarnice Jesenice sklada z občinskimi in republiškimi predvidevanji. Ob velikih investicijah pa bomo morali paziti predvsem na ustrezna usposabljanja.

Na osnovi teh izhodišč načrtujemo dejavnost in poslovanje vseh TOZD v obdobju 1981-85.

MOŽNOSTI ZA REALIZACIJO PROIZVODNEGA PROGRAMA

Pričakujemo maksimalno možno proizvodnjo lastnega jekla iz obstoječih jeklar, ob vključevanju elektrojeklarne 2. Padec (za 20.000 t) v letu 1985 povzroči osvajanje proizvodnje v elektrojeklarni 2, ki v tem letu še ne nadomesti proizvodnje SM jeklarne v celoti. Vzdrževanje plavža in dve peči v SM jeklarni samo za 20.000 ton jekla pa ni primerno, zato v tem letu načrtujemo večjo nabavo polproizvodov.

Gibanja na jugoslovanskem in svetovnem tržišču jekla so osnova za realno oceno možnosti nakupa. Računamo na jeklo iz železarnice Sisak, Smederevo in Zenica, ter iz mednarodne menjave z vzhodnoevropskimi državami v okviru veljavnih aranžmajev, kakor tudi iz nakupa v vzhodno in zahodnoevropskih državah. Vsako načrtovanje v smeri povečanja dobav kupljenih polproizvodov je torej vezano s povečanjem deviznega priliva s še nadaljnjim povečanjem lastnega izvoza ali skupnega izvoza s koristniki proizvodov železarnice Jesenice.

Načrtovano je stalno povečanje kvalitete končnih izdelkov tako, da predvidena rast prihodka in dohodka ne temelji na povečevanju količin izdelanega jekla. V letu 1983 je načrtovan dvig kvalitete in količine na osnovi realizirane investicije v vakumiranje jekla.

TOZD Valjarna debele pločevine in Profilarna ne izkoriščata proizvodnih naprav v celoti, saj je zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala predvideno obratovanje le v dveh izmenah.

Ker so potrebe tržišča po izdelkih teh dveh TOZD velike, lahko pričakujemo večje sodelovanje na področju združevanja deviznih sredstev za zagotavljanje manjkajočega reprodukcijskega materiala, kar bi povzročilo potrebo po zagotavljanju dodatnega števila zaposlenih v teh dveh TOZD. Seveda pa bo take pobude potrebno obravnavati tudi iz ekonomskega stališča in bolj kot doslej, predvsem za take programe, vgrajevati sistem ustvarjanja in delitve skupnega dohodka.

knadi manjkajoči inventar in da stroje predajo takšne kakršne so sprejeli.

Posestvo Markelj v Srednjem vrhu je dobro poslovalo, nekaj spornih točk je bilo le pri inventarju, ki ga je bilo treba urediti.

Plavžki travnik bi moral biti po mnenju komisije precej boljši kot pa je v resnici bil. Prvič je bilo to posestvo zelo blizu tovarne in sedežu ekonomije in drugič bi morala biti zemlja boljše pogojena. Delna krivda za to je v predhodnikih, ki so s posestvom nestrokovno upravljali, zlasti pa so zelo malo skrbno posvetili zemlji. Kapital 1,5 milijona dinarjev, ki je bil vezan na to posestvo, bi se po oceni komisije lahko dvignil za 30 %. Svinjaki so bili nestrokovno zgrajeni in je bil to verjetno eden glavnih vzrokov za prisilni zakol 160 prašičev in za velik gospodarski neuspeh posestva. Komisija pravih vzrokov za zakol prašičev ni mogla ugotoviti, ker v knjigovodstvu niso imeli arhiviranih tako imenovanih »zakolnih listov«. Predvidena gradnja stanovanjskih hiš na gornjem delu Plavžkega travnika pa bo gotovo kvarno vplivala na nadaljni razvoj posestva.

Posestvo na Pristavi je bilo čisto živinorejskega tipa in je zelo dobro poslovalo.

Posestvo na Bregu pri Zirovnici je merilo 32 ha obdelovalne površine, od tega je 11 ha obdelovala ekonomija, 3 ha so dajali v najem kot proti uslugo pri obdelovanju. V splošnem so ugotovili, da površina s kakršno posestvo razpolaga ne daje zaželjenega pridelka za kar pa je glavni vzrok slabo gnojenje. To bi se dalo znatno zboljšati, če bi se zgradilo gospodarsko poslopje za najmanj 30 glav živine. Tako bi ekonomija lahko pridobila približno 90 ton gnoja in pa 36.000 litrov mleka. Ne samo to, s prirastkom pri živini, z mesom in mlekom bi lahko delno krlili primanjkljaj ekonomije Železarnice.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

(SE NADALJUJE)

V naslednjem petletnem obdobju je načrtovana stalna rast ustvarjanja deviznih sredstev z lastnim izvozom vse do leta 1984, ko nam povečani stroški zaradi novih investicij narekujejo umirjenost rasti izvoza.

USTVARJANJE PRIHODKA IN DELITEV DOHODKA

Kot že omenjeno, celotni prihodek železarnice Jesenice v vseh naslednjih letih stalno narašča kot posledica kvalitativnejšega proizvodnega programa. Zaradi predvidenih velikih investicij, ki bodo realizirane v drugem delu srednjeročnega obdobja, v tem času tudi naglo porastejo sredstva amortizacije po minimalni stopnji tako, da kljub zmanjšani rasti dohodka v letih 1984 in 1985 v vseh letih raste družbeni proizvod z indeksom 4,2–4,3, kar je hitreje od predvidevanj v občini Jesenice. V letu 1984 bi že morala pričeti obratovati nova elektrojeklarna. Izračun ekonomike v investicijskem programu jeklarne 2. kaže v prvih dveh letih negativen rezultat in sicer: v letu 1984 – 261 milij. din in v letu 1985 – 261 milij. din. Ta negativen rezultat je po finančni strukturi predviden kot zagonski strošek elektrojeklarne. Skladno z veljavnim samoupravnim sporazumom o skupnem prihodku pa manjkajoča sredstva pokrivajo vse TOZD železarnice Jesenice iz prostega dela poslovnega sklada. Ker tako ta del poslovnega sklada v letih 1984 in 1985 v TOZD ni formiran, je zato tudi potreben dohodek manjši, kar ob delitvi celotnega prihodka pomeni tudi ustrezno manjši delež le tega v vsaki TOZD. Ob teh izhodiščih celoten negativen rezultat TOZD Jeklarne v letu 1984 skupno pokrivamo, medtem, ko v letu 1985 ne ustvarimo zadosti prostega dela poslovnega sklada in TOZD Jeklarne prikazuje negativen rezultat, ki bo moral biti pokrit v že prej omenjeni obliki z zagonskimi stroški jeklarne 2.

Predvidena je stalna rast sredstev za OD tako, da bi se le-ti povečevali v realni vrednosti za 3% letno. Obremenitve dohodka nam ne dovoljujejo enakake gibanja rasti sredstev za skupno porabo, saj le-ta do leta 1983 lahko raste po realni stopnji 3%, medtem ko v celotnem obdobju 1981–1985 le 0,8%.

V razpravi so TOZD postavljale poleg predlogov tudi konkretna vprašanja. Na večino teh vprašanj so pripravljenci programa pripravili tudi odgovore. Velik del vprašanj se nanaša na investicijsko izgradnjo. Pri tem je že bilo poudarjeno, da je

prva in najpomembnejša investicija v naslednjem srednjeročnem obdobju izgradnja jeklarne 2. medtem, ko bodo vse ostale investicije realizirane le v okviru razpoložljivih finančnih sredstev. V razpravi, ki bo še tekla pred sprejemanjem temeljnih planov po TOZD in na nivoju delovne organizacije, bo možno še vedno delno spremeniti program investiranja, vendar le v primeru, ko se bo izkazalo, da je taka sprememba v okviru razpoložljivih sredstev vsestransko utemeljena. Prav zaradi tega je predvideno v vsakoletnem planu določanje prioritete. Osnovno vodilo v naslednjem srednjeročnem obdobju bo torej optimalno izkoriščanje že zgrajenih kapacitet za izdelavo najkvalitetnejših izdelkov in dograjevanjem tistih naprav, kjer načrtovani skok kvalitete danes ni mogoč.

DOSEDANJE RAZPRAVE O TEMELJH PLANA

Predlagani temelji so že bili obravnavani na odboru za gospodarstvo in delavskem svetu Železarnice. Oba organa dajeta podporo temu predlogu.

Dne 12. novembra je o temeljih planov TOZD železarnice Jesenice razpravljala tudi izvršni svet skupščine občine Jesenice na svoji redni seji, ki je bila zaradi aktualnosti dnevnega reda sklicana v železarni Jesenice.

Po razlagi so člani izvršnega sveta postavili vprašanja vezana na višino investicijskih vlaganj, gibanja proizvodnje surovega jekla in pristop k ugotavljanju dohodka in čistega dohodka.

Po razpravi so bili predlagani naslednji zaključki:

Količina gotove proizvodnje vseh TOZD je realno planirana in pravilna usmeritev v višjo kvaliteto, ki omogoča stalno rast prihodka in družbenega proizvoda.

V primeru, da izven železarnice Jesenice ne bi bilo možno zagotoviti zadosti polproizvodov (zlasti v letu 1985), bo treba pristopiti k rebalansu

in iskati možnosti večje lastne proizvodnje surovega jekla.

Podprta je predlagana delitev celotnega prihodka in sprejeta informacija o načrtovanem dohodku, ki

najsluži za načrtovanje skupne porabe, ki se napaja iz tega vira.

Investicije naj bodo znižane, pri tem pa je odločno izražena podpora projektu elektrojeklarne 2.

Vsi ti zaključki nas obvezujejo za enoten pristop k oblikovanju stalne znotraj TOZD in pozitivno odločanje na referendumu.

POSLOVODNI ODBOR

INVESTICIJE V OBDOBJU 1981–1985

Cene dec. 1979 v 000 din

Naziv investicije	Predrač. vredn.	Poraba do 1.81	1981	1982	1983	1984	1985	Poraba 1981–85	Vrsta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
TO PLAVŽ AZ	18.100	—	3.620	3.620	3.620	3.620	3.620	18.100	NOVA
	5.306.111	111.206	1.742.756	1.877.063	938.428	648.792	3.041	5.210.080	
TO JEKLARNA									
Jeklarne 2	5.011.010	—	1.620.648	1.809.224	935.387	645.751	—	5.011.010	NOVA
Naprava za vakuuiranje	126.700	362	61.540	64.798	—	—	—	126.338	V TEKU
Odprša naprava	123.514	85.577	37.937	—	—	—	—	37.937	V TEKU
Skl. legur	18.592	12.902	5.690	—	—	—	—	5.690	V TEKU
Predel. ogr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
za zemelj. plin	15.175	8.572	6.603	—	—	—	—	6.603	V TEKU
Vpihov. Ca Si	11.090	3.793	7.297	—	—	—	—	7.297	V TEKU
AZ	15.205	—	3.041	3.041	3.041	3.041	3.041	15.205	NOVO
TO LIVARNA AZ	1.085	—	217	217	217	217	217	1.085	NOVA
	101.064	6.067	34.521	36.584	7.964	7.964	7.964	94.997	
TO BLUMING-ŠTEKEL									
Brus. stroj za gredice	43.795	—	15.175	28.620	—	—	—	43.795	NOVA
Žerjav 32 t	7.588	—	7.588	—	—	—	—	7.588	V TEKU
Sklad. polizd.	9.861	6.067	3.794	—	—	—	—	3.794	V TEKU
AZ	39.820	—	7.964	7.964	7.964	7.964	7.964	39.820	NOVA
TO VALJ. ŽICE IN PROF. AZ	13.030	—	2.606	2.606	2.605	2.606	2.606	13.030	NOVA
VALJ. DEB. PLOČ.	86.151	1.520	12.388	35.882	34.323	1.014	1.014	84.631	
Normaliz. peč	27.280	—	6.067	21.213	—	—	—	27.280	NOVA
Odbrizg. škatle	23.487	—	—	6.067	17.420	—	—	23.487	NOVA
Vroč. ravn. str.	23.487	—	—	7.588	15.899	—	—	23.487	NOVA
Žerjav 16 Mp	6.827	1.520	5.307	—	—	—	—	5.307	V TEKU
AZ	5.070	—	1.014	1.014	1.014	1.014	1.014	5.070	NOVA
TO HVB	97.306	—	19.968	42.586	11.584	11.584	11.584	97.306	
Dograd. SCAP	39.386	—	8.384	31.002	—	—	—	39.386	NOVA
AZ	57.920	—	11.584	11.584	11.584	11.584	11.584	57.920	NOVA
TO HV JESENICE	4.705	—	941	941	941	941	941	4.705	NOVA
TO ŽICARNA	143.497	—	21.995	101.534	16.782	1.593	1.593	143.497	
Vlečni stroj za VAC žico	34.940	—	7.877	27.063	—	—	—	34.940	NOVA
lužilnica	94.525	—	12.525	72.878	9.122	—	—	94.525	NOVA
Peč za gašenje	6.067	—	—	—	6.067	—	—	6.067	NOVA
AZ	7.965	—	1.593	1.593	1.593	1.593	1.593	7.965	NOVA
TO PROFILARNA	44.133	17.303	13.712	11.816	434	434	434	26.830	
Poveč. proiz. diskov	18.969	—	7.587	11.382	—	—	—	18.969	NOVA
Zamenj. prof. str.	22.994	17.303	5.691	—	—	—	—	5.691	V TEKU
AZ	2.170	—	434	434	434	434	434	2.170	NOVA
TO VRATNI PODBOJI	1.450	—	290	290	290	290	290	1.450	NOVA
TO JEKLOVLEK	27.976	—	5.170	20.199	869	869	869	27.976	
Brusilni stroj	23.631	—	4.301	19.330	—	—	—	23.631	NOVA
AZ	4.345	—	869	869	869	869	869	4.345	NOVA
TO ELEKTRODE	112.149	8.688	99.985	869	869	869	869	103.461	
Aglom. prašek	107.804	8.688	99.116	—	—	—	—	99.116	V TEKU
AZ	4.345	—	869	869	869	869	869	4.345	NOVA
TO ŽEKLARNA	2.982	—	2.140	217	217	217	217	2.982	
Navojniki	1.897	—	1.897	—	—	—	—	1.897	NOVA
AZ	1.085	—	217	217	217	217	217	1.085	NOVA
TO STROJ. DEL.	20.245	—	9.738	1.465	1.014	1.014	1.014	20.245	
Stroj. del. — II. faza	15.175	—	8.724	6.451	—	—	—	15.175	NOVA
AZ	5.070	—	1.014	1.014	1.014	1.014	1.014	5.070	NOVA
TO REM. DEL.	21.286	8.340	11.498	362	362	362	362	12.946	
ATC	14.408	6.067	8.341	—	—	—	—	8.341	V TEKU
Instal. delav.	5.068	2.273	2.795	—	—	—	—	2.795	V TEKU
AZ	1.810	—	362	362	362	362	362	1.810	NOVA
TO VZDRŽEVANJE	1.450	—	290	290	290	290	290	1.450	
AZ	1.450	—	290	290	290	290	290	1.450	NOVA
TO ENERGETIKA	101.446	9.484	40.906	4.923	20.750	20.460	4.923	91.962	
Par. kotel 25 t/h	45.467	9.484	35.983	—	—	—	—	35.983	V TEKU
HC Javornik	31.364	—	—	—	15.827	15.537	—	31.364	NOVA
AZ	24.615	—	4.923	4.923	4.923	4.923	4.923	24.615	NOVA
TO TRANSPORT	17.116	6.074	10.462	145	145	145	145	11.042	
Diessel lokom.	16.391	6.074	10.317	—	—	—	—	10.317	V TEKU
AZ	725	—	145	145	145	145	145	725	NOVA
TO DRUŽB. PREHR.	2.170	—	434	434	434	434	434	2.170	NOVA
AZ	2.170	—	434	434	434	434	434	2.170	NOVA
DS KSI	12.815	—	2.563	2.563	2.563	2.563	2.563	12.815	
Zaklonišča	11.365	—	2.273	2.273	2.273	2.273	2.273	11.365	NOVA
AZ	1.450	—	290	290	290	290	290	1.450	NOVA
DS KO-FI	1.085	—	217	217	217	217	217	1.085	NOVA
AZ	1.085	—	217	217	217	217	217	1.085	NOVA
DS EK-TKR-NG	161.988	140.123	18.389	869	869	869	869	21.865	
ERC	157.542	140.123	17.419	—	—	—	—	17.419	V TEKU
AZ	4.446	—	970	869	869	869	869	4.446	NOVA
TO MONTER DRAVOGRAD	306.680	47.920	100.170	26.350	21.420	38.660	72.160	258.760	V TEKU
SKUPAJ DO ŽELEZARNA	6.621.195	356.725	2.154.930	2.178.042	1.067.218	746.024	118.236	6.264.470	
POSEBNI PROGRAM	369.131	—	69.917	157.180	142.034	—	—	369.131	NOVA

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

PLAN KADROV

TOZD	1981	1982	1983	1984	1985
Plavž	220	220	220	220	150
Jeklarne	690	690	702	702	650
Livarna	89	89	89	89	89
Valj. blum.-štekel	415	415	415	415	415
Valj. žice	185	185	185	185	185
Valj. deb. ploč.	168	168	168	178	178
HI. valj. Bela	280	280	280	280	280
HI. valj. Jesenice	225	225	225	225	225
Žičarna	280	280	280	280	280
Profilarna	84	84	87	87	87
Vratni podboji	75	75	75	75	75
Jeklovlek	160	160	160	160	160
Elektrode	257	262	262	262	262
Žebjarna	82	82	82	82	82
Strojne del.	330	335	349	358	387
Remontne del.	515	515	515	515	525
Vzdrževanje	545	545	545	545	556
Energetika	240	240	240	265	265
Transport	370	370	370	370	370
DS KO-FI	286	286	286	286	286
DS KSI	350	350	350	350	350
DS ETN	492	492	492	492	492
Družb. prehr.	173	173	173	183	183
SKUPAJ	6.511	6.521	6.550	6.604	6.532
Monter	315	330	346	356	363
SKUPAJ ŽELEZARNA	6.826	6.851	6.896	6.960	6.895

GOTOVA PROIZVODNJA V LETIH 1981–1985

TOZD	leto	1981	1982	1983	1984	1985
Livarna		1.800	2.000	2.000	2.000	2.500
Valj. bluming-štekel		85.500	86.000	86.000	87.000	87.000
Valj. žice in profilov		30.900	30.100	29.600	26.200	26.200
Valj. debele ploč.		74.000	74.000	74.000	74.000	74.500
Hladna valjarna Bela		95.000	95.000	90.000	90.000	26.700
Hladna valj. Jesenice		27.300	27.100	26.900	26.900	26.700
Žičarna		42.200	42.300	42.300	45.100	46.100
Profilarna		15.900	17.000	18.000	18.000	18.500
Vratni podboji		2.100	2.300	2.400	2.500	2.600
Jeklovlek		22.000	22.500	23.000	23.000	23.000
Elektrode		24.200	23.800	24.300	24.800	25.300
Žebljarna		11.500	11.500	11.500	11.500	12.000
Skladišče		2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Monter		14.000	14.500	15.600	16.200	16.800
SKUPAJ ŽELEZARNA		448.400	450.100	447.600	449.200	450.200
NABAV. POLPROIZV.						
Slabi za Bl.		55.700	45.100	22.600	25.900	48.000
TVT za HVB		26.000	26.000	26.000	26.000	18.000
TVT za HVJ		9.000	9.000	9.000	9.000	11.500
Valj. žica za Žič.		6.700	6.700	6.700	6.700	7.500
TVT za prof. + sklad. 38		5.200	5.200	5.200	5.200	5.700
Prof. za Jekl.		4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Vleč. žica za Elektr.		250	250	250	100	200
Vleč. žica za Žeblj.		5.000	5.000	5.000	5.000	5.500
		111.850	101.250	78.750	81.900	100.400
Količina jekla		485.000	500.000	520.000	520.000	500.000

BRANKO BLENKUŠ ČEZ BEOGRAD, BAR V DUBROVNIK IN KARDELJEVO, MOSTAR IN NAZAJ NA JESENICE

Bil sem že v Beogradu in ob morju vse do Splita. Nisem pa še bil nižje našega glavnega mesta, niti v Črni gori in ne na njeni obali. Rad bi tudi videl naš največji gradbeni podvig po vojni, železniško progo Beograd-Bar. Ker tudi žena in hčerka nista bili tod, smo se odločili, da potujemo v troje.

Od Jesenice do Ljubljane smo potovali z »Gomulko«. Tako pravimo elektromotornim vlakom, ki jih imamo v Sloveniji. Med vožnjo sem si sam pri sebi dejal: »No, sedaj bom pa videl, če ti vlaki res bolj rukajo kot drugi, bolj kot tisti, ki jih imajo na drugih progah!« O poti do Ljubljane nimam kaj posebnega povedati, kot to, da so bili vagoni čisti in da blago na sedežih ni bilo strgano in niti ne oguljeno. To pač dokazuje, da urejenosti posvečajo dosti pozornosti in da tudi potniki ne delajo škode. V Ljubljani smo bili okrog pol desete zvečer in se takoj preselili na hrzovlak, ki odhaja proti Beogradu četrčez deseto uro. V vlakcu še ni bilo veliko potnikov. Ker so sedeži rezervirani, za kar se plača na osebo deset din, ni potrebno priti dosti pred odhodom vlaka.

V precej zanemarjenem kupeju smo vso noč potovali do Beograda, kjer smo bili malo pred osmo uro, torej z nekaj manj kot enournno zamudo, čeprav smo iz Ljubljane odpeljali ob napovedani uri.

V Beogradu smo imeli v načrtu najprej dobiti prenočišče si ogledati Kalemegdan in Avalo, drugi dan pa navsezgodaj zjutraj obiskati grob tovariša Tita. Menil sem, da bo šlo to po predvidenem »voznem redu«, zato sem tudi takoj kupil rezervacijo za hrzovlak proti Baru, ki je imel v torek predviden odhod ob 9. uri in petnajst minut. Želeli smo, da bi se po tej progi vozili podnevi, da bi čim več videli. Žal pa za ta vlak ni bilo več rezervacij za prvi razred in sem moral vzeti tri sedeže v drugem razredu, kar potrjuje, da je ta proga zelo zasedena, predvsem s turisti. To je bilo že 30. septembra, ko ni več velikega turističnega prometa. V času, ko je glavne turistične sezone ob morju konec, na tej progi vozijo štirje pari brzih vlakov.

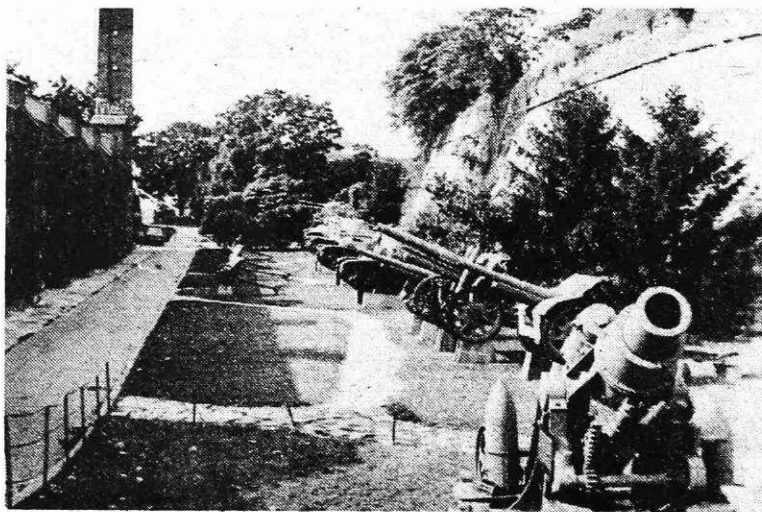
Da bi dobili prenočišče, smo takoj ob izhodu vprašali na okencu, nad katerim je pisalo, da dajejo tudi tovrstne informacije, za prenočišča. Napotili so nas čez cesto k Putniku. Spotoma sem želel oddati kovček, da ga ne bi vlačil po Beogradu. Ker je bila pred železniško garderobo velika vrsta, mi ni bilo do čakanja. Spraševal sem za takšno, kjer se osebna prtljaga spravi v predale in dobi ključ, ko se v napravo vrže ustrezna vsota denarja. Med iskanjem tega sem prišel do nosača, ki mi je skoraj vzel kovček iz rok s pripombo, da mi bo poskrbel tudi lepo in poceni prenočišče v zasebni sobi. Po gorenjski trmi mu kovčka nisem dal iz rok, saj tudi ni bil tako težak, da ga sam ne bi mogel nositi! Pozneje pa mi je bilo žal, da mi ga ni odnesel, ker sem moral, kot bomo pozneje videli, plačati za prenočišče kar tristo novih dinarjev več! Kovček sem nato oddal v garderobo na avtobusni postaji, kjer ni bilo vrste. Od tod smo šli k Putniku, kjer so nas

poslali k isti firmi, le nakaj hiš naprej. Tam smo zvedeli, da po zasebnih sobah nimajo nič prostora, zato smo se ustavili v prvem hotelu, Beograd! Najprej so mi rekli, da imajo vse zasedeno, ko sem povedal, da smo trije, pa je bila soba prosta! Za 790 dinarjev! Rekli smo, da bomo kasneje prišli, in pri tem mislili, »če seveda ne bi dobili kje kaj cenejšega«. Zvedel sem namreč, da pridejo šele popoldne na postajo zasebniki, ki ponujajo proste sobe. Zato smo se najprej namenili na Kalemegdan. Z avtobusom seveda, saj nismo imeli toliko časa, da bi si peš ogledovali to veliko mesto. Tu pa je s plačilom avtobusa čisto drugače kot pri nas. Vsak mora karto kupiti za ustrezno relacijo v trafiki. Tega seveda nisem vedel. Zato šofer ni bil nič kaj preveč dobre volje, ko mi jih je moral sam dati. S tem se namreč zadržuje promet! Vsak, ki z ustrezno karto vstopi, jo mora uničiti na posebnem strojčku, ki ob žigosanju zazvoni kot pisalni stroj. S tem lahko šofer kontrolira, kdo je plačal in kdo se vozi brez karte. Ko sem se tega naučil, sem ugotovil, da na postajah zvonček večkrat ni zazvonil. Tisti dan sem se še večkrat peljal po Beogradu, a se šoferji niso nič kaj

razburjali ali kaj ukrepali. Tudi, če vstopajoči niso uničevali kart. Morda so imeli mesečne karte ali pa počasi uvajajo brezplačen prevoz, kot po drugih evropskih velenostih, kjer so na ta način zmanjšali prevelik promet osebnih vozil na cestah.

Po zajtrku smo odšli na Kalemegdan. Žal vojni muzej ni bil odprt, ker je bil ponedeljek. Videli pa smo topove, ki jih je uporabljala avstroogrška vojska, ko je leta 1914 napadla Srbijo. Na drugi strani, v smeri proti Pančevu pa so tanki in manjši topovi iz druge svetovne vojne. Zelo lepo smo bili sprejeti v lovskem muzeju, od koder smo šli ob robu obzidja. Od tod se namreč lepo vidi sotočje, kjer se Sava zlije v Donavo. Lepo se vidi tudi novi Beograd in promet preko mostov na Savi. Ustavili smo se tudi ob grobnici, kjer je pokopan Moša Pijade in trije drugi narodni heroji. Kalemegdan sedaj popravljajo. Predtsem je tačas na vrsti staro obzidje, ki ga je že močno načel zob časa. V parku na Kalemegdanu in na klopcah, ki so pri obzidju v smeri Save, se v lepem in toplem vremenu vedno zbira veliko Beograđanov, predtsem upokojeencev, ki opazujejo utrip mesta. Od tod je namreč lep razgled nad dobršnim delom starega mesta in kot sem že dejal na Novi Beograd in cestni ter železniški promet, ki se končuje na čelni postaji. Ta je že precej stara in za sedanjo dolžino vlakov že prekratka, zato jo bodo prestavili pod zemljo. Na njenem sedanjem prostoru pa predvidevajo, da bi se povečalo rečno pristanišče ob Savi.

(Se nadaljuje)

Na Kalemegdanu

Na Avali

Milena je prepričano odkimala. Pomignila mu je z roko, naj vstopi. Peljala ga je v skromno opremljeno kuhinjo in ponudila stol. Še zmerom je bila zadržana, nezaupljiva in zamišljena.

»Dušanove zasluge so preveliko znane. Veliko ljudi je on pridobil za sodelovanje. Seveda je veliko teh ljudi mrtvih, ker je Dušan deloval prav od začetka. Vendar, takrat je bilo najtežje,« je rekla Milena. Zamišljena je kimala, utrujen pogled je prikrla bolečina. »Pa tudi lepo. Ker smo trdno verjeli v zmago, čeprav nismo imeli skoraj nič drugega kot pogum in upanje. Vse drugo je bilo videti brezupno, zato je tako malo ljudi sodelovalo. Potlej,« se je bridko nasmehnila, »je bilo lažje. Na okrožnem odboru Osvobodilne fronte, kjer sem bila sekretarka AFŽ, nas je bilo že veliko. Dolgo nam je bilo kar lepo, le v zimi smo nekaj pretrpeli. S čim pa vam lahko postrežem?« se je spomnila Milena.

Bojan se je branil, vendar je Milena vztrajala, da mu pripravi narezek, kavo. Takoj pa je prinesla steklenico slivovke in kozarčke. Ko je pripravljala narezek, je Bojan premišljal. Članica okrožja, sekretarka, zdaj pa v šoli pripravlja otrokom malice? Kakšna pot? Njegov oče, partizanski komandir, zdaj — čuvaj? Fonzi v imenitnem avtomobilu, ko Milena nima niti garaže. Očitno so se avtomobilu odpovedali. Razočaranje, občutek odrinjenosti so najbrž vzrok, da se Milena ne zna smejati.

Polotil se je malice in pustil Mileno, da je pripovedovala o Dušanu. Da bi jo še bolj razvnel, pripravil do večje iskrenosti, je vpraševal o Dušanu, čeprav ga to ni posebno zanimalo. Le toliko, da bi si ustvaril podobo o sekretarju in dognal, če je bila mama res lahko tako močno zaljubljena vanj, kot mu pripoveduje. Počasi se mu je razkrilo, da je bila tudi Milena zaljubljena v Dušana. Kar trikrat mu je omenila, da sta bila na sestanku, na cesti, hlinila, da sta fant in dekle. Ko je Dušana opozorila, da gre mimo preoblečen policist, jo je Dušan objel in poljubil. Več od tega poljuba se ni zgodilo, vendar je bil ta poljub Milenin največji doživetje, ki ga nikoli ne bo pozabila. Morda celo usoden, da je še zdaj nesrečna. Prav tako se mu je razkrilo, da je bil Dušan zelo pogumen, strašno zavzet organizator, ki je izžareval veliko upanje, dobroto, ki jo je prenašal na druge, posebej na mlade. Ko je Milena za hip prenehala s pripovedjo, je vprašal na slepo, da bi speljal pogovor na mamo.

»Ni Suzana morda kriva, da so Dušana dobili?«
»Ne. Kriva je za druge, ki so jih ustrelili. Dušana so dobili drugje, v hiši, za katero Suzana ni vedela. Ni mogla vedeti, ker je bil tam dekle, ki ga je lovila.«

»Tudi ona je bila zaljubljena v Dušana?« je ušlo Bojanu. Milena ni uganila zveze. Prvič je zardela in se blede nasmehnila.

VINKO TRINKHAUS

20 »PO PRIZNANJU«

»Menda smo bile kar vse mlade sodelavke zaljubljene v Dušana. Pa ne, da bi z njim ljubimkale. Všeč nam je bil. V koga pa bi se lažje zaljubile, kot v junaka, ki se je boril proti tolikšni premoči, ni izgubil poguma, čeprav je nanj vsak dan prežala smrt. Še bolj pa se nam je razkrilo, kak junak je bil, ker v zaporu kljub hudemu mučenju ni izdajal. Kot vem, nihče od sodelavcev ni imel zaradi Dušana težav.«

Kot bi po teh bolečih spominih Mileni odleglo. Nekaj njene bridkosti je izginilo. Postala je živahnejša.
»Ste morda zaradi Suzane imeli kakšne težave? Saj ste z njo sodelovali ali ne?« je vprašal Bojan.

Milena je odpila kavo. Nekaj trenutkov je premišljala.
»S Suzano neposredno nisem sodelovala. Naš dom je bil prav na obrobju trga, hiša pod gozdom, pa je Dušan k nam lažje prihajal kot k drugim. Večkrat je prespal na seniku. Zato mi je posebej naročil, naj se ne povežujem z drugimi, delujem le z njim, opravljam posebne naloge. Za Suzano mi je povedal, ne vem pa, če je Suzani povedal zame. Kot sem pozneje zvedela, naj bi bila Suzana njegovo dekle. V to ne verjamem. Dušan je imel rad nas vse, z nobeno pa ni ljubimkal. Ne, zaradi Suzane nisem imela težav. Ne vem pa, če zato, ker ni povedala ali za moje sodelovanje ni vedela?«

Napačen naslov, je pomislil Bojan. Zvedel je za dvojce novih imen, ki jih administratorka na zvezi borcev ni vedela. Ko se je poslavljaj, je Milena vprašala:

»Boste o Dušanu objavili članek?«
S težavo je zdržal vprašujoči, razboljen pogled, ki je znova rnil boleče spomine. Zbegan je kimal in jecljal:

»Zbiram podatke. Skušal bom. Dozdaj nimam nobenega pisanega dokumenta. Le nekaj izjav.«
»Potrudite se,« mu je proseče naročila Milena. Zmogle so jo solze. »Dušan je to zaslužil. Bil je velik junak!«

Naslednja, ki jo je obiskal, Marica, že v drugo poročeno, ni bila prav nič huda na Suzano. Povedala je, zelo živahno, kako se spominja trenutka, ko so prišli iskat Suzano v podjetje. Zamaknila se je na hodnik, prežala na Suzanine gibe, da ji je v nekem trenutku s prstom na ustih pokazala, naj zanj ne pove. Suzana ni povedala.

Ratajc, majhen, zelo koščen možak s tankimi brčicami, ki so prišle v modo po tridesetih letih, je povedal, da je bil izdan že pred Suzanino aretacijo. Ni hotel odkriti imena, le namignil je, da je izdal njega fant, ki se ni povsem odkupil, ker je moral kot Ratajc v koncentracijsko taborišče, kjer sta oba zdržala tri leta. S Suzano je nekaj malega sodeloval, nič izjemno velikega. Povedal je, da so ga tepli, a je vse pomembno premolčal.

Nadaljevanje

KANARSKI OTOKI — OTOČJE VEČNE POMLADI

Vodička Mira nam napove prijeten in zanimiv motel El Vulkan, kamor po nekaj kilometrih zavijemo na levo v podnožje nedavno ugaslega kraterja. Simpatični turistični objekt je postavljen prav na lavinem plazju. Parkirni prostor je obdan z ogromnimi črnimi skalami, ki so se zvalile s strmih pobočij. Z zanimanjem si ogledujemo razrito okolico in odobravoje ugotavljamo, da se je domiselni lastnik spustil v zares pametno naložbo. Pod pisanimi senčniki na terasi smo zaradi številnih gostov komaj dobili nekaj prostih stolov in mizic.

RODOVITNA KOTLINA

Ker bi morali predolgo čakati na prostor in postrežbo, smo se kljub vnetemu prizadevanju lastnika motela, da naj ostanejo še kak trenutek, morali podati naprej. Na programu je bil še ogled zanimivega obalnega mesteca Candelaria, popoldne pa se je vse bolj nagibalo h koncu. Pa tudi v hotelu nas ne bodo predolgo čakali z večerjo.

Pokrajina od tu naprej postaja nenadoma vse bolj zelena in plodna. Kot velika sklada se odpre pred nami rodovitna kotlina Güimar, najbolj plodno področje na vzhodnem delu otoka. Raztegnjena je več kot 10 km do Candelarije in 5 km globoko v

osrčje gore. Razen banan tu gojijo odlično grozdje in povrtnino. Paradižnik zori letno kar dvakrat. Ker ni videti dosti vasi, ugotavljamo, da so lastniki skoraj gotovo domači veleposestniki, ali pa meščani Candelarije.

Na cesti nas kar naprej prehitevajo avtomobili in majhni tovornjaki naloženi z zelenimi bananami in drugimi poljskimi pridelki. Vsem se hudičevo mudi, bržčas na tržnico v Santa Crus. Drugače si ne more razlagati teh avtomobilskih dirk.

Kmetijstvo je na dokaj visoki ravni. Vse povsod so v zelene nasade speljane debele vodovodne cevi iz plastike za škropljenje. Tudi banane obirajo vse leto. Plodovi morajo biti še zeleni, zato jih pustijo dozoreti v posebnih shrambah, ali pa jih takoj pošiljajo za izvoz. Banane so glavno izvozno blago, razen tega pa tudi grozdje in vino. Le v Tacorontu na drugi strani otoka, ki je največje vinogradiško središče Tenerife, pridelujejo črno vino, sicer pa na celem otoku samo belo. Veliko imajo tudi zasebnih predelovalnic sladkega bananinega likerja. Od vodičke zvezo, da na nekaterih območjih gojijo črni tobak, ki ga izvažajo za cigariše, nekaj pa ga predelajo tudi v edini tobačni tovarni blizu Santa Crusa.

NARODNA NOŠA

Ob nedeljah in praznikih, pa tudi ko gredo na tržnice v turistična mesta se kmetje oblečejo v živopisne narodne noše, ki so povsem drugačne od španskih. Ženske nosijo na glavi rumene slamnike, pod njimi pa rute, dekleta rumene ali bele, poročene žene modre, vdove pa črne. Vse imajo pisane, ne prav dolga progaasta krija, bele bluze s črnim telovnikom cvetličnih ornamentov, podobno kot Srbijanke in visoke črne čevlje ter bele nogavice, kot pri slovenski noši. Moška noša je skoraj enaka naši primorski, le da imajo fantje bele »lajbce« in namesto čevljev nekakšne copate. Tudi črni klubuki so podobni našim. Njihov instrument je kitara na kateri izvajajo prav lepe ljudske pesmi, ki niso dosti podobne španskim. Posamezne skupine, največ pet parov in trije kitaristi, zvečer hodijo od hotela do hotela in prirejajo folklorne večere. To sodi v redno brezplačno turistično ponudbo.

Z leve strani vzporedno z avtocesto se v pobočju vijuga stara medkrajevna cesta, ki je bila pred leti še edina magistralna zveza z glavnim mestom. Turisti, ki se jim ne mudi preveč, radi vozijo po njej, ker je speljana skozi slikovita naselja višje po pobočjih od koder je lepši razgled na obalo. Seveda večina turistov nima svojih vozil pač pa si jih sposodi na rent a car. Izposojevalnic je v vseh krajih na Tenerifi izredno veliko in niti niso drage.

STATUE GUANCHOV

V mestecu Candelaria nam Mira dovoli daljši »odmor«. Največ nas zaradi fiziološke nuje najprej juriša v najbližjo restavracijo na pristaniškem trgu. Gneča pred edinimi vrati WC je pravo obleganje tega »svetišča«. Prednost imajo ženske, ki odločno postavijo stražo, moškim pa ne preostane drugega kot da se zakadijo nekam za vogale ozkih opustelih uličic. Zgubljeno tekočino takoj nadomestimo s hladnim pivom in okusno oranžado. Sredi prostornega trga nas Mira zbere v skupino in pelje na ogled močnega bazilike v starem španskem slogu. Glavna posebnost te cerkve je kip črne matere božje z Jezuškom. Nuestra Señora de Candelaria (Naša gospa Candelarijska). Zakaj je naša gospa in njeno dete črne polti nismo razvozljali?

Na hitro si še ogledamo deset poldrugi meter visokih robatih kipov, ki stražarijo v vrsti na obalnem robu ploščadi. To naj bi bili upodobljeni Guanchi (Gvanči), prvotni domorodci na otoku in edina sled za njimi. Izsledki znanstvenikov povedo, da so bili po naravi sicer miroljubni, vendar tudi zelo odločni v boju proti tujim zavojevalcem. Njim je ta košček kopnega sredi oceana pomenil začetek in konec vsega. Nič niso vedeli o svetu zunaj in svet ni ničesar vedel o njih. Ko so začeli Španci osvajat te otoke, stopnja njihove civilizacije ni bila višja od neolitika. Pripisujejo jim tudi izredno spoštovanje žensk. Njihov pojem časti in ponosa je bil ekstremen. Če jim je bila čast omadeževana, so jo morali sprati le s krvjo. Zato so se borili do zadnjega.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na povabilo občinskega sveta ZSS Radovljica je 5. novembra obiskal radovljiško občino predsednik republiškega sveta ZSS Vinko Hafner. V Lescah se je udeležil razgovora o proizvodnih in razvojnih težavah tovarne čokolade Gorenjka, nato pa še posveta s predsedniki sindikatov gostinstva in turizma na Bledu o možnostih za zagotavljanje enotne turistične ponudbe v prihodnjem srednjeročnem obdobju.

Na drugi seji občinske konference ZKS Radovljica, 12. novembra, so delegati in drugi udeleženci ocenjevali uresničevanje stabilizacijskih ukrepov v gospodarstvu in družbenih dejavnostih in tričetrtletne gospodarske in finančne obračune. Kritično so spregovorili tudi o poteku priprav za planiranje v naslednjem srednjeročnem obdobju s posebnim ozirom na problematiko investicij na področju materialne proizvodnje, kjer še vedno niso določili prioritete.

Sklep o sprejemu družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v občini Radovljica je odboru za spremljanje izvajanja družbenega dogovora do 31. oktobra posredovalo 119 ali 80% vseh podpisnikov tega dogovora. Pooblašeni delegati podpisnikov so opravili podpis družbenega dogovora 12. novembra na občinski skupščini Radovljica.

Veliki napor, ki jih delavci v združenem delu radovljiške občine vlagajo v povečanje proizvodnje, zavedajoč se svojih obveznosti za stabilizacijo gospodarstva, se zrcalijo tudi v izredno dobrih proizvodnih izidih, ki so v prvih devetih mesecih za 3,7% nad načrtovanimi. To daje upanje, da bodo tudi letni plani proizvodnje preseženi. Posebno velja pohvaliti LIP Bled, kjer so tričetrtletni plan proizvodnje presegli za 20,6%, v Kemični tovarni Podnart za 20,8%, v Suknu Zapuže za 13,4%, v Vezeninah Bled za 13,1%, v Iskri Lipnica za 10,8% in v Žitu Triglav Lesce za 7,1%.

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Radovljica je na 26. seji v začetku novembra obravnavalo predlog mreže usmerjenega izobraževanja v občini Radovljica in Jesenice in se dogovorilo o pripravah združenega dela na prehod v usmerjeno izobraževanje. Člani predsedstva so razčlenili tudi stališča iz razgovorov s predsednikom Zveze sindikatov Slovenije Vinkom Hafnerjem, ki so potekali v tovarni čokolade Gorenjka Lesce in s predsedniki osnovnih organizacij sindikata v gostinstvu in turizmu. Na seji so se seznanili s programom aktivnosti osnovnih organizacij sindikata in občinskega sveta ZSS v letošnji akciji Nič nas ne sme presenetiti, ki ga je pripravila komisija za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri občinskem svetu ZSS Radovljica.

Na 2. seji koordinacijskega odbora za boj proti alkoholizmu in narkomaniji pri predsedstvu OK SZDL Radovljica prejšnji teden, so pregledali poročila o pojavih pijančevanja in narkomanije, ki so jih posredovali patronažna služba, socialno skrbstvo, postaja milice in sodnik za prekrške. Uskladjali so tudi program akcij v mesecu novembru — boja proti alkoholizmu. Svoje programe so že izdelali klub zadovoljnih abstinentov Donat, SIS za socialno skrbstvo in za zdravstvo ter občinski odbor Rdečega križa Radovljica. O vseh akcijah in prireditvah bodo obvestili občane s sredstvi javnega obveščanja.

Po tričetrtletnem obračunu proračuna občine Radovljica je razvidno, da so znašali prihodki v devetih mesecih 1980 skupaj 90.852.517 din, kar je 89,1% celoletnega plana. Odhodki v tem obdobju pa so znašali 81.195.700 din ali 79% celoletnega plana proračuna. Letošnji prihodki proračuna za splošno porabo so se v primerjavi z lanskimi povečali za 14%, kar je najnižji porast proračunov v gorenjskih občinah, kjer znaša povprečje rasti splošne porabe 22%.

Izvršni svet OS Radovljica je na 118. seji, 11. novembra ponovno pregledal osnutke samoupravnih sporazumov o temeljnih plana SIS družbenih in gospodarskih dejavnosti v občini na osnovi podrobnih analiz, ki so jih opravili člani izvršnega sveta s strokovnimi službami občinskih SIS. Obravnaval je sklepe obračune investicij pri gradnji doma Joža Azmana v Bohinjski Bistrici; stavbe postaje milice na Bledu in prizidka stavbe občinskih DPO v Radovljici. Na dnevnem redu je bila tudi obravnava poročila o proračunskih prihodkih in odhodkih za razdobje januar—oktober 1980, predloga za povečanje mase osebnih dohodkov za delavce osnovne šole v Bohinjski Bistrici in TOZD Zdravstveni dom Radovljica. Sprejeli so predlog splošnih načel o notranji organizaciji in delu upravnih organov skupščine občine Radovljica in se seznanili s statističnimi podatki gospodarjenja v občini za mesec september 1980.

Od 13. do 18. novembra, vsak četrtek, petek in soboto popoldne bodo v preurejeni graščinski dvorani Delavske univerze Radovljica predavanja na občinski mladinski politični šoli. Na programu je osem tem, ki jih bodo slušatelji obravnavali na predavanjih v 40 urah. Slušatelji bodo na mladinski politični šoli pridobili osnovna znanja o marksistični teoriji ter napotila za metodično delo med mladimi.

Optimistične napovedi o letošnjem turističnem prometu, ki so se več ali manj uresničile v obmorskih krajih, kot kažejo statistični podatki za obdobje januar—september 1980, niso povsem obveljale v radovljiški občini. V tem času so imeli v vseh krajih občine prijavljenih nekaj manj kot 250.000 gostov, kar je 1% več kot lani. Opazen je manjši obisk domačin in porast tujih gostov. Domačin je bilo za 9% manj, tujih pa za 15% več kot lani. Podobno je tudi s prenočitvami, ki jih je bilo v prvih devetih mesecih 957.048, kar je le za 2% več kot lani. Tujci so ustvarili za 10% več, domači gostje pa za 5% manj nočitev.

Devetmesečni pregledi zaposlovanja v radovljiški občini so pokazali, da se je v tem obdobju zmanjšalo število zaposlenih v primerjavi z enakim obdobjem lani za 0,3%. V gospodarstvu je bilo manj zaposlenih za 0,4%, v negospodarstvu pa se je povečalo za 0,6%, ali 6 novih delavcev. Poprečni osebni dohodek je znašal v tem času 7.770 din, kar je sicer za 2% nad lanskoletnim, vendar pa so se realni osebni dohodki zaradi povečanja življenjskih stroškov dejansko zmanjšali za okoli 7%.

V ŽITU — TOZD Triglav (tovarni kruha in peciva) in v TOZD Gorenjka (tovarni čokolade) v Lescah so se delavci v referendumu odločili o združitvi Gorenjke s TOZD Triglav. Za združitve je v Gorenjki glasovalo 70, v Triglavu pa 60% delavcev. Že doslej sta imeli obe TOZD skupna skladišča, prevozna sredstva in nekatere upravne strokovne službe.

Periodični obračun za prvih devet mesecev 1980 v TOZD Hoteli Pokljuka je pokazal, da je v tem obdobju ta TOZD poslovala z izgubo, ki znaša 1.959.965 din. Ker do konca leta ne bodo mogli pokriti izgube bodo delavci dobili izplačane osebne dohodke do višine pazožnega poprečja do sprejema zaključnega računa za 1980. leto.

Streho na stavbi osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici, ki je vodstvo šole zaradi prepuščanja vode delala največ preglavic, so letos deloma že obnovili. Povsem so prekrili s toplotno in vodno izolacijsko plastjo streho nad šolsko avlo v površini 450 kv. metrov, v prihodnjih dneh pa, če bo vreme dopuščalo, nameravajo pokriti tudi ostali del strehe v površini 1033 kv. m. Dela zelo solidno opravlja dva zasebna obrtnika, člana obrtne zadruge iz Kamnika, ki sta zagotovila desetletno jamstvo za opravljeno delo.

Na programski konferenci krajevnih organizacij SZDL Brezje so se udeleženci odločno zavzeli za izvedbo programa otroškega varstva kot je bil načrtovan v srednjeročnem programu 1976—1980. Na Brezjah so na osnovi ankete namreč ugotovili, da je najmanj 55 zainteresiranih staršev, ki bi

želeli zagotoviti varstvo svojih otrok. V novem družbenem domu imajo za delo lastnega vrta dovolj prostora, saj imajo na voljo skoraj 170 kv. m razpoložljive površine. Zavoljo tega so nasprotovali predvideni gradnji novega vrta v sosednji KS Mošnje, kamor naj bi vključili tudi svoje otroke. Postavili so zahtevo, da to vprašanje obravnava zbor KS občinske skupščine Radovljica.

Delovna skupnost hotela Golf na Bledu je pred kratkim dobila v Rimu zlati pokal za gastronomijo »Copa d'oro« za katerega se je potegovalo nad 60 najbolj znanih evropskih hotelov. Razen tega je hotel Golf prejel tudi letošnjega Oskarja za kakovostne gostinske storitve, ki ga podeljuje na osnovi široke ankete v evropskem turističnem prostoru mednarodna hotelska zveza. Tako se je razen blejskega hotela Toplice, ki že vrsto let prednjači v Jugoslaviji in Evropi tudi Golf uvrstil v vrh turistično gostinskih ponudnikov.

Med študijskim potovanjem po Sloveniji so pred tednom obiskali radovljiško občino gojenci tretjega letnika letalske vojne akademije iz Pule. Ogledali so si muzej in grobišče talcev v Begunjah in nekatere druge spomenike NOB in zgodovinske znamenitosti občine.

V organizaciji občinskega štaba civilne zaščite in občinske gasilske zveze Radovljica je bilo v nedeljo, 9. novembra pri osnovni šoli v Radovljici občinsko tekmovanje protipožarnih ekip civilne zaščite. Tekmovanja se je od 54 prijavljenih udeležilo 42 moštev iz delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. V vajah s hidranti in v raznoterih gasilskih veščinah so največ znanja pokazale med ženskimi ekipami članice enote iz hotela Toplice Bled. Pri moških do 45 let je bila najboljša enota iz Sukna Zapuže, pri moških nad 40 let enota KS Begunje in med kombiniranimi moškimi in ženskimi ekipami enota Žita TOZD Triglav Lesce.

Kulturna skupnost Radovljica je v začetku novembra posredovala vsem kulturnim delovnim in društvenim organizacijam ter družbenopolitičnim organizacijam razpis za prijavo predlogov dobitnikov vsakoletnega priznanja Kulturne skupnosti Radovljica — Linhartovo plaketo, ki jo podeljuje ob občinskem kulturnem prazniku 11. decembra, na Linhartovi proslavi. Sočasno bo kulturna skupnost zbirala tudi predloge za dobitnike Prešernove nagrade Gorenjske, ki jih bodo prejeli na medobčinski Prešernovi proslavi v začetku februarja.

Kulturno zgodovinske spomenike in turistične zanimivosti v radovljiški občini si je v prvih devetih mesecih letos ogledalo 7% manj obiskovalcev kot lani. Znatno padec obiskovalcev, ki znaša kar 9%, gre predvsem na račun domačin gostov in izletnikov. Očitno je, da je vzrok manjšega obiska v letošnjih omejitvah avtomobilskih voženj ter stroškov za izlete in reprezentanco. Lanskoletno število obiskovalcev so presegli tuji gostje v Muzeju talcev v Begunjah za 58%, v Čebelarstvu muzeju Radovljica za 23%, v muzeju na blejskem gradu za 4 in v Vintgarju za 2%. Za odstotek več domačin obiskovalcev so našli le v Čebelarstvu muzeju Radovljica medtem, ko je bilo v vseh drugih muzejih in turističnih točkah občutno manj domačin gostov kot lani.

V Glasbeni šoli Radovljica je v šolskem letu 1980/81 vpisano skupaj 327 učencev, kar je 12% več kot v lanskem šolskem letu. Največ učencev obiskuje glasbeni pouk na oddelkih v Radovljici, kjer je vpisanih 275, na Bledu 30 in v Bohinjski Bistrici 22 učencev.

V združenem domu v Ribnem je v soboto, 15. novembra gostovalo Prešernovo gledališče iz Kranja z dramsko predstavo Grča, slovenskega avtorja Riharda Svobode. Prireditve sodi v program kulturne akcije za delovne kolektive.

BILA SEM NA 12. SREČANJU PIONIRJEV DOPIŠNIKOV

V petek, 7. novembra, se je pričelo že tradicionalno 12. srečanje pionirjev dopisnikov Slovenije. Ta srečanja so se pričela v Dravogradu, nadaljevala pa v Velenju, Murski Soboti, Trebnjem, Kopru, Vinici, Trzinu, Mariboru, Postojni, Ljubljani in Krškem. Letos je bilo osrednje srečanje v rudarskih Trbovljah.

Ko smo pionirji dopisniki prispeli tja, smo se odpeljali v centralno osnovno šolo Trbovlje. Tam so nas razdelili gostiteljem. Mene so do delili učenci 7. razreda. Ko sva se druga drugi predstavili, me je odpeljala na svoj dom in me seznanila s starši in s sestro. Takega sprejema nisem še nikjer doživela. Pristrel pozdrav in kmalu sem bila »njihova«. Po okusni večerji smo se pogovarjali in spoznavali. Toda z Ireno, mojo gostiteljico, sva se kaj kmalu odpravili spat, saj naju je čakal naporen dan.

Zjutraj sva vstali ob 7. uri, saj sva morali biti ob 8. uri že v šoli, kjer je bila otvoritev srečanja dopisnikov.

Otvoritev se je pričela s pozdravnim govorom predstavnika družbenopolitičnih organizacij. Želel nam je prijetno bivanje v središču rdečih revirjev. Na koncu pa nas je pozdravil z rudarskim pozdravom »srečno«.

Predsednik žirije, ki je ocenjevala šolska glasila, pa je razglasil rezultate:

— Nagrado za najboljše glasilo s tematiko NOB je prejelo uredništvo glasila MI PIŠEMO, OS Martin Koželj iz Doba pri Domžalah.

— Nagrado za najboljše glasilo z aktualno družbeno tematiko je žirija podelila glasilu MLADI OB KRKI, OS Grm iz Novega mesta.

— Nagrado za glasilo, ki svojo vsebino odmerja knjigi, knjižnici in pisateljem, je prejelo šolsko glasilo

TRATE, OS Cvetko Golar s Trate pri Škofji Loki.

— Likovno nagrado je prejelo glasilo BRSTJE, OS Lucian Seljak iz Kranja.

Na otvoritvi smo imeli priložnost spoznati pisatelja Lojzeta Kovačiča. Pripovedoval nam je o tem, kako se je odločil za poklic pisatelja in kakšno delo ima v klubu ustvarjalcev. Po pogovoru s pisateljem smo si lahko ogledali razstavo vseh šolskih glasil, ki so prispela na tekmovanje. Ob 12.30 smo imeli razgovor z uredniki časopisov in radia.

Moja prijateljica iz Kranja in jaz sva imeli pogovor z urednico Pionirskega tednika. Pogovarjali smo se o delu novinarskega krožka. Urednica nas je tudi intervjuvala. Vsak je prebral svoj spis, nato pa nam je zastavljala razna vprašanja.

Po dopoldanskem programu smo se z gostitelji odpravili na domove. Kosilo je potekalo v prijetnem pogovoru.

Po kosilu in po kratkem počitku smo si ogledali znamenitosti mesta, razne spomenike in spominske plošče, delavski dom, revirski energetski kombinat Edvarda Kardelja in rudarski dom ter muzej.

Ob 17. uri smo prisostvovali otvoritvi likovne razstave na temo Živimo srečno in v srečni domovini v delavskem domu, v katerem smo prisluhnili tudi koncertu Glasbene mladine z naslovom: Kitara in flauta. Kitaro je igral Jerko Novak, flauto pa Aleš Kocjan. V svojem programu sta odigrala skladbe iz obdobja renesanse, baroka, romantike, impresionizma.

V nedeljo, zadnji dan srečanja, smo si ogledali zaključno prireditev, na kateri so podelili priznanja vsem nagrajenim glasilom. Na prireditvi so govorili: predsednik občinske organizacije ZMS Trbovlje tov. Pir-

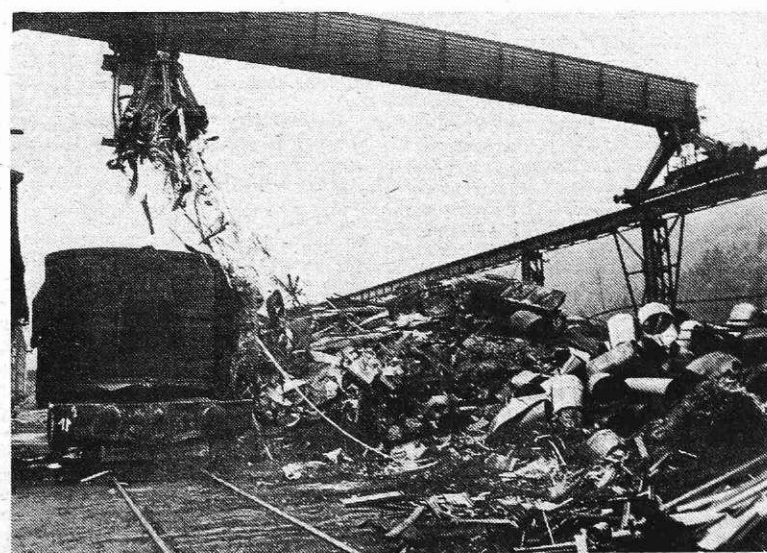
nat, Ivo Zorčič, sekretar Društva novinarjev Slovenije in predsednik Zveze prijateljev mladine Niko Lukež. Kulturni program so izvedli mladinski pevski zbor iz Trbovelj in člani srednješolskega kulturnega društva.

Po zelo uspelem in dobro pripravljenem programu smo se vsi pionirji dopisniki z gostitelji odpravili na skupno kosilo, po kosilu pa smo se s svojimi mentorji odpeljali proti domu.

Pri slovesu ni manjkalo obljub, da se bomo še srečali, si pisali. Upam, da ne bo ostalo le pri besedah in da bomo obljube tudi uresničili.

Trbovlje mi bodo za vedno ostale v spominu. Ne samo zato, ker sem bila prvič na takšnem srečanju, pač pa ker sem se pri gostiteljih počutila kot doma in tako prispevala svoj delež h krepitvi bratskih odnosov med našo in trboveljsko občino.

Tatjana Škrilec, 8. b. novinarski krožek, OS Tone Čufar Jesenice

Pod Sava žerjavom (Foto I. Kučina)

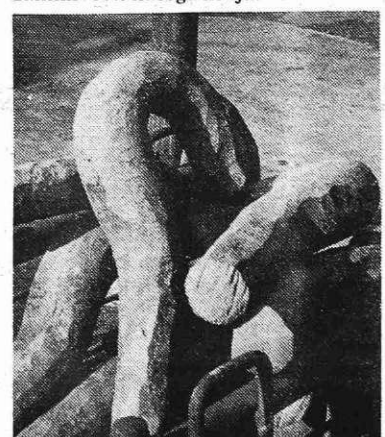
NA 12. SREČANJU PIONIRJEV DOPIŠNIKOV, TUDI DOPIŠNIKI TV-15

Zelo sem bil vesel, da sem bil povabljen na 12. srečanje pionirjev — dopisnikov. Že peto leto sem član novinarskega krožka na naši šoli in mladinsko stran TV-15 res dobro poznam. Na srečanje me je namreč povabilo uredništvo časopisa TV-15.

V Trbovljah se nas je zbralo kar 140 pionirjev dopisnikov iz slovenskih osnovnih šol. Trboveljski pionirji so nas zelo lepo sprejeli. Pripravili so nam pester program. Preživel sem tri nepozabne dneve.

Že prvi dan je bil posebno doživetje. Ko smo prišli v Trbovlje, so nas prijazni gostitelji odpeljali na svoje domove. Moj gostitelj je bil Dejan Karamarkovič. Hitro sva se spoprijateljila. Tudi njegovi starši so bili zelo prijazni. Pokazali so mi zanimivosti v Trbovljah in celo do

Čebin smo se zapeljali. Veliko smo se pogovarjali. Jaz sem jim pripovedoval o Mojstrani, Triglavu in še o marsičem. Povabil sem jih, naj pridejo v Mojstrano, da bodo videli, kje sem doma. Rad bom pokazal zanimivosti našega kraja.

Program 12. srečanja pionirjev dopisnikov je bil zelo zanimiv. Najboljše je bilo, ko sem se srečal z dopisniki za mladinsko stran TV-15. Zbrali smo se okrog tvarišice Žive Drole — urednice naše strani. Pogovarjali smo se o delu. Tvarišica Živa nas je spodbudila, naj še bolj pridno zapisujemo spomine ljudi na narodnoosvobodilni boj.

Naš pogovor je prehitro minil. Če bi bili dalj časa skupaj, bi se tudi bolj spoznali. Zaželel sem si, da bi se drugo leto zopet srečali.

Z lepimi spomini sem se vrnil domov.

Robi Benet, novinarski krožek OS 16. decembar Mojstrana

PRIHODNI TEDEN SEJA SKUPŠČINE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

medobčinske zdravstvene skupnosti ter spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o skupnih temeljih planov zdravstvenih skupnosti v Sloveniji za naslednje srednjeročno obdobje.

— načrt aktivnosti za sklepanje samoupravnih sporazumov o svobodni menjavi dela na področju zdravstva na Gorenjskem.

— predlog samoupravnega sporazuma o postopkih in načinu uresničevanja pravic iz zdravstvenega varstva.

— osnutek statuta občinske zdravstvene skupnosti Jesenice.

— osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi občinske zdravstvene skupnosti Jesenice ter

— predlog valorizacije nadomestila osebnega dohodka za časčasne nezmožnosti za delo.

POROČILO O POSLOVANJU ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI V DEVETIH MESECIH LETOŠNJEGA LETA

Poročilo je bilo objavljeno v prejšnji številki Železarni, 113. novembra 1980 — na 12. str. 1.

SPORAZUMI O TEMELJH PLANOV ZDRAVSTVENIH SKUPNOSTI

Osnutek samoupravnega sporazuma o temeljih planov občinske zdravstvene skupnosti Jesenice za obdobje 1981—1985 smo v Železarni že obravnavali prek samoupravnih delovnih skupin, o njem pa so seveda razpravljali tudi v ostalih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih. Pripombe pa so bile predvsem take, da jih ni možno uskladiti (zahteve uporabnikov po tem, da naj se ne povečujejo obremenitve združenega dela in uporabnikov, ter da naj se ne zmanjšuje obseg pravic na področju zdravstvenega varstva). Že letos namreč ni možno pokriti vseh stroškov z načrtovanimi sredstvi. Osnova za planiranje naslednjega srednjeročnega obdobja pa so dogovorjena sredstva v letošnjem letu, kar pomeni zmanjševati redno dejavnost. Glede na planirani dohodek združenega dela v občini Jesenice pa smejo sredstva za zdravstveno varstvo naraščati letno le po stopnji 3,5 v letu 1981 pa še celo le 3,7. Pri izračunih potrebnih sredstev so bile upoštevane tudi vse prednostne obveznosti med interesnimi skupnostmi ter sredstva za izvajanje specialističnih dejavnosti v novem prizidku splošne bolnice Jesenice. Pri predlogu sporazuma je bilo treba zaradi nizke planiranih sredstev spremeniti tista določila, ki se nanašajo na kadrovske stipendije, dispanzerske metode dela, hitreje zaposlovanje. Izvršilni odbori vseh petih gorenjskih občinskih zdravstvenih skupnosti ter regionalne skupnosti so ugotovili (na skupnem sestanku), da občinska zdravstvena skupnost Jesenice ne more sprejeti obveznosti, ki so predvidene v planskih dokumentih zdravstvene skupnosti Slovenije. Na področju zdravstvenega varstva bomo torej morali v prihodnjih petih letih tako izvajalci kot uporabniki zdravstvenih storitev skrajno smotno uporabljati sredstva ter si prizadevati za zniževanje stroškov bolnišničnega zdravstvenega varstva, potrošnje zdravil in zniževanja bolezenske odsotnosti.

V osnutku samoupravnega sporazuma o temeljih plana medobčinske zdravstvene skupnosti za obdobje 1981—85 so upoštevane že sprejete samoupravne odločitve občinskih zdravstvenih skupnosti na Gorenjskem, da so še naprej povezane. V osnutku sporazuma so opredeljene skupne razvojne usmeritve zdravstvenega varstva na Gorenjskem, predvsem za dejavnost bolnišnic, zdravilišč in socialne medicine ter za izvajanje svobodne menjave dela za zdravstvene storitve teh dejavnosti, za investicijski program ter za solidarnostno združevanje in razporejanje sredstev med občinskimi zdravstvenimi skupnostmi na Gorenjskem. Investicijski program je oblikovan tako, da so ga izvršilni odbori skupščin zdravstvenih skupnosti ocenili kot realnega in da je potreben za upočasnjem razvoj zdravstvenega varstva v naslednjem obdobju.

Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o skupnih temeljih planov v zdravstvenih skupnostih v SR Sloveniji za obdobje 1980—1985 so objavljene v delegatskem obveščevalcu zdravstvene skupnosti Slovenije (24. okt.), ki ga prejemajo vodje delegacij za SIS za zdravstveno varstvo. Spremembe in dopolnitve zadevajo predvsem način obseg in dinamiko združevanja sredstev za naložbe skupnega pomena v republiki, merila za ugotavljanje

upravičenosti občin do solidarnostnih sredstev in pregled združevanja ter razporejanja solidarnostnih sredstev v republiki.

Izvršilni odbori skupščin občinskih in regionalne zdravstvene skupnosti so ugotovili, da predlogi in pripombe občinskih zdravstvenih skupnosti na Gorenjskem niso bile upoštevane. Predviden obseg sredstev za solidarnost se je sicer spremenil, tako da bosta na Gorenjskem ta sredstva prispevali le jeseniška in kranjska zdravstvena skupnost. Merila za ugotavljanje upravičenosti občin do solidarnostnih sredstev pa še vedno niso ustrezna, pa tudi predvideni zagotovljeni obseg pravic je preširok glede na materialne možnosti združenega dela. Izvršilni odbori predlagajo še nekaj stališč in sklepov v obravnavo in sprejem skupščinam zdravstvenih skupnosti.

NAČRT AKTIVNOSTI ZA SKLEPANJE SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV O SVOBODNI MENJAVI DELA

Odslej bodo občinska zdravstvena skupnost in zdravstvene organizacije združenega dela sklepale samoupravne sporazume o svobodni menjavi dela za celotno srednjeročno obdobje (torej za pet let), vsako leto pa bo sporazume možno dopolniti (če bodo za to obstajali tehnični razlogi). Te sporazume je treba sprejeti skladno s samoupravnim sporazumom o temeljih plana zdravstvene skupnosti, osnova zanje pa so vrednostno opredeljeni delovni načrti (za obdobje petih let zdravstvenih organizacij). Sporazume o svobodni menjavi dela je treba sprejeti do 30. aprila 1981, do takrat pa bo treba v naši občini narediti naslednje:

— program zdravstvenega varstva do 30. novembra sprejeti pa do 30. decembra 1980.

— izhodišča za ovrednotenje delovnih načrtov zdravstvenih organizacij (po letih) do 30. novembra, sprejeti pa do 30. decembra 1980.

— delovne načrte zdravstvenih organizacij do 15. januarja, sprejeti pa do 15. februarja 1981.

— zdravstvene delovne organizacije pa morajo poslati svoje ponudbe do 15. marca 1981.

Osnova za delovne načrte in srednjeročni program so kadrovske normativ in doseženo stanje kadrovske zasedbe v letu 1980. Glede na materialne možnosti je možna le neznatno hitrejša rast zaposlovanja kot pa rast prebivalstva in še to le tam, kjer so v večjem zaostanku za normativ. Pri izhodiščih so dileme še pri naslednjih zadevah

— kadrovske plan.

— plan posteljnih kapacitet za posamezne občinske zdravstvene skupnosti

— višina kalkulativnih osebnih dohodkov.

— izhodišča za višino priznanih materialnih stroškov.

— zdravstvene organizacije so v neenakem gospodarskem položaju (nekateri imajo možnost ustvariti prihodke čez planirano višino).

— bolnice težko planirajo za vsako občinsko zdravstveno skupnost posebej.

— nova nomenklatura, ki bo veljala od 1. januarja 1982 dalje je v osnutku taka, da v nekaterih dejavnostih močno znižajo normative (npr. zobozdravstvo za 30 % ter

— še vedno ostaja problem preseganja programov zaradi tega, ker so delovni načrti zdravstvenih organizacij vedno nižji od realizacije preteklega leta.

POSTOPEK URESNIČEVANJA PRAVIC IZ ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Skupščina zdravstvene skupnosti Slovenije je posredovala občinskim skupnostim v obravnavo in sprejem samoupravnega sporazuma o postopkih in načelih uresničevanja pravic do zdravstvenega varstva (objavljen je bil v delegatskem obveščevalcu 24. okt.). Strokovna služba regionalne zdravstvene skupnosti Kranj pa meni, da predlog tega sporazuma še ni primeren za dokončen sprejem, saj so v njem opredeljene tudi nekatere pravice in obveznosti iz zdravstvenega varstva, ki morajo biti določene v ustreznem občinskem sporazumu. Ima pa še vrsto drugih pripomb.

OSNUTEK STATUTA IN SPORAZUMA O USTANOVITVI ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

Po zakonu o zdravstvenem varstvu je treba uskladiti z novo zakonodajo vse samoupravne splošne akte ter organizacijo in delo zdravstvene skupnosti do 23. januarja 1981. Zato osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi občinske zdravstvene skupnosti določa pogoje, pod katerimi se lahko ustanovi enota in temeljna zdravstvena skupnost. Za izvajanje posameznih odločitev skupščine skupnosti bodo ustanovljeni skupni organi uporabnikov in izvajalcev. V zbor izvajalcev bodo po tem, sporazumu delegirali delegate tudi delegacije delavcev v zdravstvenih organizacijah, ki odpravljajo zdravstvene storitve na vseh področjih zdravstvenih dejavnosti s sedežem v in izven območja občinske zdravstvene skupnosti. Statut občinske zdravstvene skupnosti pa podrobneje določa naloge skupnosti nje organizacije ter upravljanje, organe upravljanja ipd. Zdravstvene skupnosti tudi praviloma ne bodo imele več stalnih delovnih teles, pač pa le občasna. Izjema je le komisija za vprašanja zdravstvenega varstva borcev NOV. Sprememba je tudi v organizaciji strokovne službe. Po novem bo zdravstvena skupnost oblikovala skupno strokovno službo z občinskimi skupnostmi za socialno skrbstvo, otroško varstvo in socialno varstvo.

Predlog valorizacije nadomestila osebnega dohodka za časčasne nezmožnosti za delo je prenešen s prejšnje seje skupščine, ker so nekateri delegati »ušli« pred zaključkom seje, tako da je bila skupščina nesklepčna.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Nada Dejak

DECEMBRA SEJA SKUPŠČINE KULTURNE SKUPNOSTI

V torek, 2. decembra, bo ob 17. uri 10. seja skupščine Kulturne skupnosti Jesenice. Konferenca delegacij v Železarni pa bo isti dan zjutraj ob 6.15.

Obravnavali bodo naslednje zadeve:

— devetmesečno finančno poročilo Kulturne skupnosti Jesenice.

— poročilo oziroma analiza uresničevanja srednjeročnega programa Kulturne skupnosti Jesenice za obdobje 1976—1980.

— predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana Kulturne skupnosti Jesenice za obdobje 1981—1985 z obrazložitvijo.

— predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana Kulturne skupnosti Slovenije za obdobje 1981—1985 z obrazložitvijo.

— osnutek samoupravnega sporazuma o delegiranju delegata v komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj skupščine občine Jesenice in imenovanje delegata.

— osnove finančnega plana in programa za leto 1981.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Nada Dejak

SEJA SKUPŠČINE TELESNOKULTURNE SKUPNOSTI

V četrtek, 27. novembra bo ob 17. uri 8. seja skupščine telesnokulturne skupnosti občine Jesenice. Konferenca delegacij v Železarni pa bo v sredo, 26. novembra ob 12.30.

Obravnavali bodo naslednje zadeve:

— realizacija plana srednjeročnega načrta TKS Jesenice v obdobju 1976—1980.

— razprava o predlogu samoupravnega sporazuma o temeljih plana TKS SRS za obdobje 1981—1985.

— predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana TKS Jesenice za obdobje 1981—1985.

— realizacija finančnega načrta TKS Jesenice od 1. januarja do 30. oktobra 1980 in predlog rebalansa finančnega načrta.

— sprejem sklepov o pripravi programov dela izvajalcev telesnokulturne dejavnosti za leto 1981.

Po končani redni seji bo slavnostni del osme seje skupščine TKS Jesenice, ko bodo ob dnevu republike podeljene Gregorčičeve plakete za letošnje leto.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Nada Dejak

SEJA SKUPŠČINE SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRBTVA

Delegati skupščine skupnosti socialnega skrbstva v občini Jesenice se bodo zbrali v četrtek, 27. novembra ob 15.30 na 18. seji isti dan zjutraj ob 6.15 pa še delegati na konferenci delegacij v Železarni.

SEJA SKUPŠČINE SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRBTVA

Obravnavali bodo poleg običajnega pregleda sklepov in delegatskih vprašanj še:

— pregled samoupravnega sporazuma o temeljih plana Skupnosti socialnega skrbstva Jesenice za obdobje 1981—1985

— predlog za valorizacijo družbenih denarnih pomoči.

— predlog o razrešitvi in imenovanju nadomestnega člana komisije za razvrščanje otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju

— pravilnik o organizaciji in delovanju odbora samoupravnega nadzora pri skupnosti socialnega skrbstva Jesenice in

— samoupravni sporazum o združevanju in zagotavljanju sredstev za kritje osnovne dejavnosti humanitarnih organizacij

PREDLOG SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O TEMELJH PLANOV SOCIALNEGA SKRBTVA JESENICE ZA OBDOBJE 1981—85

Predlog sporazuma je oblikovan na osnovi pripomb izraženih v javni razpravi o osnutku tega sporazuma. Osnutek smo v Železarni skupaj z osnutki sporazumov ostalih občinskih samoupravnih interesnih skupnosti že obravnavali v samoupravnih delovnih skupinah.

PREDLOG VALORIZACIJE DRUŽBENIH DENARNIH POMOČI

Skladno s pobudo odbora družbene dejavnosti pri izvršnem svetu skupščine SR Slovenije, da je treba zaščititi življenjski standard najbolj ogroženih kategorij prebivalstva, je skupščina skupnosti socialnega skrbstva predlagala valorizacija (zvišanje) družbeno denarnih pomoči. Tistim, ki jim je ta pomoč edini vir dohodka, naj bi se v naši občini povišala pomoč iz 1.860 dinarjev na 2.300 dinarjev, tistim, ki pa jim je le dopolnilni vir dohodka, pa od 797 dinarjev na 940 din. Pri »dopolnilni« pomoči ne bodo dobili vsi upravičenci enak znesek, pač pa po potrebi. Ta valorizacija naj bi veljala od 1. oktobra 1980 dalje.

V jeseniški občini imamo 15 občanov, ki prejemajo družbeno denarno pomoč kot edini vir dohodka in 72 občanov, ki to pomoč dobijo kot dopolnilo. Sredstva za izvedbo te valorizacije pa so bila že predvidena v finančnem načrtu skupnosti socialnega skrbstva Jesenice.

PRAVILNIK O ODBORU ZA SAMOUPRAVNI NADZOR

S tem pravilnikom se ureja organiziranost, pristojnost in način delovanja odbora za samoupravni nadzor pri skupnosti socialnega skrbstva.

SREDSTVA ZA DEJAVNOST HUMANITARNIH ORGANIZACIJ

S samoupravnim sporazumom o združevanju in zagotavljanju sredstev za kritje osnovne dejavnosti humanitarnih organizacij, se bo sedem občinskih samoupravnih interesnih skupnosti dogovorilo, o kakšnih deležih bodo prispevale sredstva za: občinsko zvezo prijateljev mladine Jesenice, društvo invalidov Jesenice, občinski odbor rdečega križa Jesenice, klub zdravstvenih alkoholikov Jesenice, društvo upokojencev Jesenice, temeljno organizacijo slušno prizadetih Kranj, gorenjsko društvo za cerebralno paralizo Kranj, medobčinsko društvo civilnih invalidov vojne Kranj, društvo paraplegikov Gorenjske, medobčinsko organizacijo slepih Kranj, društvo multiple skleroze Kočevje in za zavod za letovanje Kranj. Doslej to ni bilo posebej urejeno. Humanitarne organizacije bodo sredstva dobile na podlagi programa in finančnega načrta, ob zaključku leta pa bodo morale vsem podpisnikom sporazuma poročati o porabi sredstev. Delež posameznih samoupravnih interesnih skupnosti v skupni vsoti sredstev za humanitarne organizacije pa bo:

skupnost socialnega skrbstva	25 %
izobraževalna skup.	16 %
skupnost otroškega varstva	16 %
zdravstvena skup.	14 %
telesnokulturna skup.	12 %
kulturna skup.	11 %
skupnost za zaposlovanje	6 %

Za nadzor nad izvajanjem sporazuma pa sta predlagani dve varianti:

— ali odbor samoupravne kontrole skupnosti socialnega varstva Jesenice

— ali odbor podpisnikov samoupravnega sporazuma, v katerem ima vsaka samoupravna interesna skupnost po enega člana.

Na seji skupščine bodo tudi razrešili psihologa, ki je bil doslej član komisije za razvrščanje otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju (ker opravlja drugo delo in se je preselil), namesto njega pa bodo izvolili za člana te komisije psihologinjo, ki dela v zdravstvenem domu Jesenice.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Nada Dejak

35 SLUŠATELJEV NA PRVEM SEMINARJU ZA GRADBINGE

Pisali smo že, da za mesec november pripravljajo v organizaciji kluba samoupravljalcev Jesenice in v izvedbi Delavske univerze Jesenice tri seminarje za samoupravljalce iz Gradbinca in sicer:

— dva seminarja za člane delavskih svetov, za delegate zbora združenega dela in za člane izvršnih odborov osnovnih organizacij zveze sindikatov

— in enega za člane odborov samoupravne delavske kontrole.

Prvi seminar, ki je bil osemurni, je bil izveden v ponedeljek, 10. novembra, in v torek, 11. novembra, v samskem domu v Podmežaklju. Pokazalo se je, da so v tajništvu samoupravnih organov Gradbinca opravili dobro delo, saj se je seminarja od 50 vabljenih udeležilo za 35 slušateljev, 23 je bilo takih, ki so poslušali vse štiri teme in dobili potrdila. Tako je število podeljenih potrdil že preseglo število 300.

Ocene seminarja so ugodne, verjetno pa bo treba na končno ovrednotenje počakati vsaj toliko, da stečeta še obe ostali obliki. Dobra udeležba na prvem pa kaže, da je taka oblika uspešna, da so teme prav izbrane in da so izvajalci imeli srečno roko pri izbiri predavateljev.

Tudi drugi seminar bo potekal po enakem programu kot prvi, in sicer:

— samoupravna organiziranost združenega dela;

— Pridobivanje dohodka in delitveni sistem (splošni del in dohodkovni odnosi v Gradbincu);

— Osnove planiranja s poudarkom na planiranju v TOZD.

Sodelovali bodo ponovno naslednji predavatelji: Jože Resman, Bogo Frištik, iz Gradbinca pa Mira Lotričeva in Franc Zupančič.

Čeprav se članice kluba samoupravljalcev le počasi in obnavljajo odločajo za izobraževalne oblike, namenjene prav njihovim delavcem, v njihovih prostorih, v dogovorjenem času in po dogovorjenem programu, vsaka nadaljina izobraževalna oblika, ki jo izvedejo kaže, da je osnovna usmeritev pravilna: približati izobraževanje članicam kluba. Doslej so bile tako pripravljene oblike dobro obiskane in visoko ovrednotene. Upamo lahko, da bo ta praksa spodbudila tudi druge članice kluba samoupravljalcev, da se bodo odločale za tako obliko izobraževanja.

M.

OBČNI ZBOR KOROŠKIH PARTIZANOV

V soboto, 15. novembra, so se zbrali partizani Koroške na rednem občnem zboru v novem slovenskem kulturnem domu Danica v Sent-primožu v Podjuni na avstrijskem Koroškem. Udeležili so se ga tudi nekdanji koroški partizani iz Maribora, Celja, Raven, Velenja, Mežice, Kamnika, Kranja, Tržica, Ljubljane in Jesenice.

Po prisrčnem pozdravu, so se najprej spomnili dosedanjega predsednika koroških partizanov Karla Prusnika-Gasperja in počastili njegov spomin. Na lepo okrašenem odru je bil pod slovensko in avstrijsko zastavo njegov doprni kip, enak kot je na njegovem grobu na pokopališču v Kotmarji vasi.

Ves čas poteka občnega zbora je bila prisotna Gasperjeva revolucionarna misel in njegove ideje, ki so bile tudi napotilo pri oblikovanju programa dela za naslednje obdobje.

S posebnim spoštovanjem so se spomnili umrlega tovariša Tita in njegovih prispevkov v boju koroških Slovencev za njihove pravice.

Velika udeležba je pokazala, da so koroški partizani še vedno zelo zavzeti in prisotni v političnem življenju avstrijske Koroške in da so pripravljeni vztrajati v svojem boju za dosledno uveljavitev državne pogodbe in še posebej sedmega člena.

Se posebno zadovoljni so bili s številno udeležbo nekdanjih koroških partizanov iz Slovenije, saj so v tem videli veliko moralno in politično podporo matičnega naroda.

V poročilu so bile omenjene številne manifestacije in komemorativne svečanosti na grobovih padlih borcev na Koroškem. Poudarjena je bila zavzetost ZZZ NOV jeseniške občine pri izvedbi vsakoletne komemoracije na grobu narodnega heroja Matije Verdnika Tomaža v Svečah v Rožu. Poudarili pa so tudi željo po večji pozornosti avstrijske in koroške oblasti do partizanov, katerih glavna zasluga je, da je republika Avstrija dobila svojo samostojnost.

Kot ena izmed glavnih nalog je bila poudarjena potreba po še skrbnejšem zbiranju zgodovinskega gradiva iz NOB, da bi kar najbolj celovito prikazali Koroško in njen prispevek v boju proti fašizmu, pa tudi v povojnem obdobju, kar je do naslednjega dne delal tudi tovariš Gasper.

Pavle Žavcer-Matjaž, predsednik osrednjega odbora koroških partizanov Slovenije, je še posebno orisal neprecenljive zasluge tovariša Gasperja v boju za pravice koroških Slovencev. Predlagal je, da bi, upoštevajoč Gasperjeve zasluge in njegovo veliko slovensko osebnost, slovenske šole uvedle bralno značko Karla Prusnika-Gasperja z namenom, da bi današnja mladina spoznala Prusnikovo knjigo Gamsi na plazu in njegov prispevek v narodnoosvobodilnem boju in boju proti fašizmu. V okvir bralne značke naj bi bila vključena tudi literatura s področja družboslovja Koroške, s posebnim poudarkom na boju koroških Slovencev za svoj obstoj.

Ob zaključku občnega zbora so podelili še spominske značke »koroškega partizana« še preostalim borcev, ki jih še niso prejeli. Izvolili so nov odbor, kateremu bo predsedoval Janez Wutte-Luc, dosedanji podpredsednik.

Po občnem zboru so bile izražene še dodatne želje po večjem sodelovanju s koroškimi partizani in slovenskim prebivalstvom onstran meje. Vse večja potreba se kaže tudi po tesnejšem gospodarskem sodelovanju.

Slovenko

SOSESKA POMOČ V KRAJEVNI SKUPNOSTI SAVA

Že od spomladi je komisija za socialno skrbstvo in zdravstvo pri svetu krajevnih skupnosti Sava pripravljala organizacijo soseske pomoči. Treba je bilo zbrati podatke o potrebah in zagotoviti udeležbo sodelavcev. Brez izkušenj ni šlo lahko. Tudi denarja v ta namen ni bilo planiranega.

Analiza potreb je pokazala, da bi bile lahko zelo koristne skupine pionirjev, ki bi nudile občasno ali redno pomoč pri prinašanju živin in kurjave starostno oslabelem in bolnim ljudem. Za to obliko brezplačne pomoči je bil izredno ugoden odziv v osnovnih šolah Prežihov Voranc in Polde Stražišar na Jesenicah. Prijavilo se je 62 osnovnošolcev.

Močno je bila izražena potreba po pomoči pri občasnem čiščenju stanovanj in občasni lažni negi bolnikov na domu. Teh uslug pa zaenkrat ne moremo nuditi, pač pa menimo, da so dane možnosti, seveda če bi pri nadaljnji organizaciji imeli toliko razumevanja, kot med pionirji in njihovimi vzgojitelji tudi pri drugih občanih.

Komisija za socialno skrbstvo in zdravstvo pri svetu KS Sava

predlaga, da pristojna interesna skupnost ob sodelovanju zavoda za zaposlovanje, ustanovi pri čistilnici ali pri socialnem zavodu F. Berglja delovno skupino, ki bi lahko proti plačilu nudila takšne usluge tudi drugim obtelelim osebam, ne samo starostnikom. Vsekakor so te potrebe velike in menimo, da tudi ekonomsko upravičene.

Pričakujemo, da bodo pristojni organi samoupravnih interesnih skupnosti dali to vprašanje na dnevni red čimprej in javnosti pojasnili možnosti in način za reševanje teh problemov. Ob tej priliki tudi pozivamo vse prebivalce krajevnih skupnosti Sava, ki so pripravljeni odstopiti honorar ali poslati prostovoljne prispevke za uresničevanje soseske pomoči. Denar lahko nakažete na naslov: KS SAVA Jesenice, števil. rač. 51530-645-60912.

PIONIRJI Z MENTORJI PREBIVALCEM KS SAVA

Na skupnem sestanku smo se zbrali pionirji z mentorji in člani komisije za socialno skrbstvo in zdravstvo pri krajevni skupnosti SAVA Jesenice.

S tega sestanka sporočamo ostaleim prebivalcem v krajevni skupnosti Sava, da smo pripravljene nuditi pomoč pri prinašanju živin in kurjave. Organizirali smo se v skupino po območjih.

Večina starejših prebivalcev je bila o organiziranju soseske pomoči seznanjena že v mesecu juniju. Ker pa so se morda med tem razmere že tako spremenile, da bi bila prej odklonjena pomoč sedaj ali kasneje potrebna, sporočamo, da se lahko osebe ali pisмено obrnete na naslednje naslove:

— Prebivalci na Cesti m. Tita od 1. do 28. Pod gozdom in Ukove na naslov: Mojca Krašovec, m. Tita 1/a ali KRAJEVNA SKUPNOST SAVA Jesenice.

— Prebivalci Aljaževih ulic in C. T. Tomšiča do št. 23 na naslov: PETRA SITAR, Tomšičeva 70/d ali Franci BRGANT, Aljaževa 11.

IZLET S TABORNIKI

Tovarišica Mira, ki vodi tabornike, je v šolo sporočila, da bo izlet v Kumrovec, Rogaško Slatino in Zagreb. Takoj se nas je veliko prijavilo. Nabralo se nas je za dva avtobusa.

Že zgodaj jutraj smo se odpeljali v Jesenic. Vozili smo se zelo dolgo čez Trojane in skozi Celje do Rogaške Slatine. Ogledali smo si zdravilišče in izvir vroče slatine. Nato smo se odpeljali proti Kumrovcu. Ko smo prišli mimo reke Sotle, smo bili že na Hrvaškem in nato kmalu v Kumrovcu. Tu smo si ogledali rojstno hišo tovariša Tita. V hiši je še vse tako, kot je bilo takrat, ko je bil tovariš Tito še majhen. Tam je tudi velika tabla, kjer so narisane vse države, katere je tovariš Tito obiskal. Videli smo njegovo partizansko

uniformo. Na vrtu smo si ogledali spomenik tovariša Tita in se slikali pred njim.

Odpeljali smo se naprej v Zagreb, ko smo prišli v mesto, je bilo veliko prometa. Videli smo tramvaje. Šli smo v živalski vrt. Z zanimanjem smo opazovali živali. Najbolj mi je bil všeč slon. Dajali smo mu kovance in listje, ki je ležalo vse naokrog. Pri opicah je zelo smrdelo. V bazenu so plavalji tjunli. Metali smo jim ribice in piškote, ki so jih z veseljem jedli. Nekateri živali so bile že v stebah, ker je za njih zunaj že premraz.

Domov smo prišli zelo utrujeni od vožnje. Izlet je bil zelo zanimiv in poučen. Upam, da bom še kdaj šla na tak izlet.

Minka Bizalj, 4. a COŠ Prežihov Voranc Jesenice

ZIMSKA SLUŽBA NA JESENICAH

V Železaru števil. 45, 13. novembra, sta bila objavljena dva članka in sicer: Protest proti malomarnemu odnosu in In homo spet čakali na pomlad, v zvezi katerih menimo, da je potrebno dati nekatera pojasnila.

Skupščina samoupravne komunalne skupnosti je na svoji seji 20. novembra sprejela program zimske službe po predhodni uskladitvi s krajevnimi skupnostmi, ki se za vsako sezono dopolni glede na potrebe. Ta program zajema vzdrževanje lokalnih, nekategoriziranih cest, pločnikov in drugo, tako za pluzenje in odstranjevanje snega, kakor tudi ukrepe proti poledici. Posebna dežurna služba pri pooblaščenih komunalnih delovnih organizacijah Kovinar Jesenice se v normalnih razmerah po sprejetem programu začne z 28. novembrom in traja do 1. aprila naslednjega leta. Po programu je predvideno, da se začne pluzenje, ko pade 5 do 10 cm snega. Informativno navajamo, da stane poprečna ura aktiviranja zimske službe za pluzenje okrog 8.200,00 din.

Prve večje snežne padavine so bile na območju mesta Jesenice letos v ponedeljek, 3. novembra. Aktiviran je bil del službe za pluzenje snega, ki pa je še isti dan delo prekinila, ker je bilo pričakovati, da bodo snežne padavine glede na koledarski čas kratkotrajne ali pa se bodo spremenile v dež. V torek, 4. novembra, pa je zapadlo toliko snega, da je bilo treba aktivirati celotno službo, ki je pričela z delom ob 23. uri in 30 min. Poudarek je bil dan na vzdrževanje glavnih prometnih poti. Pisec članka »In spet bomo čakali na pomlad« trdi, da je videl plug v četrtek ob 15. uri in 15. min. na Tavčarjevi c., pozabil pa je napisati, da je bila ta cesta pluzena od torka ponoči. Prav tako so bili vzdrževani tudi pločniki od ponedeljka dalje, pri tem pa je treba pripomniti, da pločnike večkrat zasujejo vozila Cestnega podjetja Kranj, ki pluzijo magistralno cesto 1/1, tako, da trenutno stanje kot ga omenja pisec članka ni realno. Podatki za to so na razpolago, isto pa lahko potrdijo občani, ki nepristransko gledajo na izvajanje zimske službe, ne pa kot pisec članka, ki zadevo le leporečno opisuje kot že večletno slabost, saj v zadnjem času kopanje s krampi po pločnikih ni več stalna praksa, dopuščamo pa možnost, da se v primeru hitrih temperaturnih sprememb to še kdaj zgodi.

Samoupravna komunalna skupnost ima tudi nadzorno službo nad

izvajanjem vzdrževalnih del, kamor se običajno občani obračajo v primeru, da posamezna dela niso opravljena ali pa je opravljeno ne- kvalitetno. Prav bi bilo, da se občani poslužujejo te neposredne poti, ki so jo ustanovili sami po delegatskem sistemu in, ki je največja garancija za najhitrejšo odpravljanje napak. Tudi za delavce komunalnih služb bi bilo mogoče v lepi pripovedi opisati njihove pogoje dela (oddvojenost od družine, delo na cesti, ki samo po sebi odbija, čas in vremenski pogoji za opravljanje dela itd.) in njihovo delo samo. V kolikor to avtor želi podrobneje spoznati mu bodo delavci gotovo pomagali, da se podrobneje seznani z njihovim delom. Če pa želi pisati o konkretnih akcijah in delu pa je vsekakor dolžan upoštevati resnične podatke.

V zvezi s člankom Protest proti malomarnemu odnosu je treba pri- znati, da je protest upravičen, saj program zajema tudi pluzenje na Trgu Toneta Čufarja. Tako kot vse druge naloge v programu se mora tudi ta v bodoče izvajati. Težava v tem primeru so tovrstniki, ki stojijo na trgu in onemogočajo normalno pluzenje, saj včasih zapirajo celo prehod za mehanizacijo do gledališča. V zvezi s tem bo potrebna dodatna skrb pristojnih organov, da se ta problem reši. Kot že prej navedeno bo dostop do gledališča urejen po programu, parkirni prostor v celoti pa po končanem sneženju.

Zimsko vzdrževanje cest obrav- nava odlok o določitvi lokalnih in nekategoriziranih cest v občini Jese- nice tudi z vidika obveznosti, ki jih imajo lastniki in uporabniki po- slovnih prostorov ter stanovanjskih hiš s čiščenjem in posipanjem hod- nikov za pešce ter odstranjevanje ledenih sveč. Velja povedati, da se določila odloka kljub opozorilom ne izvajajo v zadovoljivi meri.

Vedeti je potrebno, da še dolgo ne bomo imeli na razpolago pri komu- nalnem podjetju Kovinar v vsakem trenutku in zadosti mehanizacije in delavcev, ki bi ob upoštevanju okvar zagotavljali takojšnjo usposobitev vseh prometnih površin, ne glede na pomembnost in frekventnost po- samezne ceste oziroma ulice.

Jože Svetina

PRIPRAVE NA PRAZNOVANJE DEDKA MRAZA

V jeseniški občini so pred ne- davnim že stekle priprave na prazno- vanje letošnjega dedka Mraza. Koordinacijski odbor za praznovanje, ki deluje pri občinski konferenci SZDL Jesenice se je že dvakrat sestel in sprejel več sklepov. Med drugim so se člani dogovorili, da bodo letos simbolično obdarovani vsi otroci v jeseniški občini od 3. leta starosti do vključno tucencev 4. raz- redov osnovne šole. Izvajalec pro- grama in obdaritve otrok v vzgoj- novarstvenih organizacijah in v posameznih krajevnih skupnostih bo občinska zveza društva prijatel- jev mladine Jesenice. Amatersko gledališče Tone Čufar se bo v pro- gram vključilo z igrico Uboga Alenka, vzgojiteljice v vzgojnovar- stvenih organizacijah pa bodo pripravile lutkovno igrico. Nadalje bodo za predšolske otroke vrteli

risane filme, zaključna prireditev pa bo tudi letos na ledeni ploskvi v dvorani v Podmežaklju na Jesenicah in sicer 30. decembra.

Finančna sredstva za praznovanje bodo prispevali podpisniki samo- upravnega sporazuma in sicer 0,05 odstotka od bruto osebnega dohod- ka, ostale delovne organizacije, ki niso podpisale sporazuma, pa naj bi prispevale 50 dinarjev na zaposle- nega. Prva je za znesek nakazala železarna Jesenice, člani koordina- cijskega odbora za praznovanje ded- ka Mraza pa pričakujejo, da se bodo odzvale še ostale delovne organiza- cije in da bosta tudi letošnje prazno- vanje in simbolična obdaritev otrok potekala nemoteno in da bo to resnično lep in prijeten dogodek za naše najmlajše prebivalce pred novim letom.

J. R.

OTROCI IN NJIHOVA VARNOST

Veliko govorimo in pišemo o tem, da morajo biti in da so otroci naša prva skrb. Njihova vzgoja, njihov razvoj in predvsem njihova varnost nam bi vsem morala biti stalno v mislih in predvsem v dejanjih. Na žalost pa ostane prevečkrat le pri dobri misli in namenu, pri dejanjih pa se zatakne.

Letos nas je dokaj zgodaj prese- nitel prvi sneg, ki ni samo pobelil ceste in pločnike, ampak jih je kar krepko zasul. Komunalna služba, ki skrbi za pluzenje in čiščenje cest se je hitro spravila na teren in v krat- kem času je bilo poskrbljeno, da so jekleni konjički lahko mirno zape- ljali na cesto v skoraj normalnih okoliščinah. Do tu je vse lepo in prav. Zdaj pa pride tisto o varnosti naših otrok. Ob pluzenju so naši vrli odstranjevalci bele opojnosti s cest to isto opojnost lepo nasuli na pločnike in stvar je bila opravljena. Odcep ceste od gimnazije do osnovne šole Prežihov Voranc ima na obeh straneh pločnik, ki pa sta ob prvem snegu postala odlagalnice snega. Otroci, in teh ni malo, ki

obiskujejo VVZ Julke Pibernik in osnovno šolo Prežihov Voranc, morajo hoditi po cesti, če hočejo priti do cilja. Vsi vemo, da je že ob suhem vremenu ovinek od slašči- čarne Kekec do gimnazije izredno nevaren, ker vozniki vselej ne upoštevajo omejitve hitrosti, kadar pa so pločniki zasuti s snegom, bi lahko hojo otrok v vrtec in šolo, imenovali »igra s smrtjo«. Isto je z ovinkom in cesto, ki pelje mimo doma TVD Partizan in kamor zahaja dosti otrok.

Popolnoma razumljivo je, da se vse delo ne da naenkrat opraviti. Dejstvo, da sneg na pločnikih ostaja več kot teden dni po zadnjih snežnih padavinah in da se občani moramo zanašati na star pregovor »bog dal — bog vzel«, prav gotovo ni mogoče, da nekaj le ni prav pri o. g. i. i. dela komunalne službe.

Mogoče pa bomo počakali, da pride do nesreče!

vs

OBISK LUTKARJEV

V torek, 4. novembra, je na Jesenicah gostovala lutkovna skupina iz Beograda. Sindikat Železarne je omogočil obisk predstave tudi otrokom iz vzgojno varstvene organizacije Jesenice. Tako so nagradili prizadevnost otrok, ki svoje likovne izdelke razstavljajo v petih TOZD Železarne. Dinamičen nastop lutkarjev in veliko prijetne glasbe je otroke navdušilo in celo privabilo k sodelovanju. Za ta prijeten dogodek se otroci in tovarišice vzgojiteljice zahvaljujemo vsem železarjem.

Kolektiv VVO Jesenice

SEJA SVETA KS DOVJE-MOJSTRANA

Člani sveta krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana so na zadnji seji obravnavali številne pomembne zadeve, med drugim tudi vrsto problemov s katerimi se srečujejo v zadnjem času. Tako so med drugim razpravljali in potrdili spremembo zazidalnega načrta Mojstrana B. Sprememba je nastala, ker na območju ob Velikem bregu v Mojstranu ne bodo gradili hotelski objekt temveč štiri stanovanjske bloke, v katerih bo po devet stanovanj. Člani sveta so soglašali s spremembo zazidalnega načrta, ob tem pa so se zavzeli, da morajo izvajalci gradnje delo organizirati tako, da ne bodo poškodovali okoliških cest in poti.

V nadaljevanju so dali soglasje LIP Bled — temeljna organizacija Mojstrana za razširitev industrijske cone.

Na seji so ugotovili, da sedaj plačevanje samoprispeljka za asfaltiranje cest in poti poteka v redu, sprejeli pa so sklep, da se vsa zbrana sredstva redno nakazujejo Komunalni skupnosti Jesenice.

Govorili so tudi o nekaterih problemih, med drugim o zbiranju sredstev za nabavo kontejnerjev za odvoz smeti na Dovjem in o poškodovanem mostu čez Bistrico v Mojstranu. Še posebej obširno pa so spregovorili o pluzenju cest in poti na območju krajevnih skupnosti, na seji pa so reševali tudi več prošenj prebivalcev.

J. R.

OSREDNJA PROSLAVA OB DNEVU REPUBLIKE

Zaradi bolezni umetniškega vodje partizanskega pevskega zbora iz Ljubljane, praznični koncert na Jesenicah odpade.

Osrednja proslava bo 27. novembra, ob 19. uri v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah.

Slavnostni koncert pa bo imel

AKADEMSKI PEVSKI ZBOR TONE TOMŠIČ LJUBLJANA

Zbor bo ob 17. uri imel koncert tudi za mladino.

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Marjan ROŽANEC: Vstajenje mesa. Državna založba Slovenije 1980.

Se ni dolgo tega, kar sem tu poročal o zadnji Rožančevi knjigi, o spominskem romanu iz vojnih let, ki mu je avtor dal programski naslov **Ljubezen**. Ljubezen zdaj ni več zadnja beseda tega avtorja: pred kratkim so izšla tri krajša prozna dela: **Primer profesorja Blatnika**, **Tanatos eros** in **Vstajenje mesa**, pri čemer je zadnje v knjigi postavljeno na prvo mesto in ji dalo skupen naslov.

Če sem rekel tri krajša prozna dela, sem se s tem izmaknil natančni opredelitvi. Lahko bi zapisal tri nove ali tri krajše povesti, pa se mi to ne zdi pravično: kak profesionalni pisatelj bi iz teh treh enot gotovo napravil vsaj dve knjigi, pri čemer bi naslovno zgodbo nedvomno označil kot "romane".

V **Ljubezen** je Rožancu očitno šlo predvsem za pristnost izpovedi, za natančnost v podajanju subjektivne resnice; nekaj tega je tudi v pričujočih treh zgodbah, vendar je tu težje pomaknjeno drugam. Glavni osebi in pripovedovalca prvih dveh zgodb (**Vstajenje mesa**, **Tanatos eros**) imata prav gotovo precej skupnega s pisateljem, če ne drugega, ju z njim družijo nekakšna lakotna sla po sočloveku. Hkrati pa ju je pomaknil iz sebe ven v prostor, v objektivni svet — s tem, da ju je napravil za nekakšno povprečnca, tipa našega časa, ki ju v podtonu ne moremo sprejeti drugače kot rahlo ironično, ne glede na to, da ju poznamo samo iz lastnih izjav o sebi.

Preden povem še kaj več o teh dveh junakih in poskusim ugotoviti, ali sta in v kakšni meri sta lahko zanimiva takemu ali drugačnemu bralcu, še besedo dve o naslovih. Najprej **"Vstajenje mesa"**. Vsakdo ve, kaj pomeni ta pojem v okviru krščanskega pravoverja: namreč, da bo slehernik na sodni dan vstal od mrtvih v svoji nekdanji telesni podobi. Segavi pisatelj prejšnjih časov kakor Boccaccio v **Dekameronu** ali Balzac v **Okroglih povestih** so to nalašč razumeli po svoje, ko da se s tem misli na povsem določen kosček mesa, ki pritiče zgolj moškemu spolu. Rožanc je takorekoč brez pridržkov sprejel ta izpeljani pomen: njegovi zgodbi zares govorita o eraciji, oziroma o mnogih erekcijah, ki sta jim podvržena junaka prve in druge zgodbe. Vendar Rožanc prenaša to stvar iz območja spolnosti, splošnosti in umazane šale nazaj v religiozno sfero.

Clovek mora skorajda zajeti sapo, če ima namen dopovedovati, da je to, kar sem zgoraj zapisal, zares tako mišljeno. Rožanc je namreč pravi religiozni človek. To ni nikakršno podtikanje, saj dovolj nedvoumno izhaja iz intervjuja, ki ga je imel pred časom s sodelavko Teleska.

Nisem sicer pooblaščen za zadavne razlage, vendar je iz Rožančevih zadnjih knjig in iz prej navedenega intervjuja dovolj jasno razvidno, v kakšnem smislu lahko zanj rečemo, da je religiozen: namreč, po tisti Tolstojevi formuli "bog ljubezen". In če zdaj kot podkrepitev spet opozorim, da je imel Rožančev prejšnji roman prav ta naslov, (**Ljubezen**), to ni sofizem. Rožanc se je dobro zavedal, kako zguljena je ta beseda, zlasti v zvezi z romanopisjem. Če jo je v vseeno uporabil na tako vidnem mestu, je imel zato gotovo globoke razloge. Kakšne? Mislim, da ima zanj pomen te besede tako moč, da lahko žari skozi vso zližanost nepotrebnih in nemarnih rab.

Prav resno mislim, da jemlje Rožanc človeka (sebe in svojega sosednika, pa tudi človeka iz množice) resno. Resno, s tem sem hotel reči: z vso zavzetostjo, z vnučen, z interesom (pri čemer ni mišljen ekonomski-kapitalistični pomen te besede, ampak tisti, ki ga ji je dal v tej zvezi E. Fromm). Ta resnost seveda ne izključuje humorja, prej nasprotno: vsi trije teksti v tej knjigi so prepojeni z nekim čudežnim podtalnim humorjem, ki deluje celo takrat, ko se govori o smrti.

Kakšni so torej ti junaki, da jih je mogoče v zgodbi predstaviti z vso pisateljevo zavzetostjo in resnostjo, hkrati pa skozi "prepojenost s humorjem"? Rožančeva predstava o človeku ne izključuje njegove telesnosti, nasprotno, poudarja jo do skrajnosti. Razen tega se ne boji svojih junakov obremeniti z vsakdaršnimi slabostmi. Junak zgodbe **Vstajenje mesa** je v uvodnem poglavju pravi pravcati namišljeni bolnik, kasneje izpade kot grobijanski oče, pa spet kot pohotnež, pa kot

nogometni navijač — častilec idolov moderne množice. Torej — za pisatelja drugačnega kova — pravi komični junak. Za Rožanca pa je zaresen. Rožancu je važno to, da je junakova bitnost tisto, kar ga dela resnega in zanimivega.

Podobno je z junakom zgodbe **Fanatos eros**, ki je tudi komičen v svoji pohoti, pa v tem, kako zlahka preboleva ženino nezvestobo, na drugi strani pa je spet grotesken, ko se skuša spariti z ljubico prav na dan tastovega pogreba. Spet bi vse te oznake veljale samo pri kakem drugem pisatelju. Rožanc jemlje svojega junaka zares, zvišuje se vanj in tako postanejo oznake, ki bi veljale, če bi ga gledali od zunaj, nične.

Komu bo torej ta proza všeč? To postane jasno iz naslednjega premisleka. Vitomil Zupan opisuje spolnost kot nekaj izrojenega, mrtvaka in morečega: Rožančevi oni

erotičnih dogodkov in sanjarij so pravo nasprotje temu. To ni ne "erotika" — ta pojem se mi v svoji sladkosti postavlja prav v bližino kiča — ne pornografija, čeprav je predmet v vsakem primeru isti, namreč, vse tisto, o čemer spodobneži sicer radi skrivaj šepetajo, o čemer govorijo, kadar so pod gasom, o čemer pa nikoli ne pišejo.

Zal se nisem utegnil pomuditi ob jeziku te knjige. Avtor je tu povsem demantiral Kermaunerja, ki mu je ob **Ljubezni** pripisal zadevno brezbriznost. Če sem se že moral omejiti, sem čutil potrebo, da povem predvsem to: če za druge velja, da Ljubezen vodi v smrt (eros — Tanatos), potem je pri Rožancu narobe, da namreč, v njegovem občutenju sveta prevladuje obratna smer, namreč, da tudi smrt vodi v ljubezen.

Marko Hudnik

NOVA PREMIERA

Po uspelem slavlju ob svoji petintrideseti obletnici, ko so pred komaj mesecem dni uprizorili Linhartovega Matička, pripravljajo jeseniški gledališčniki že drugo premiero v tej sezoni. Gre za **UCNO URO**, dramatika Eugéna Ionesca, ki jo bodo postavili na oder V **SOBOTO, 22. NOVEMBRA**.

Francoskega pisca romunskega rodu E. Ionesco bomo na Jesenicah videli prvič. Le-ta je sredi petdesetih let razburil evropske gledališke kroge s svojimi nenavadnimi igrami, z navidez absurdnimi farsami in groteskami, nakar ga je kmalu zatem uprizoril v Ljubljani "Oder 57". V istem času je bil veliko uprizarjan tudi v Beogradu in Zagrebu in še nekajkrat na Slovenskem, da bi se kasneje nekako izgubil v pozabo, oz. odstopil prostor drugim avantgardnim dramatikom: Arrabalu, Pinterju, Becketu in drugim.

Ne glede na to, da je medtem E. Ionesco postal redni član francoske akademije, torej častitljive in ugledne ustanove, ga po tolikih letih tudi sicer gledamo in občutimo drugače. Če nam je v petdesetih in tudi še v začetku šestdesetih let pomenil predvsem upornika, dramatika absurda, ki hoče razbiti vse dotedanje norme in pravila v pisanju iger, se nam zdaj danes prej obnovitelj stare klasične tragedije usodnosti. Njegove igre — in tudi **UCNA URA** — imajo namreč vse značilnosti grških tragedij, le da je usodnost in voljo bogov pri njem zamenjala **NUJNOST** in da se v njegovih igrarh groza prepleta s humorjem posebne vrste, ki ga vzbuja absurdnost teksta in situacij.

Kot v prvih grških tragedijah imamo tudi v **UCNI URI** le dva igralca. Profesorja in Učenka, medtem ko antični zbor, ki ju opozarja in svari, nadomešča tu Služkinja. Profesor in Učenka v **UCNI URI** nista konkretni osebi, sta neke vrste alegoriji, tipa predstavnika. Tako predstavlja Profesor civilizacijo zasnovano na umorih in prignano v brezizhodno situacijo, medtem ko je Učenka predstavnica prvobitnosti, neukosti, nezavednosti. Oba sta kot navita avtomata, kompjuterja, ki ju medsebojna **NUJA** tira v obračun — v tem primeru seksualni umor. Vse je že vnaprej programirano in določeno. Čeprav Profesor zagotavlja Služkinji, da se bo že znal pravčasno ustaviti, čutimo, da je vse le **UTVARA**. Zločin je bil programiran in bo izvršen.

Enodejanko **UCNA URA** pripravljajo igralci Igor Skrlj, Bernard Gašperčič in Vera Stare, režira Miran Kenda, sceno je pripravil Jože Bedič, dramaturg in mentor je bil Taras Kermavner, pri odrskem gibu pa je pomagal Andres Valdes.

Po sobotni premieri se bodo zvrstile predstave še v nedeljo, ponedeljek, torek in sredo od 22. do 26. novembra.

"GUGALNIK" V ŠTORAH

Izmenjavanje gostovanj gledaliških hiš treh slovenskih železarn ima že dokaj močno tradicijo. Zadnjih pet let pa je ta izmenjava prešla v okvir **SOZD Slovenske železarne** in letos smo se gledališčniki srečali v Štorah, kjer so bili letošnji gostitelji in organizatorji srečanja štorski železarji.

Delavec in kultura sta vse bolj povezana in tudi vsakoletna srečanja razširjajo to povezavo. Letos so predstave zajele območje Kozjanskega in gledališčniki iz Štor in Raven so obiskali delavce v krajih, kjer s svojimi družinami živijo.

V petek, 7. novembra, se je srečanje uradno začelo. Organizatorji so v avli kulturnega doma v Štorah pripravili razstavo slikarjev-amaterjev, delavcev v delovnih organizacijah **SOZD Slovenske železarne**. Otvoritev razstave je bila popestrjena z nastopom pevskega zbora gostinskih delavcev iz Celja. Po otvoritvi razstave je predsednik konferenice osnovnih organizacij sindikata železarne Štore uradno začel srečanje, ki se je nadaljevalo v recitalom, posvečenim tovarišu **TITU**.

Recital so pripravili pihalni orkester štorskih železarjev, otroški pevski zbor in recitatorji iz železarne Jesenice. Železarne Štore in tovarne verig Lesce. Mlada recitatorska skupina tovarne verig Lesce je tokrat prvič sodelovala na takem srečanju in prijetno presenetila. Ker vse članice — delovne organizacije, ki so združene v **SOZD Slovenske železarne**, nimajo svojih gledaliških skupin, je bil to prvi korak, da se vsaj na ta način vključijo v naše skupno delo.

KINOAMATERJI V NOVI SEZONI

Jeseniški kinoamaterji so zaradi obilice dela, ki jih čaka v tej sezoni že začeli z rednim delom. Tako se bodo 21. novembra ob 18. uri zbrali na razširjeni seji izvršnega odbora filmske skupine Odeon člani skupine. Seja bo v klubskih prostorih na Cesti železarjev 26 na Jesenicah.

Na sestanku se bodo dogovorili o delovanju kino krožkov na osnovnih in strokovnih šolah v jeseniški občini, ki naj bi začeli v kratkem delovati, s čemer bi okrepili filmsko dejavnost med mladimi. Kinoamaterji pa bodo začeli tudi z adaptacijo prostorov, v katerih bodo tonski studio in oprema za montažo filmov.

Drugi dan so vse tri gledališke skupine odigrale vsaka svojo predstavo ob istem času, vendar v različnih krajih. Ravenčani so predstavili dramsko delo **FUŽINA**, štorski gledališčniki predstavili **DRUGA POLOVICA LJUBEZNI** in Jeseničani v kulturnem domu v Štorah Novakov **GUGALNIK**.

Ker so bile vse tri predstave isti dan in isto uro, smo se lahko enkrat vsi skupaj srečali in izredno razpoloženje ob skupni večerji, ki ga je pripravil organizator, je pokazalo, da je bila ta odločitev pravilna.

Izmenjava izkušenj, vtisov in razgovori o delu, so poleg spoznavanja in navezovanja prijateljskih vezi, popestrili zaključno večerjo.

Srečanje je vsekakor uspelo, za kar gre zahvala organizatorju, ki je moral vložiti v to dosti truda in dela. Le ena grenka kaplja je kanila v res prijetno in doživeto srečanje. Če bi se štorski delavci — občani pokazali majheno več zavesti ob misli, da si kulturni delavec — železar prizadeva s svojim delom na odrskih deskah širiti materin jezik, ohranjati lepo slovensko besedo in pripravljati kulturni užitek vsem, bi polnoštevilno zasedli dvorano in s tem dali, tako organizatorju kot gostujočim skupinam občutek, da njihovo delo ni zaman.

DOLIKOVCI V ŠTORAH IN KRŠKEM

V okviru letošnjega srečanja dramskih in literarnih skupin delovnih organizacij **SOZD Slovenske železarne**, ki je bilo 7. novembra v Štorah, so odprli tudi razstavo slikarjev amaterjev, ki so ali so bili zaposleni v delovnih organizacijah **SOZD Slovenske železarne**. Jeseniške železarje so vsak z eno sliko zastopali člani likovnega kluba **DOLIK** pri **DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice**: Nika HAFNER, Franc **DOLINŠEK**, Janko **KOROŠEC**, Franc **KREUZER**, Pavel **LUŽNIK**, Tine **MARKIČ**, Tone **TOMAZIN** in **Cveto VELIKAJNE**.

Dan kasneje, 8. novembra, pa so na Brestaniškem gradu v Krškem že deveto leto zapored ob približno istem času odprli kolektivno razstavo likovnih del članov likovnega kluba **DOLIK** in s tem vrnili obisk slikarjem iz Krškega, ki so v začetku septembra letos razstavljali na Jesenicah. V Krškem se s svojimi deli predstavljajo slikarji: Janez **AMBROŽIČ** (2), Rudolf **ARH** (2), Danica dr. **BEM-GALA** (1), Franc **BERCE** (1), Brančo **ČUŠIN** (2), Marica **ČUŠIN** (1), Franc **DOLINŠEK** (2), Nika **HAFNER** (2), Janko **KOROŠEC** (1), Zdravko **KOTNIK** (1), Janez **KOZAMERNIK** (2), Franc **KREUZER** (2), Pavel **LUŽNIK** (2), Tine **MARKIČ** (2), Tone **TOMAZIN** (2), **Cveto VELIKAJNE** (2), **Cveto ZUPAN** (1) in Marjan **ZIDANEK** (2).

Jeseniški Dolikovci bodo sklenili letošnjo zelo uspešno sezono s svojo kolektivno razstavo za dan republike in z že tradicionalno kolektivno razstavo likovnih del revirskih likovnikov iz Trbovelj v mesecu decembru. S tem pa bodo tudi zaključili devetindvajseto leto delovanja.

LOFOTI '80 - PRVI VTIS

Zbudim se precej zgodaj. Pogledam na uro, ki kaže 3.30. Kar precej časa porabim, da se spomnim kje sploh sem. Ne gre mi v glavo, kako da je ob taki uri sonce že tako visoko. Nato se mi prebline. Tukaj sonce zaide le za nekaj ur, pa še takrat ni popolnoma temno. Počasi se spravim iz tople spalne vreče in pogledam po prijateljih. Razen Lojza še vsi trdno spijo. Po dolgem in napornem potovanju smo vsi dobro spali, čeprav na trdih tleh. Naš novi dom, ali bolje rečeno baza, je star lesen hlev, v katerem že leta in leta ni bilo živali. Iz razmišljanja me zdrami ropotanje posode. Lojz pripravlja zajtrk. Tudi sam si nemudoma pripravim nekaj za pod zob in že stojim zunaj ter občudujem okolico, ki se kopije v soncu, ki kljub rani uri stoji že precej visoko. Mojemu opazovanju se pridruži še Lojz in skupaj dolovčiva cilj današnjega dne. To naj bi bilo sedlo med najvišjim hribom Lofotov, ki je visok le 1065 m in skupino Langantontinden. Kmalu za nama se prebude še ostali štiri člani odprave. Tudi oni se kar ne morejo načuditi lepotam junjskega jutra. Dogovorimo se, da greva midva z Lojzom na poizvedovanje, drugi štirje pa bodo odšli z ribičem, ki nam je odstopil hlev za spanje, v mesto po hrano in pijano. Začnemo se pripravljati. Midva napolniva nahrbtnika z najpotrebnejšim, drugi pa zapisujejo, kaj bi bilo dobro prinesiti iz trgovine, ki je edina daleč naokoli, pa še v to se ne da priti peš, ampak se morajo do tja peljati z barko, ki jo ima naš "stanodajalec".

Midva se odpraviva. Razdaljo do cilja oceniva nekako na tri do štiri ure hoje. Najprej hodiva počasi, po bujni pokrajini, ob kristalno čistem severnem morju. Začneva se vzpenjati po močvirnem svetu in kmalu prideva do žuborečega potočka, ki se izteka iz precej velikega jezera. Preideva v svet, ki je gost porasel z grmičevjem in manjšimi drevesi. Le s težavo se prebijava skozenj, saj se grmovje in podstati prepletata med seboj v nepretrdnost mrežo, da se morava mnogokje plaziti po trebuhu ali plezati po drevu. To

pa bi se dalo še nekako prenesti, če naju ne bi napadli še roji ogromnih obadov in muh, ki so naju pikale in gomazele po vsem telesu, še najbolj po obrazu in rokah. Zaradi mrčesa sva bila do vratu zapeta, kljub soncu, ki je neumiljeno žgalo. Kar srečna sva bila, ko sva zapustila zadnje goščavo. Od tu dalje sva morala čez pas skal, ki so bile večinsko tudi tako velike kot hiša. Skale so bile nagrmadene ena zraven druge tako, da sva se kdaj počeno namučila, da sva kakšno skalo obšla. Tu pa tam se je pred nama odprla skalna razpoka, v katere dnu je žuborela voda, ki je prihajala iz malo višje ležečega ledenika.

Tudi to nadlogo sva po nekajurni hoji zmogla in že sva stala na robu večnega snega. Pred nama je bil le še snežni plaz, ki je proti vrhu že kazal zaplate večnega ledu. Tu pa tam so naju presenetile tudi globoke ledeniške razpoke. Vsa po svoje sva jih obšla in že sva stala na sedlu. Na drugo stran se je odprl veličasten pogled na stotne fjordev in zalivov. Ozrla sva se po prehojeni poti. Oči so neke tam daleč poiskale morje, zaliv in dve prav majhni hišici. Ribičev in našo. Njstva se mogla načuditi lepotam, ki jih je ustvarila narava na tem delu sveta.

Bolj pa, ko sva gledala, bolj so oči križarile po bližnjih stenah in iskale nove smeri. Se in še bi opazovala, če ne bi eden od naju pogledal na uro, ki naju je opozorila na povratek. Položila sva še nekaj kamnov na že stoječi močvirni odbrzle v dolino. Pot sva poznala, zato je šlo hitreje. Le v grmovju se je spet zataknilo, saj je bila že nočna ura, pa so muhe zamenjale komarji in obadi. Toda mimogrede sva bila pri morju in pri prijateljih. Takoj, ko se preoblečeva in najeava, začnemo pripovedovati o prvih vtisih tega dne. Pripovedovanja ni ne konca ne kraja in sonce se ponovno zaide, ko se odpravimo spet, vsi trdno odločeni, da naslednji dan poizkusimo premagati cno od sten, ki se strmo in veličasto vdirajo nad nami.

K.V.

VZPON NA KEPO (2143 m)

Po zaključku letne plezalne sezone smo se na sestanku alpinističnega odseka dogovorili, da bomo tudi pozimi čimveč hodili v gore in s tem spoznavali naše prelepe gore odete v sneg in led. Gorska narava je prav v zimi najlepša, vendar tudi zelo nevarna zaradi plazov, ledu in vremenskih ujem. Zaradi težkih razmer so vrhovi pozimi dostopni le dobim izvežbanim plezalcem — alpinistom. Alpinizem ne pozna mrtve sezone — poleti se podajamo v strme skalne robe, osontene raze, mrke grape, prepadne stene in vrtočlave grebene — pozimi pa pristopamo na vrhove, plezamo strme grape, zasnežene grebene in s smučmi rišemo sledi po brezmejnih belini naših gor. Tako se polti v strmih stenah krepimo za težke vzpone v snegu, pozimi pa nabiramo znanje in moči za še težje vzpone v novi plezalni sezoni.

Budilko naravnim na četrti uro in 15 min., ker se bojim, da ne bi zaspal. To bo moja prva tura z alpinističnim odsekom, kajti do sedaj sem hodil in plezal le z očetom. Za nama je kar uspešna letna sezona. Čez poletje sem si nabral devetnajst vzponov, devetnajst lepih smeri, devetnajst lepih sten in vrhov od Debele peči, Draskega vrha, Mojstrove, Oltarja, Stenarja, Dovškega Kraka, Kukove Spice, Slemenške spice in stene vseh sten Triglava.

Hitro se oblečem in oprtam nahrbtnik z vso potrebno opremo. Na dogovorjeno mesto prispejem prvi. Temni oblaki ne obetajo nič dobrega in vse kaže, da bo nameravani vzpon odpadel. Kaj poretka ostati? Najprej pripe Brane, ki prav tako negotuje nad vremenom. Počasi se zberemo vsi. Pet nas je. Dori, ki nas bo vodil in razkazoval nam še neznani svet in štirje mladi, novih dogodivščin in gora željni: Brane, Karlo, Zoran in jaz.

Na nahrbtnikih so pripete dereze in cepini. Nič ne pomislija, da bi odstopil od nameravane poti. Ob pol šestih krenemo. Počasi stopamo skozi idilično vasio Dovič. Tu na pokopališču počiva veliko junakov naših gor in med njimi velik ljubitelj gora in posebno Triglava — Aljaž. Mimo zapuščene karavle, ki sameva v bregu nad vasjo, zavijemo v sotesko Mlince. Nekdo je že gazil pred nami, zato kljub strmini zložno napredujemo. Kar hitro pridemo na ravnicu, ki je kakor velik okrogel kotel. Tukaj je sotočje dveh velikih grad, ena prihaja izpod Kepe, druga izpod Dovške Rožce (Babe). Tukaj se neha tudi gaz. Treba bo na celotno. Krenemo naravnost čez grapo proti severu na samotni Erjavčev rovt, kjer stoji stog in so še vidni temelji nekdanjega hleva. Pot zavije levo čez rovt in strmo navzgor po gozdu. Menjavamo se v vodotoku pri gaženju, saj se udara tudi čez koleno. Kljub snegu in bregu hitro napredujemo. Višje se vzpenjamo, svetlejšje postaja. Ko prispejemo pred lovske koč, ki stoji na prelepi jasi na Brlogih, je nad nami samo še modrina in sonce.

Izpred lovske koč je prekrasen pogled na Julijske Alpe. Izkušeni vodja in dober

pознаvalec naših gor nam kaže in razlaga: Triglav, Rjavina, Stenar, Martuljske gore in še in še. Koliko lepot skupaj, oči komaj sledijo nase, srca se polnijo. Nad nami je Kepe — prekrasen vrh. Po višini tretji v Karavankah, za Stolum in Vrtolom, po lepoti pa Kepe nima para, je lepota Karavank. Še lepša in še močnejša krajina je nad Koroško, kjer je bolj vidna kot pri nas. Baško jezero in piramida Kepe s svojimi močnimi stenami daje prelep izraz koroški krajini. Naši rojaki v Ziljski dolini ji pravijo Japa, oni v Rožu pa Kum. Po počitku se ponovno zagrizemo v celico. Severno od koč so Plevelnice. Zavijemo rahlo proti desni in proti sedlu Mlinca, ki je nad skalno grapo, ki pada izpod Babe. Čez odprt prostor, ki mu pravijo "nad kosmato petico" prispejemo do počivališča. Tu pot zavije pravokotno na levo.

Vzpon postaja naporen in nevaren. Južen sneg hitro zdrse na strmih travnatih pobočjih. Izpod nog se nam valijo kepe, ki pa se na svoji poti hitro večajo in prerastejo v plazove, ki zastrašujejo grmijo po grapah v dolino. Grozeče grmenje nas opominja, da moramo biti skrajno previdni pred plazovi. Zato le hitro naprej.

Pot nas pripelje na sedlo pred Gubnom. Tu se prvič srečamo z državno mejo. Smer vzpona nam nekaj časa daje greben, nato zavijemo na južno pobočje in tako zaobide močvirje vrh Gubna. Sestopimo v skalno skrbino. Pri napredovanju nam pomagajo jeklene vrvi, ki jih izvlačimo izpod snega in ledu. Če ne bi bilo teh vrvi in klinov bi bilo napredovanje zelo težko, tako pa nam ni potrebno uporabljati niti derez. Ves čas vzpona nam zelo pomagajo smučarske palice. Od tu gre naša pot po grebenu, ki je ponekod zelo izpostavljen in ozek. Prispejemo do strme vzpetine — mala Kepe, ki se izogame po južni strani in strmi steni. Tu nam zopet pomagajo klini in jeklene vrvi. Še kratka in zložnejša pot nas loči do vrha. Vrh, počitek, vpisovanje v knjigo, vesel smeh, veselje nad vzponom in vpijanje le pote, ki je okrog nas in v nas samih. Mladi smo pozorno poslušali Doričja, ki je razlagal čudovito panoramo vrhov okrog nas: Snežnik na Notranjskem, Julijske Alpe, Dolomiti, Veliki Klek, Dachstein in gorstva na Zgornjem Stajerskem. Neskončna večrja lepota. Na koliko od teh vrhov bomo lahko stali.

Ob enajstih smo se prepoili vtisov in lepot napotili navzdol. Zelo hitro smo sestopali, a vendar nismo pozabili na varnost. Kar nekako neradi smo se zopet pogrnili v oblake in meglo, ki so skrivale dolino. Kljub turobnemu vremenu v dolini je nas sijalo sonce — prinesli smo ga s seboj in gorlo bo dokler nas zopet ne zvabi bliže k sebi — na gore. Veselo in z obiljujo čimprej nasvidenje v gorah smo se razšli na vsi.

Vzpon opravili člani AO Mojsterni 16. novembra 1980.

Borut Miklič

[illegible]

